

chile: folk_inferno

“Chile: Folk_Inferno” a fost posibil datorită entuziasmului grupului de arhitecți chileni URO1.ORG Cooperative, care a coordonat acest proiect editorial.

URO1.ORG Cooperative se definește ca fiind un Laborator de Concepte Culturale pentru Viitor. Misiunea sa constă în a lucra asupra transformărilor estetice și culturale ale societății contemporane. Formularea și dezvoltarea acestor idei se urmărește a fi materializate în proiecte construite și afaceri inovative. Aceste produse sunt înțelese ca o intersectare a efortului intelectual, a abordării politice, a unei viziuni de afaceri și a unui management eficient.

URO1.ORG Cooperative a fost fondată în 2002 de către un grup de tineri arhitecți (născuți în jurul lui 1977). Cooperativa a fost selectată pentru a 3-a Bială de Arhitectură și Inginerie Iberoamericană (2002, Chile), a 13-a și a 14-a Bială de Arhitectură din Chile (2002, 2004), a 9-a Bială de la Venetia (2004, Italia) și a 3-a ediție a expoziției E-W/N-S la Arc en Rêve Centre d'Architecture (2005, Bordeaux). Lucrările le-au fost publicate în Spania, Italia, SUA, Marea Britanie, Germania, China, Portugalia, Franța și Japonia.

Fernando Portal - Arhitect / Master în arhitectură
Nicolas Rebolledo - Arhitect / Muzician independent
Gabriel Rudolph - Arhitect
Alejandro Soffia - Arhitect / Entomologist autodidact
Arturo Torres - Arhitect

Foto copertă: Andrés Cortínez

Ștampilă murală anonimă pe un zid din centrul orașului Santiago.
„Al capitalismo hay que darle hasta que duela” (capitalismului trebuie să i-o tragi până îl doare) se joacă cu sensul din “Hay que dar hasta que duela” (să dăm până când ne doare), un aforism lansat de preotul iezuit Alberto Hurtado, recent sanctificat, a cărui imagine a fost, de asemenea, deturnată.

Cover photography: Andrés Cortínez

Anonymous stencil on a wall in Santiago downtown.

“Al capitalismo hay que darle hasta que duela” (lets give it to the capitalism till it hurts), plays with the meaning of “Hay que dar hasta que duela” (let’s give till it hurts), an aphorism minted by the recently sanctified Jesuit priest Alberto Hurtado, whose image has been also subverted.

“Chile: Folk_Inferno” was made possible by the enthusiasm of URO1.ORG Cooperative, which coordinated this editorial project.

URO1.ORG Cooperative is a Future Cultural Concepts Laboratory. Its mission consists on working on the aesthetic/cultural transformation of our society. The formulation and development of these future ideas are thought to materialize into built projects and innovate business. These products are understood as the crossing of an intellectual challenge, a political approach, a business vision, and a efficient management.

URO1.ORG Cooperative was founded in 2002 by a group of young architects (born around 1977). The Cooperative has been selected in the 3rd Iberoamerican Biennial of Architecture and Engineering (2002, Chile), 13th and 14th Biennial of Chilean Architecture (2002, 2004), the 9th Venice Biennial (2004, Italy), and the 3rd sequence of the E-W/N-S exposition at the arc en rêve centre d’architecture (2005, Bordeaux). Their work has been published in Spain, Italy, USA, UK, Germany, China, Portugal, France, and Japan.

Fernando Portal - Architect / Master in Architecture
Nicolas Rebolledo - Architect / Independent Musician
Gabriel Rudolph - Architect
Alejandro Soffia - Architect / Autodidact Entomologist
Arturo Torres - Architect

posibilitățile transformării culturale a producției arhitecturale chiliene

possibilities of cultural transformation of chilean architectural production

EDITORIAL

1. Dincolo de canonul vizual chilian. Un dialog între producție și difuzare

Difuzarea internațională a arhitecturii chiliene prin intermediul mediilor specializate s-a dezvoltat în paralel cu producerea unor opere cu o calitate arhitecturală deosebită. Numerele monografice ale revistelor internaționale precum și organizarea de seminarii și expoziții internaționale (1) au dus la aflarea unor chei specifice de interpretare a arhitecturii recente din Chile. Diferența dintre cele două procese, unul privind producția locală iar altul difuzarea globală a creat un efect de mimesis în ambele sensuri: pe de o parte, producerea anumitor opere arhitecturale evoluează prin continuitatea referinței — iar unele lucrări recunoscute în dezbaterile internaționale (2) generează un set omogen de opere; iar pe de altă parte, criteriile de publicare pentru a fi difuzate au devenit tot mai specifice pentru un canon vizual creat care pornește de la ele și se constituie pentru ele. (IMAGE 1.tiff)

Această satisfacție narcisistă a arhitecturii chiliene, înțeleasă ca influență mutuală între producere și difuzare este o consecință a unei anume particularități identificate de Argan (3) cu metodele istoriei artei, singura capabilă să-și construiască argumentul pornind de la observația directă a evenimentului studiat și dobândind astfel capacitatea de a influența obiectul asupra căruia își întoarce privirea. Se pare că această fascinație mutuală care bântuie producția și difuzarea a restrâns posibilitățile de articulare a noilor discursuri generate în afara limitelor „stilistice” trasate exogen.

Construirea unei imagini a arhitecturii chiliene prin perspective străine a accentuat o latură formală a evoluției ei, limitate dar elocvente. Limitată în sensul că tinde să elimine posibilitatea unei reprezentări eficiente a căilor sau sferelor producției artistice. Elocventă, pentru că reflectă condiția regală a dezvoltării arhitecturii din Chile. Cu alte cuvinte, discursul internațional se confruntă cu arhitectura chiliană, deși s-a dezvoltat paralel cu producția pe care a definit-o, dar ignoră noile arhitecturi care rodesc dincolo de limitele stabilite vizual de criticul care a extras lucrarea de arhitectură din contextul în care se produce, izolând-o ca obiect finit de design, netinând seama de condițiile culturale în care a fost creată. Pentru a integra noile chei de interpretare, este necesar să observăm tematica acestui context al prezentului.

Text: URO1.ORG Cooperative

Traducere din engleză / Translated from English: Magda Teodorescu

1. Beyond the Chilean visual canon. Dialogue between production and diffusion.

The international diffusion of the Chilean architecture through specialized media is a process that has developed in parallel with the generation of works with recognized architectural quality. The edition of monographic numbers of international magazines, altogether with the organization of seminars and exhibitions (1), has determined keys of specific interpretation on the recently generated architecture in Chile.

The difference between both processes, the one of local production and the one of global diffusion, have generated an effect of mimesis on both sides: on the one hand, the production of certain architectural works develops through the continuity or the reference, certain values within those recognized as interesting by international debate (2), generating a homogenous set of works; on the other hand, the publishing criteria for their diffusion have become each time more specific about the fulfillment of works generated in Chile, of the visual canon created from and for them. (IMAGE 1.tiff)

This narcissist satisfaction of the Chilean architecture, understood as a mutual influence between its production and its diffusion, is a consequence of the particularity identified by Argan (3) with the specific methods of art history, being the only one of special histories that constructs its argument based on direct observation of the studied event, acquiring the intrinsic capacity of influencing the development of the object on which it turns.

It seemed that this mutual fascination between production and diffusion, has restricted the possibilities of articulating new speeches, and with it, the possibilities of recognizing the existence of works of architectural quality that has been originated outside the exogenously defined “stylistic” limits.

The construction of an image of the Chilean architecture by means of foreign glances has emphasized a particular formal aspect of their development, which is limited and eloquent. Limited in the sense that it tends to eliminate the possibilities of effective representation of other ways or spheres of artistic production. Eloquent, as it reflects the princely condition of the development of the architecture in Chile.

In other words: the international speech faces the Chilean architecture, although has been developed in parallel to the same production that it has defined, has stayed off the sprouting of new architectures located outside the limits which are visually established by this critic, (the one) which operated through the extraction of the architectural work from its productive context, isolating it as a finite object of design, without

2. Folk_Inferno. Estetica și posibilitățile industriale ale golului tehnologic dintre producție și informație

Din punct de vedere tehnologic, caracterizarea arhitecturii periferice nu implică dezvoltarea unui limbaj formal (așa cum pretind criticii postmoderni), ci recunoașterea propriilor condiții de producere (4), diferențind între modalitatea de informație (legată de dezvoltarea conceptuală a proiectului) și modalitatea de producere (legată de construcția efectivă a lucrării). (5)

În contextul chilian, procesul de generare a unei lucrări de arhitectură implică un contact cu dualitatea existentă în nivelul tehnologic al tehnicilor aplicate în fiecare direcție de dezvoltare. Această dualitate se rezolvă prin aplicarea unor instrumente sofisticate de proiectare (orientate chiar spre producția industrială), a acelora care contrastează cu caracterul artizanal al tehnologiilor constructive disponibile și calitatea inferioară a execuției manuale. (IMAGE 2.tiff)

Din această categorie putem identifica aplicarea unui concept documentat de instrumentele de analiză, reprezentare și simulare digitală în activitatea de proiectare — adică, prin utilizarea softului CAD-CAM — disociat de platforma tehnologică aplicată la activitatea de construcție a lucrării, care tinde să fie realizată cu tehnici artizanale și mijloace apropiate vernacularului. Această disociere între instrumentele conceptuale și productive este accentuată în anumite lucrări de arhitectură, care pot ilustra prin tectonica lor caracterul neomogen al instrumentelor folosite în generare și prezentate ca subproduse cu o anumită estetică legată de procesul spontan al digitalizării vernacularului. Acest proces, prin care urmele vernaculare al producției sunt înțelese ca date ale unor instrumente digitale, apare exprimat în sens contrar în acțiunile generate de discipline compatibile. Aceste alte intrări ale vernacularului par să-l abstractizeze, indicând alte viziuni asupra permanenței lui. Mai mult, am fost martorii eliminării încărcăturii lui simbolice prin decontextualizarea obiectelor cotidiene în ce privește utilitatea și contextul (6), împreună cu încercarea de a conferi continuitate prin înlăturarea laturii învechite a instrumentelor care, la început, i-a dat formă. (7) Procesarea digitală a condițiilor vernaculare, deja dezbrăcate de referințele simbolice, se confruntă, în construcția propriei arhitecturi, cu necesitatea de a se auto-forma pornind de la tehnici depășite. Această situație particulară a arhitecturii chiliene permite „acapararea” sensului aforismului macluhanian, care

considering the cultural conditions of its production.

As a way of incorporating new keys of interpretation of the Chilean production, it's necessary then to observe the thematic of its present productive context.

2. Folk-inferno. Aesthetic and industrial possibilities of technological gap between production and information

The characterization of a peripheral architecture, from a technological point of view, does not imply the development of a formal language (as postmodern critics pretended), but the recognition of its own conditions of production (4), distinguishing between its way of information (bound to the conceptual development of a project), and its way of production (bound to the effective construction of the work). (5)

In the Chilean context, the process of generating an architecture work implies taking contact with the duality, which exists in the technological level of the techniques used for each way of development.

This duality is carried out by the application of sophisticated tools of projecting (oriented even towards an industrial production), those that contrast with the artisan-like character of the available constructive technologies and the low qualification of the manual labor. (IMAGE 2.tiff) Of this form, we can identify, the application of a concept informed from digital tools of analysis, representation and simulation in the projecting action - through the use of software guided to the CAD-CAM production - dissociated of the technological platform applied to the construction of the work - which tends to be made with artisan techniques, analog means and vernacular references.

This dissociation between conceptual and productive tools is pronounced in certain works of architecture, which are able to give account through its tectonics, of the dissimilar character of the tools used in its generation, presented as a sub-product, a particular aesthetics related to a spontaneous process of digitalization of the vernacular.

This process, through which the vernacular reminiscences of the production are understood like data from digital tools of information administration, is expressed in the opposite sense in actions originating from compatible disciplines. These other registries of the vernacular seem to abstract it, showing other visions on its permanence. On the one hand, we attended the elimination of its symbolic load through the de-contextualization of daily objects of its utility and context (6), in association with an attempt to give continuity by means of its separation of the obsolescence of the tools that originally gave its form. (7)

This digital processing of vernacular conditions, undressed already of symbolic references, faces in the case of the own construction to the architecture, with the necessity to form itself starting from obsolete techniques. This particular condition of the Chilean production allows “taking hand” from the macluhanian aphorism by which, “all the

spune că „tehnologia depășită este pe pragul de a deveni artă” (8). Materializarea acestei dualități a diverselor stadii de tehnologie și a expresiei lor tectonice se reflectă în componentele unei estetici generate de înțelegerea învechitului ca o platformă de generare a artefactelor. (IMAGE 3.tiff)

Administrarea digitală a datelor legată de tehnici și procese constructive artisanale ar sta la baza acestei estetici recognoscibile, un produs al depășitului, învechitului, la urma urmelor.

Lucrarea astfel proiectată și construită poate fi parte a unei moșteniri artisanale legate de tradițiile vernaculare în construcții. Deși definirea acestei estetici permite distanțarea producției chiliene de canonul vizual dominant în scopul interpretării, a te baza pe posibilitățile expresiei tectonice a acestei disocieri ar presupune eliminarea capacității unei lucrări de arhitectură de a genera inovația tehnologică eficientă în domeniul industrializării.

3. Arhitectura post-totalitară. Posibilitățile critice ale relației între producție și sens

Sunt 16 ani de la revenirea la democrație, a aspirației nostalgice de ascensiune a comunismului din timpul guvernării Allende (1970-73) și polarizării populare datorate dictaturii militare (1973-89). Din punct de vedere tematic, acest factor a caracterizat procesul de tranziție politică prin care a trecut țara. Acestea au permis apariția unei generații de artiști și arhitecți formați în ultimii ani. Deși prezența trecutului autoritar poate fi citită printre rânduri în anumite lucrări ale acestei perioade (9), inerția, trivialitatea și atitudinea conservatoare preponderente în timpul dictaturii sunt subminate de recompunerea unei scene cu puternice forțe creatoare, unde atacul lansat împotriva moralității dominante a țării vizează luarea deciziilor — în domeniul artistic — și respectul față de construirea unei republici moderne. Înflorirea acestei scene culturale se hrănește din utilizarea unor spații de acțiune spontană și reaproprierea spațiului public. Revistele, fanzinele, publicațiile, cluburile, cafenelele, evenimentele multimedia și alte producții legate de muzică și artele spectacolului direcționează un proces de transformare culturală în interiorul căruia artele vizuale și arhitectura au reușit să ocupe un spațiu privilegiat de acțiune și discuție. Acest lucru se întâmplă pentru că ambele discipline au

obsolete technology is ready to become art” (8).

The materialization of this duality between different stages of technology and its tectonic expression could be the components of an aesthetic, generated from the understanding of the obsolete as a platform for the generation of artifacts. (IMAGE 3.tiff)

The digital administration of data about techniques and constructive processes of artisan-like character would base this recognizable aesthetics, product of the obsolescence, after all.

The work thus designed and constructed, happens to be part of an artisan legacy related to vernacular traditions of construction. Although the definition of this aesthetics allows distancing the Chilean production from the prevailing visual canon for its interpretation, to rest on the possibilities of tectonic expression of this dissociation, it would suppose to eliminate the capacity of an architecture work to generate effective technological innovation in the field of industrialization.

3. Post-totalitarian architecture. Critical possibilities of the relation between production and meaning

There are 16 years since the return to the democracy, the nostalgic sublime of the democratic ascent of the socialism of the Unidad Popular in the government of Allende (1970-73), and the popular polarization due to the neo-conservative military dictatorship (1973-89). That has characterized thematically the cultural production of the process of political transition carried out by the country. It has allowed the explorations by a generation of artists and architects formed in the last years. Although the presence of an authoritarian past can be read between the lines in certain works produced in this period (9), the prevailing inertia, triviality and the conservative attitude in the dictatorship are being undermined by the conformation of a scene of high creative force, in where the attack to the predominant moral in the country considers as a decision making - from the artistic production -, the respect to the construction of a modern republic. The sprouting of this cultural scene has been fed on the use of spontaneous spaces of action and the gradual re-appropriation of the public space. Through magazines, fanzines, record labels, publications, clubs, coffees and multimedia events, a series of productions related to music, scenic and performing arts are guiding a process of cultural transformation, within as the visual arts and the architecture have managed to occupy a privileged place of action and discussion. This has happened since both disciplines have agreed in finding particular production logics within this post-totalitarian context, which have affected their level of meaning.

The development of a cultural policy of support and subsidies of the artistic production on the part of the governing center-left agreement has generated a quite ample public platform for the conformation of artistic actions and architectural works. (IMAGE 4.tiff)

reușit să găsească propria logică în contextul post-totalitar care le-a afectat nivelul de înțelegere.

Dezvoltarea unei politici culturale de sprijin și subsidii pentru producția artistică — politică inițiată de guvernul de centru-stânga — a generat o platformă publică amplă în domeniul artistic și arhitectural. (IMAGE 4.tiff) Instituționalizarea acestei logici productive și auto-gestionarea ei a permis arhitecturii să ajungă subiect de dezbatere publică, atingându-se în special condițiile morale preexistente în societatea chiliană (10); simultan, acest lucru a dus la crearea unor noi monumente dedicate memoriei istorice. (11). Faptul că o producție artistică, îndeosebi aceea care privește critic contextul social și cultural al producerii ei, generează prin sprijinul statului, un proces de „estetizare” politică; această producție va crea un fel de hegemonie statală prin vectorul de propagandă. Cu toate acestea, dezvoltarea tematică a acestor lucrări de arhitectură pare să distorsioneze acest rol, fiind considerate drept producții critice, fie numai prin capacitatea lor de a demonstra contradicțiile actuale date de context. (13) (IMAGE 5.tiff) Astfel, condițiile particulare ale producției de arhitectură, când se atinge aproape un statut instituționalizat în logica artistică, au permis discutarea acestei propagări a hegemoniei, care atinge un grad înalt, înțelegînd-o ca pe un agent active în actul proces de transformare culturală.

Note

(1) Printre acestea, putem sublinia numerele monografice ale revistelor Casabella, Abitare (nr. 353), L'Arca (nr. 93), Arkinka (nr. 28), A&V (nr.48), Deutsche Bauzeitung (nr.129), 2G (nr.8), Praxis (nr.2), seminarul despre arhitectura chiliană „Condiții ale Illunyainia”, organizat de Școala de Arhitectură din Catalonia în 2002, și expoziția recentă FRONTIS, 20 de tineri arhitecți chileni, prezentată la a noua Bienală Internațională de la Veneția. Acestea au fost comentate în Torrent, Horacio, 2004, Al sur del mundo: Arquitecturas de Chile, în Perez, F. Torrent, H. Et al. V Foro Internacional: La nueva Arquitectura de Chile. Ecuador, Colegio de Arquitectura USFQ. Universidad San Francisco de Quito. p. 100-113.

(2) Printre aceste valori apar unele aspecte vizuale de seamă (augmentate prin difuzarea lor prin fotografii) care subliniază utilizarea de geometri simple, evidențierea peisajului prin contrast cu mediul înconjurător, lucrarea construită și amplasarea ei, aplicarea stereotomiei învelitorilor și apelul la vernacular în concordanță cu o tectonică specifică.

The institutionalization of its productive logics, and their generation from the self-management, has allowed this architectural production to reach a public platform of discussion about the preexisting moral conditions in the Chilean society (10), and simultaneously, to the constitution of new monuments prone to the retroactive construction of a historical memory (11).

The fact that an artistic production that that thinks himself as critic respect to the cultural and social conditions of its production, generates through state supports, locate it within a process of political “aesthetification” (12), within this production will become a vector of propagation of certain hegemony on the part of the State. Nevertheless, the thematic developed by these works of architecture, and in evident form but, the cultural debates proposed by their implementation, seemed to distort this roll, considering like a critical production, at least in their capacity to demonstrate the present contradictions in their productive context (13). (IMAGE 5.tiff)

Of this form, the particular conditions of the architectural production when this comes near to the institutionalized logics of art, have allowed to discuss to the propagation of a hegemony, acquiring a high degree of meaning, through their understanding like an active agent in the present process of cultural transformation.

Notes

(1) Between these, one may emphasize the monographs made by the magazines: Casabella (n650), Abitare (n353), L'Arca (n93), Arkinka (n28), A&V (n48), DeutscheBauzeitung (n129), 2G (n8), Praxis (n2), the seminar on Chilean architecture “Conditions of Illunyainia” organized by the School of Architects of Catalonia in 2002, and the recent exhibition FRONTIS, 20 Young Chilean architects, presented in the 9th Biennale Internazionale di Venezia.

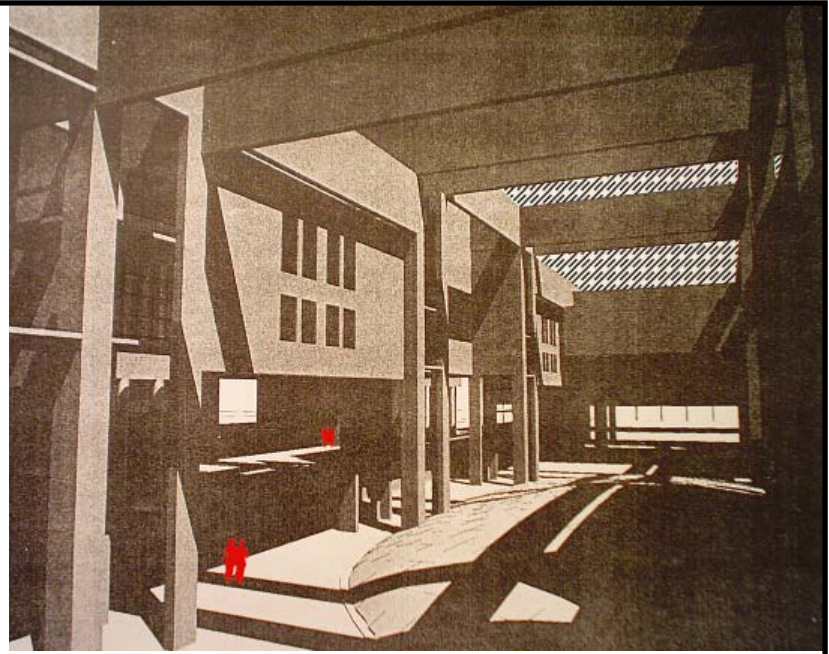
As commented in: Torrent, Horacio. 2004. Al sur del mundo: Arquitecturas de Chile. En: Perez, F. Torrent, H. Et al. V Foro Internacional: La nueva Arquitectura de Chile. Ecuador. Colegio de Arquitectura USFQ. Universidad San Francisco de Quito. p. 100-113.

(2) Between these values, there are outstanding visual aspects (extended by its diffusion on the basis of photography), between which they emphasize: the use of simple geometries, the subliming of landscape from the contrasts between the surroundings, the constructed work and its way of location, the stereotomic application of coatings and the use of vernacular conditions in conformation with a specific tectonic.

(3) Argan, Giulio Carlo 1984. Historia del arte como historia de la ciudad. Spain. Laia. p. 25-26.

(4) This argument, centered on the paradoxical conditions of the introduction of technologies in the Latin-American context, has been presented by URO1.ORG in the debate “ Does Latin-American Architecture have an Identity”, published in: Gallanti, Fabrizio. 2004. URO1.ORG: prototype M7. Domus. 875:72-89

(5) Duque, Felix. 2003. De Cyborgs, superhombres y otras exageraciones. In: Hernandez Sanchez, Domingo (Ed.). Cuerpo, arte y tecnología (Body, art and

- (3) Argan, Giulio Carlo, 1984, *Historia del arte como historia de la ciudad*, Spania, Laia. p. 25-26.
- (4) Acest argument, centrat pe condițiile paradoxale ale introducerii tehnologiei în America Latină, a fost prezentat de URO1.ORG în dezbateră "Are Arhitectura Latino-Americană o Identitate ", publicată în: Gallanti, Fabrizio. 2004. URO1.ORG: prototip M7. *Domus*. 875:72-89
- (5) Duque, Felix. 2003. *De Cyborgs, superhombres y otras exageraciones*, în: Hernandez Sanchez, Domingo (Ed.). *Cuerpo, arte y tecnología (Artă, corp și tehnologie)*. Spania, Ed. University of Salamanca, p. 167-187.
- (6) Acțiune observabilă în domeniul mobilierului rural, cercetat de Josefina Guilisasti.
- (7) Cum se prezintă intrarea și intervenția ulterioară a graficii vernaculare a lui Manuel Corboda.
- (8) MacLuhan, Marshall. *READING AND THE FUTURE OF PRIVATE IDENTITY* [in line] < http://www.chass.utoronto.ca/mcluhan-studies/v1_iss1/1_1art1.htm > [consults: November 2005]
- (9) Observabilă în utilizarea strategiilor de reprimare a spațiului creator întreprinse de Pablo Rivera.
- (10) Ca în cazul criticului culturii care a studiat moștenirea iudeo-creștină prezentă în lucrarea *Nautilus* de la URO1.ORG și Jorge Christie.
- (11) Dat de un amplu efort al statului de a sprijini crearea unor monumente în memoria victimelor abuzurilor împotriva drepturilor omului din timpul dictaturii, dintre care *Memorialul Femeii*, al Ofinica de Arhitectura, este un exemplu.
- (12) Despre caracteristicile procesului de „estetizare” politică vezi Benjamin, Walter. 2003. *La obra de arte en la época de su reproductibilidad técnica*. Mexico. Ed. Itaca. 127p. Despre utilizarea arhitecturii ca vehicul de construirea hegemoniei statale vezi : Menser, Michael, 1998, *Volverse heterarca: sobre la teoría tecnocultural, la ciencia menor y la producción de espacio*, în Aronowitz, Stanley Martinsons, Barbara Menser, Michael (Ed.) *Tecnociencia y cibercultura. La interrelación entre cultura, tecnología y ciencia*, Spania, Paidos, pp. 333-357.
- (13) Această capacitate a operei de arhitectură poate fi observată în dezbateră iscată în jurul aplasamentului „Memorialului Femeii”. Schimbarea aplasamentului, după câștigarea premiului, s-a izbit de refuzul primarului din Santiago (primarul face parte din partidul de opoziție) de-al amplasa în fața clădirii guvernului, unde se afla un monument, acum demolat, cu conotații militare. Această schimbare demonstrează imposibilitatea intersectării sau suprapunerii a două tipuri de memorie vizând perioada autoritară.

- technology). Spain. Ed. University of Salamanca, p. 167-187.
- (6) Observable action in registry of rural furniture carried out by Josefina Guilisasti.
- (7) As it presents the registry and the later intervention of vernacular graphics carried out by Manuel Corboda.
- (8) MacLuhan, Marshall. *READING AND THE FUTURE OF PRIVATE IDENTITY* [in line] <http://www.chass.utoronto.ca/mcluhan-studies/v1_iss1/1_1art1.htm> [consults: November 2005]
- (9) Observable in the use of strategies of repression like creative space, carried out by Pablo Rivera.
- (10) As in the case of the critic to the culture of the inherited body of the Jewish-Christian tradition made by the work *Nautilus* from URO1.ORG and Jorge Christie.
- (11) From an ample state effort towards the generation of monuments in the memory of victims of abuses against the human rights during the dictatorship, of which the *Woman's Memory Memorial* of oficinadearquitectura.cl is an example.
- (12) On the characteristics of the process of political "aesthetification" see: Benjamin, Walter. 2003. *La obra de arte en la época de su reproductibilidad técnica*. Mexico. Ed. Itaca. 127p.
- On the use of the architecture as vehicle of construction of hegemony on the part of the state, see: Menser, Michael. 1998. *Volverse heterarca: sobre la teoría tecnocultural, la ciencia menor y la producción de espacio*, in: Aronowitz, Stanley Martinsons, Barbara Menser, Michael (Ed.) *Tecnociencia y cibercultura. La interrelación entre cultura, tecnología y ciencia*. Spain, Paidos, pp. 333-357.
- (13) This capacity of an architectural work is observable in the debate arisen around the location given to the "Memorial Memory Woman". The shift of the position of the memorial once adjudged the prize, had to the refusal on the part of the mayor mandate of Santiago (regarding that the mayor mandates from a political group in opposition to the government), to locate it in front of the house of government, near the place that received during the dictatorship, recently demolished monument of military connotation. This shift demonstrates the present impossibility of intersecting or superposing two different memories on the authoritarian period.

două paturi, o noptieră, un scaun și un crucifix

two beds, a bedside table, a chair, and a crucifix

JOSEFINA GUILISASTI

Două paturi, o noptieră, un scaun și un crucifix - este un citat care provine de la evaluarea birocratică a obiectelor diminuate, golite de particularități și semnificații. Fiecare piesă, care odată avea identitate, culoare, istorie, loc, este convertită într-un cuvânt, într-un obiect anonim și o imagine aleatorie.

Contextul fiecărei piese de mobilier ajunge să fie un rând bătut la mașină, aproape fără semne de punctuație, fără nuanțări retorice: un pasaj strict referențial, care tinde să se substituie într-un obiect înțeles pornind exclusiv de la valoarea sa de schimb. Această căutare a unei expresii minime și interșanjabile se traduce, la rândul său, printr-o condiție de ieșire în public. Mobilele devin accesibile, li se șterge traiectoria; decesul bătrânului lor proprietar primește o replică prin decesul forțat al memoriei aceluia scaun sau al acelei noptiere.

Cele 40 de piese de mobilier selecționate provin, în mare parte, din spațiile de serviciu ale caselor familiilor înstărite din Chile, în special din bucătării și băi. Este un tip de mobilier foarte caracteristic și recunoscutibil (în special pentru mediul rural), deși trivialitatea lor neagă o denumire generică. Cu toate că sunt destul de vechi, de la sfârșitul sec. 19 - începutul sec. 20, nu sunt considerate antichități. Așa cum se vede și din vopseaua albă ce le acoperă, aparțineau unor locuri ale casei despre care se presupunea că nu vor fi văzute de nimeni (arhitectura epocii respective considera acele spații nedemne de a primi vreoa atenție). Acest tip de mobilă a fost preluat de către spitalele rurale, în timp ce piesele de prin case au fost duse în pivnițe și curți interioare.

Funcțiunea acestor mobile a fost și continuă să fie aceea de a trece neobservate: reprezentarea lui Guillisasti insistă asupra aspirației la neutralitate a modelului-text. Însă, în paralel, cu sobrietate și delicatete, atrage atenția asupra imposibilității unei reprezentări necontaminate. Ilustrate ca o natură moartă, obiectele ar trebui să își facă loc într-un mod pictural, ca niște invadatori ai spațiului real. Fotografiiile lui Guillisasti sfârșesc prin a se infiltra. Locurile uitate ale realității își fac simțită prezența prin albul obiectelor-mobilă și, mai departe, contaminează albul "ideal" al galeriei de artă. Contrastul dintre albul mobilelor și fondul imaginii, sau albul curat al zidului expoziției, duce până la urmă la acea izbucnire definitivă de alb învechit, care trebuie să se încarce cu propria sa slăbiciune.

În fața noastră se desfășoară schițele unui proces amplu de investigație despre uitarea cotidiană (după cum și procese de rezistență la dispariție). Aceste piese de mobilier fac parte din locurile făcute invizibile de către rutina cotidiană. Fotografia este utilizată ca un recurs reflexiv în locul iluzionismului — la fel, un instrument privilegiat de dezvăluire a realității, inclusiv a aceleia pe care nu reușim să o vedem.

Artist: Josefina Guillisasti

**Expoziții / Exposition sites: Gabriela Mistral Gallery, Santiago, Chile, 1999
2nd Photography International Festival, Rome, Italy, 2003**

Text: María Berríos

Traducere în engleză / English translation: Magda Teodorescu

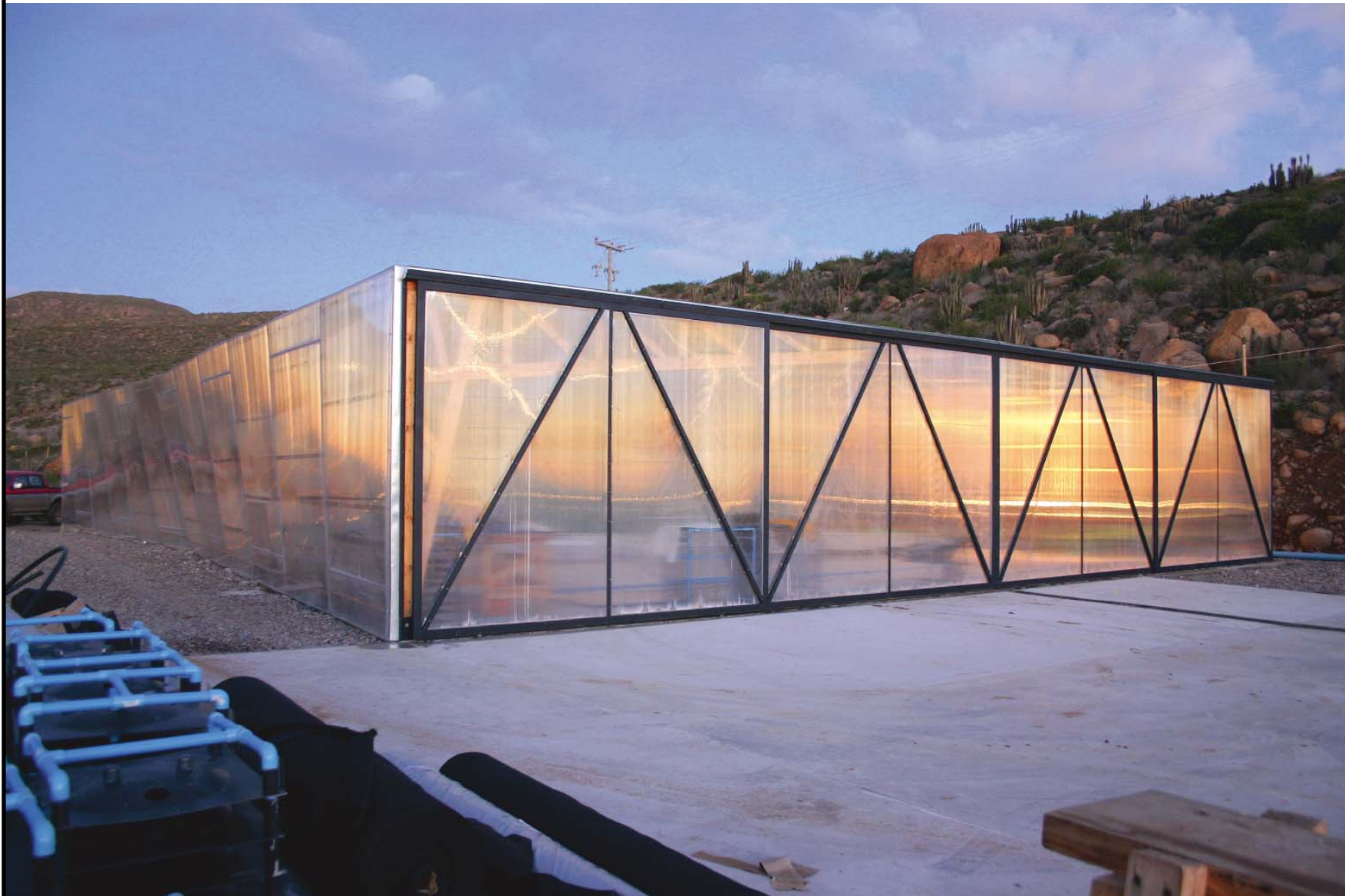
Two beds, a bedside table, a chair, and a crucifix is a quote from the bureaucratic literature on the objects devoid of particular features and meanings. Once, each piece had its own identity, color, history, and place, but now it has become just a word, an anonymous object and chancy image.

The context of each piece of furniture can turn into a typed line, maybe with no punctuation signs, no rhetoric - a strictly referential passage tending to replace an object understood through its exchange value. The pursuit of a minimal and interchangeable expression can be translated by condition for becoming public. The pieces of furniture become accessible, which is perfectly understandable since their trajectory is wiped off; the death of the old owner is answered by the compulsory demise of the memory of that and that chair or beside table.

The forty selected pieces of furniture mainly come from the servants' quarters of the well-off families from Chile; they are mostly kitchens and bathrooms. This furniture is quite characteristic and easily recognizable (especially in the rural areas), although their triviality denies the right to a generic name. Though old, from the late 19th and early 20th centuries, they are not counted as antiquarian items. As you can guess from the white coat of paint, they belonged to some spaces that would pass unnoticed (the period architecture thought them worthless). These pieces of furniture were taken by rural hospitals, while those still standing in houses were moved down in cellars and patios.

Their function has always passed unnoticed; in this respect, Guillisasti's representation insists on the desire of neutrality of the model-text. However, in parallel, he draws our attention seriously and gracefully on the unadulterated representation. The illustrated objects as still life should force their place in a pictorial manner, like some invaders of the real space. Guillisasti's picture infiltrate in the end. The long forgotten places can be felt through the whiteness of the object-furniture; furthermore, they contaminate the "ideal" white space of art galleries. The contrast between the whiteness of the furniture and the image background and that of the clean, white wall, leading to that final boom of ancient white that is supposed assume its own weakness.

We can see the visual sketches of an ample investigation process on our daily forgetfulness (besides that of opposing disappearance). Therefore, the photographs are used as reflexive appeals to replace illusionism. The latter is also a privileged tool that reveals reality, including the one we cannot grasp.

proiectarea și construirea unui spațiu acoperit și a unei magazii

building and design of a roof and a shed

WAR OFFICE

În “Translations from drawing to building”, Robin Evans vorbește despre decalajul constant care există în arhitectură; între procedurile tradiționale de design și obiectivul sau rezultatul final al acestuia, construcția. Acest decalaj dintre proiectare și construcție este dominat de teme care, în opinia noastră deschid orizonturi noi pentru cercetarea și practicarea formelor arhitecturale. Proiectarea unei clădiri pornind de la modul în care va fi construită, și o construcție definită printr-o simulare pe calculator anterioară, permit generarea variațiilor și dezvoltarea pe baza unor proceduri de construcție nespecifice.

Proiectarea și construcția unei infrastructuri complementare pentru un centru de producție de fructe de mare — o magazie și un spațiu acoperit — propun două sisteme de construcție generice care se adaptează formal cerințelor proiectului și condițiilor de amplasare. Acoperișul este adaptat formei neregulate a planului de nivel, spart la mijloc. Acesta se compune din două structuri poziționate în spațiul gol menționat anterior, structuri care se unesc atunci când una dintre pante este rotită progresiv dintr-o poziție în cealaltă. Acoperișul magaziei combină o formă în pantă tradițională cu una ortogonală, permițând astfel deschiderea completă a părții frontale. Aceste construcții sunt constituite din ferme de lemn, care formează cadre articulate în trei puncte și se rotesc, modificându-și poziția atunci când deschiderea traveei variază.

REGULILE

Relația dintre proiectare și construcție este una directă: forma este rezultatul procedurii de asamblare. Proiectarea digitală a acestuia este realizată similar cu construcția efectivă, începând cu regulile de relaționare care permit modificarea poziției între unitățile de construcție identice, consecutive. Translatarea de la proiectare la construcție este aproape un indiciu al regulilor, iar schița tradițională a planului este numai o referință. Elementele principale sunt însă părțile, dimensiunile acestora și modul în care acestea relaționează.

DEFORMAREA

Părțile sau unitățile de construcție de bază sunt în ambele cazuri grinzi din lemn. Îmbinările dintre acestea sunt articulații care definesc un punct fix ce păstrează libertatea unui element în timpul asamblării: rotirea. Mișcarea sau modificarea poziției fiecărei unități permite schimbarea formei și, în consecință, adaptarea structurii, repetiția acestui proces și dezvoltarea lui.

STRUCTURA

Sistemele sunt fixate de structură, iar variația caracterizează o anumită stabilitate structurală: între valoarea optimă și punctul de

Program / programme: Centru de producție pentru fructe de mare /
Seafood production centre

Arhitectură / Architecture: WAR Office. Aplicated Investigations.

Fotografie / Photography: Daniel Rosenberg, Rosario Montero

Text: WAR Office. Aplicated Investigations.

In “Translations from drawing to building”, Robin Evans talks about the constant gap, which exists in architecture; between the traditional design procedures, drawing, and its objective or final result, construction. This gap between design and construction is loaded with themes which, in our opinion; opens new fields of research and practice on architectural form. The design of a building starting from the way in it will be constructed, and a construction defined by a previous computer-aided simulation, allows to generate variations and growing based on unspecific construction procedures.

The design and the construction of a complementary infrastructure to a seafood production center, a shed and a roof, proposes two generic constructive systems which formally adapts to the requirements of the program and to the condition of emplacement. The roof adapts to the irregular form of the floor plan that is centrally broken. It is composed by two structures displaced in the break mentioned before, and who join themselves when one of the slopes rotates from one position to the other in a progressive way. The shed relates a traditional pitched roof with an orthogonal form which allows their front to be open completely. They are composed by roof trusses which form triarticulated frames turn and change the position when the bay varies.

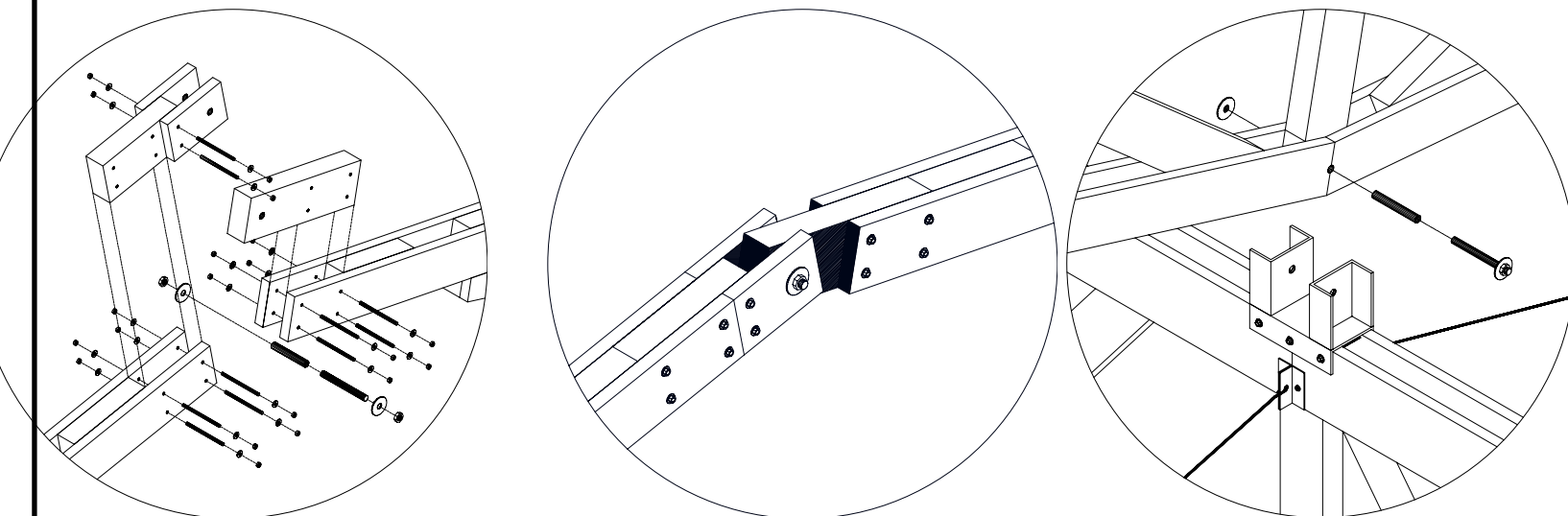
THE RULES

The relation between the design and the construction is direct: the form is the result of the assembly procedure. Its digital design is executed just like as its material construction, starting from the relation rules that permit the change of position between repeating identical construction units. The translation from the design to construction is almost just an indication of rules, the traditional plane survey is just a reference. The main thing is the parts, its measures and how they relate to each other.

THE DEFORMATION

The parts or constructive unities are in both cases wooden roof trusses. The unions between them are articulations that define a fixed point that keeps one liberty during the assembly: rotation. The movement or the position change of each unit allows the formal variation and

prăbușire. Între aceste două poziții, variațiile sunt nelimitate. Prin urmare, caracteristicile fiecărei unități de construcție sunt determinate de calculul celei mai nefavorabile poziții structurale.

Proiectul este generic, iar aplicația sa este specifică. Poate fi dezasamblat și asamblat din nou într-o altă formă sau aplicat în alt context, în concordanță cu proiecte diverse. Toate părțile sunt infinite, fixe și identice, iar formele sunt construite — digital și material — în conformitate cu regulile: procedura de asamblare.

MAGAZIA, PROCEDURĂ DE ASAMBLARE

Construcție

- 1 - 26 puncte de fundație în marginea axei 13, dispuse la 210 cm distanță unul de celălalt
- 2 - Grinzi din lemn, toate identice. Îmbinări articulate din oțel, îmbinări articulate din lemn, în conformitate cu indicațiile de șantier
- 3 - Tăierea elementelor din lemn suplimentare

Montare

- 4 - Îmbinări din oțel deasupra fundației
- 5 - Îmbinări din lemn pe grinzi
- 6 - Fiecare pereche de grinzi peste îmbinările din oțel se rotește până în momentul în care fanta din îmbinarea din lemn se potrivește

Fixare

- 7 - Elemente suplimentare din lemn

SPAȚIUL ACOPERIT, PROCEDURĂ DE ASAMBLARE

Construcție

- 1 - Părți ale grinzilor orizontale
- 2 - Grinzi din lemn identice. Îmbinări articulate din oțel, îmbinări articulate din lemn, în conformitate cu indicațiile de șantier
- 3 - Tăierea elementelor din lemn suplimentare

Montare

- 4 - Grinzi orizontale peste stâlpii existenți
- 5 - Îmbinări din oțel peste grinzile orizontale
- 6 - Îmbinări din lemn pentru grinzi
- 7 - Fiecare pereche de grinzi peste îmbinările din oțel se rotește până în momentul în care fanta din îmbinarea din lemn se potrivește. În zona de ajustare, rotații progresiv după ce frânghia se unește cu cel mai înalt și cu cel mai de jos punct.

Fixare

- 8 - Elemente suplimentare din lemn

thus the adaptation of the structure, the repetition of this process and its growing.

THE STRUCTURE

The systems get fixed by geometry and the variation define a range of structural stability: between optimum and the point of collapse. Between these two positions the variations are limitless. Therefore the characteristics of each part or constructive unities is determined by the calculation of the most unfavorable structural position.

The project is generic and its application specific. It could be disassembled and assembled again in a different form and also applied in another context in accordance with variable programs. All parts are infinite, stiff and identical and the forms are constructed -digitally and materialy- according to the rules: the procedure of assembly.

SHED, ASSEMBLY PROCEDURE

Build

- 1 - 26 foundation points in the edge of 13 axis disposed 210 cms away from each other
- 2 - Wood trusses, all of them identical to each other. Steel articulated unions, wood articulated unions, according to survey
- 3 - Cut additional wood elements

Install

- 4 - Steel unions over foundations
- 5 - Wood unions on the trusses
- 6 - Each pair of trusses over the steel unions, rotate till the hole on the Wood union fits.

Fix

- 7 - Additional wood elements

ROOF, ASSEMBLY PROCEDURE

Build

- 1 - Parts of the horizontal truss
- 2 - Wood trusses, all of them identical to each other. Steel articulated unions, wood articulated unions, according to survey
- 3 - Cut additional wood elements

Install

- 4 - Horizontal truss over the existing pillars
- 5 - Steel unions over the horizontal truss
- 6 - Wood union on the trusses
- 7 - Each pair of trusses over the steel unions, rotate till the hole on the Wood union fits. In the adjust zone, progressively rotate following a rope joining the highest and the lowest point.

Fix

- 8 - Additional wood elements.

Amplasament: Panul, 4th Región
 Structură: Gustavo Montero Saavedra
 Constructori: Gustavo Montero Saavedra, Emilio Morales
 Suprafața construită: spațiu acoperit: 2140 m² / magazie: 410 m²
 Proiect și construcție: 2004
 Buget 62 \$/m²

Location: Panul, 4th Región
 Structure: Gustavo Montero Saavedra
 Contractors: Gustavo Montero Saavedra, Emilio Morales
 Constructed area: roof: 2140 sqm / shed: 410 sqm
 Project & Construction: 2004
 Budget 62 \$/sqm

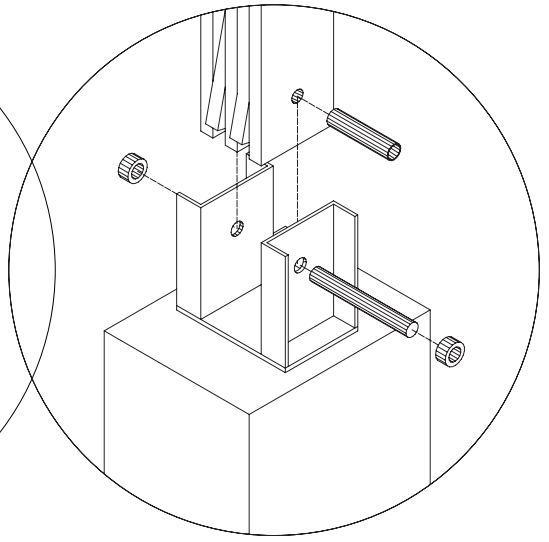
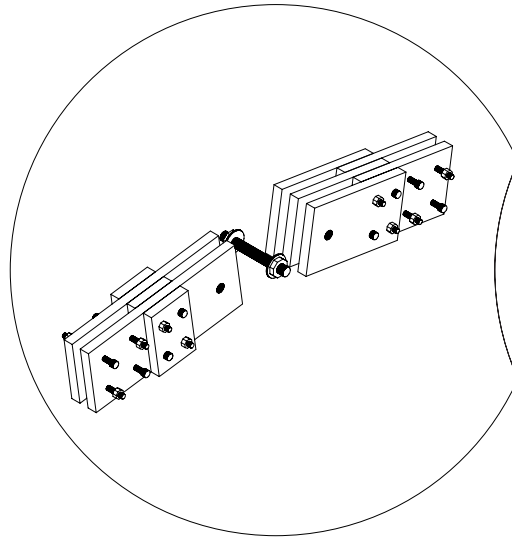
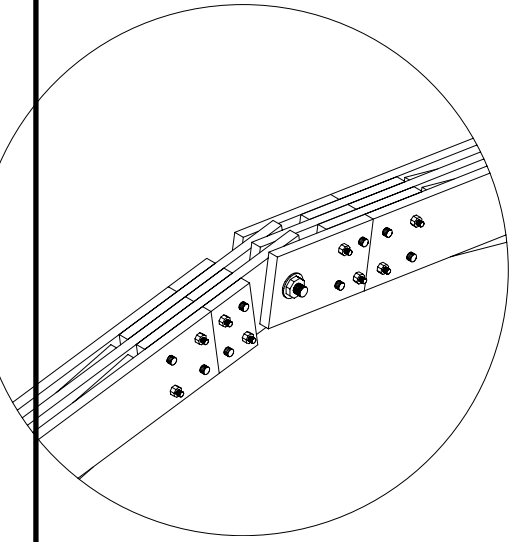

← Spațiu acoperit, vedere de interior cu sistemul de ferme de lemn și acoperire din policarbonat. *Roof, inside view with the wooden trusses system and polycarbonate cladding.*

↓ Spațiu acoperit, vedere de ansamblu. *Roof, general view.*

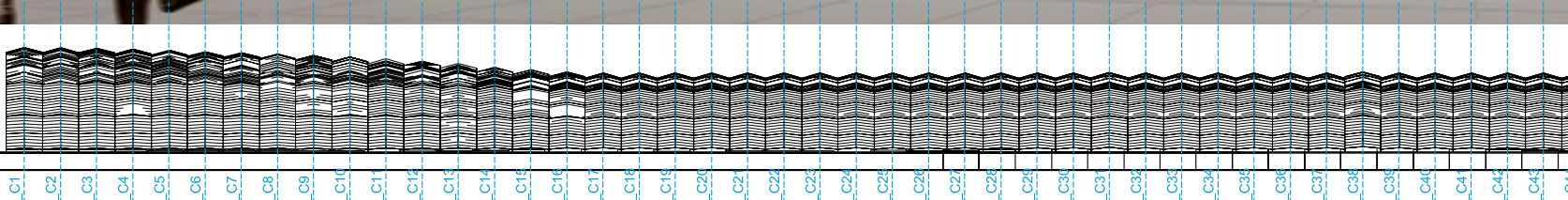
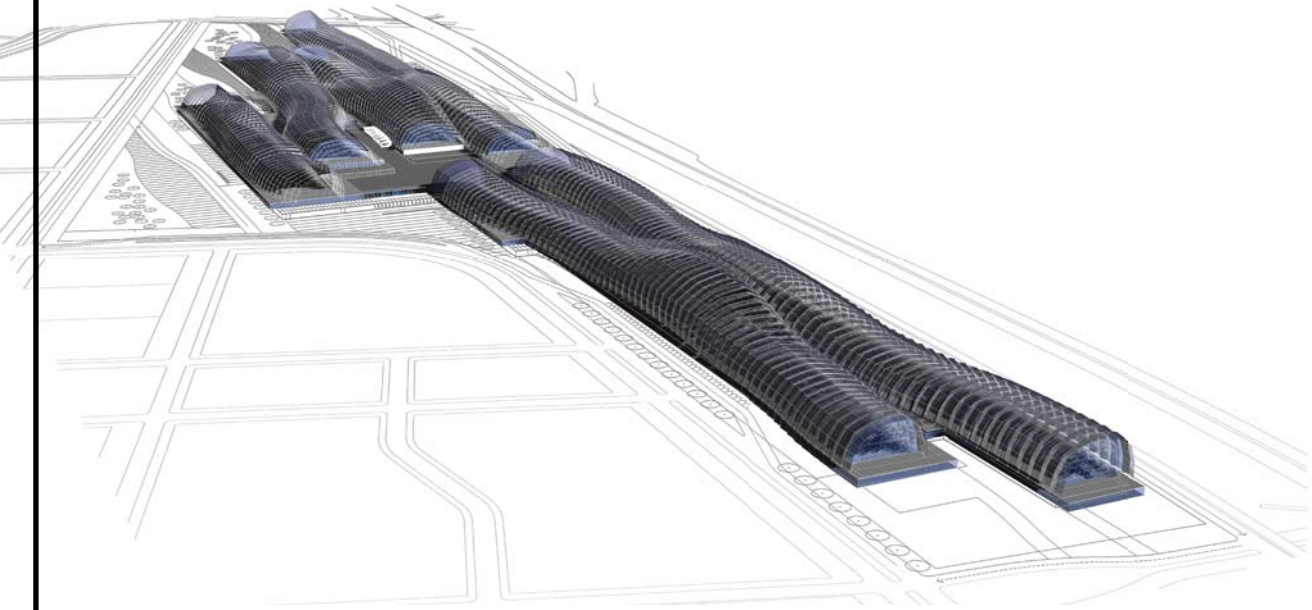
← Magazie, detalii sistem de asamblare ferme de lemn și prindere de baza de beton. *Shed - details, showing the assembly procedures for timber trusses and the concrete base joints.*

← Magazie, vedere din timpul procesului de montare a structurii de lemn. *Shed, view during the assembly process, showing the bare timber structure.*

C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16 C17 C18 C19 C20 C21 C22 C23 C24 C25 C26 C27 C28 C29 C30 C31 C32 C33 C34 C35 C36 C37 C38 C39 C40 C41 C42 C43 C44 C45

centru de evenimente și conferințe internaționale

fairground & international convention centre

WAR OFFICE

Acest proiect este aplicarea unui sistem.
Sunt 344 cadre structurale identice.
Fiecare cadru se compune din șase module identice.
Fiecare modul se compune din 20 m de unghiuri de 75x75 mm, identice.
Sistemul relaționează un traseu variabil cu cadrele structurale articulate între ele.
Forma proiectului este rezultatul aplicării acestui sistem constructiv și formal.
Este un sistem posibil a fi localizat în orice loc: este deschis, capabil de a genera diverse forme, în acord cu situl și cu schimbările de program.

Proiectul propus pentru Expo și Centru de Evenimente care se va amplasa în Zona Bicentinarului, este format dintr-o serie de module repetitive identice, unite în diferite poziții. Structura rezultantă reușește să genereze deschideri mari și diversitate în spațiile interioare și exterioare, care permit desfășurarea de expoziții și evenimente de diferite anverguri.

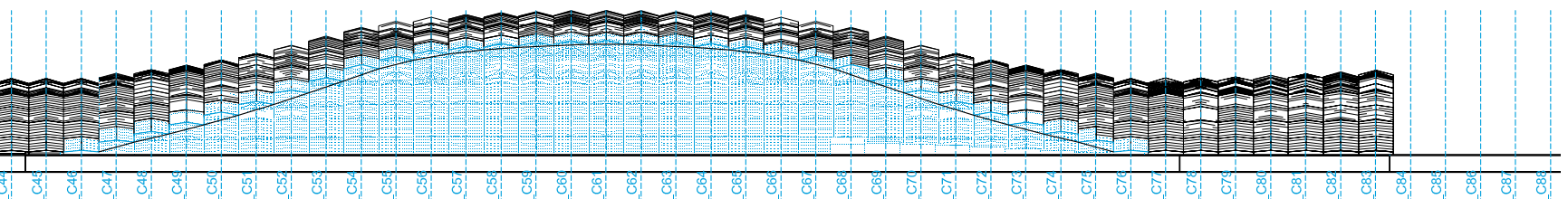
Arhitectură / Architecture: WAR Office. Aplicated Investigations + Daniel Wurman
Imagini digitale / Digital images: Martín Alonso, Daniel Rosenberg, Daniel Wurman
Text: WAR Office. Aplicated Investigations
Traducere în engleză / English translation: Magda Teodorescu

This project applies a certain system.
It contains 344 identical structural frames, each being made of six identical modules.
Each of these modules is of 20 m at angles of 75x75 mm; they are all identical.
The system connects a variable route with articulated structural frames.
The project results from the use of this formal and constructive system that can be used anywhere.
It is open, able to generate various forms adjustable on the site and programme.

The project proposed for the Exhibition and Fairground & Convention Centre will be placed in the Bi-Centenary Area. It is made of a series of identical modules connected in various positions. The resulting structure can generate wide spans and a diversity of interior and exterior spaces for all kinds of events and exhibitions.

Amplasament: Portal Bicentenario, Región Metropolitana, Santiago
Concurs: Bicentenario de la República de Chile 2010, a 14-a Bienală de Arhitectură
Client: Intendencia de Santiago, Ministerio de Vivienda y Urbanismo, Colegio de Arquitectos
Materiale: Structură de oțel, elemente adiționale din lemn și sticlă
Suprafață construită: 100.000 m²
Proiect: 2004
Construcție: 2007

Location: Portal Bicentenario, Región Metropolitana, Santiago
Competition: Bicentenario de la República de Chile 2010, the 14th Architecture Biennial
Client: Intendencia de Santiago, Ministerio de Vivienda y Urbanismo, Colegio de Arquitectos
Materials: Steel structure, additional elements in timber and glass
Built area: 100.000 sqm
Project: 2004
Construction: 2007

o sută douăzeci de uși

one hundred and twenty doors

PvE ARCHITECTS

Lucrarea reprezintă o structură spațială uniformă de profile tubulare de oțel (de secțiune pătrată de 50 mm) și 120 uși standard de lemn (de 75 x 200 cm). Ușile se distribuie în cinci perimetre continue și consecutive; primul cu patru fețe a câte zece uși fiecare și, spre interior, câte opt, șase, patru și două.

Aceste cinci perimetre se comportă ca niște cercuri ce mărginesc o secvență progresivă a profundității și interiorului spațiului. Dinspre afară, perimetrul major conformează un bloc compact orizontal. La interior, spațiul se închide în lateral și rămâne deschis către cer și către sol. Se stabilește astfel o serie de rute prin spații înguste, de secțiune verticală, care se dizolvă într-un spațiu cubic central, în perimetrul cel mai mic. Cu acestea, ceea ce în realitate căutam era o modalitate de a evidenția relativul și artificialul care rezultă dintr-o operă de arhitectură și, ca extensie, dintr-una de artă.

Noi avem în minte acele desene simple pe care Van der Laan le folosea pentru a explica distanțele care înconjoară corpul. De asemenea, celebrul ciclu de picturi negre ale lui Stella. În fond, ne preocupă să descoperim acele puncte de transmisie, sau de fricțiune, între un loc și altul.

Vedem ușile ca pe un punct de inflexiune care alterează temporar definiția spațiului, încorporând o dimensiune dinamică în construirea zidurilor unei opere de arhitectură. Ceva ca o cheie care reglează fluctuațiile forțelor.

Proiectul a urmărit un program. În prima zi am lăsat toate posibilitățile deschise. După aceea am început să blocăm câte patru uși pe zi. Pentru asta, am dispus o serie de circuite de închidere, după o schemă aleatorie. Astfel, se găseau uși încuiate și altele larg deschise. Pragurile ușilor păreau a se multiplica fără o regulă sau un loc geometric precis care să servească de referință. Se ajungea doar la capăt, la un centru gol, pentru a înțelege că singura certitudine privind intrarea acolo era de fapt ieșirea. Aici lucrarea căpăta un sens complet, circular.

Este vorba despre sticlă sau peisaj, spunea Ortega y Gasset. Adică o dorință delicată de lectură: pare că cel care concepe o operă de artă stabilește și gradul de ermetism al spațiului conținut. Însă realitatea este mai dură, și ne dovedește că deschiderea oricărei opere depinde, la final, de interesul celui care decide să intre.

În definitiv, imediat după o montare rapidă, toate ușile au fost donate pentru a fi folosite în locuințe sociale. Structura metalică a fost singura care a rămas în parc, aparent indestructibilă în nuditatea ei, sau - după cum zicea Breuer referitor la scaunele sale - fiindcă volumul său nu ocupă deloc spațiul.

Arhitecți / Architects: PvE Architects - Mauricio Pezo, Sofía von Ellrichshausen

Foto / Photography: Ana Croveto

Text: PvE Architects

Traducere engleză / English translation: Magda Teodorescu

This work is a uniform structure of tubular steel profiles (of 50 mm square section) and 120 wooden standardized doors (of 75x200 cm). The doors are set in five continuous and successive perimeters; the first is made of four faces of ten doors each, while to the interior they are eight, six, four, and two.

The five perimeters behave like some circles bordering a progressive sequence of space showing their depth and interior. Seen from the outside, the main perimeter establishes a compact, horizontal block. Inside, the space closes on both sides and stays open to the sky and ground. Thus, a series of routes of narrow spaces is established; they are vertical in section and dissolve in a central, cubic space within the smallest perimeter.

What we were really looking for was a way to highlight the relative and artificial resulting from an architectural work and one of art, respectively.

We thought about those simple drawings Van de Laan would use to explain the distances surrounding the body. Moreover, we also had in mind Stella's famous cycle of black paintings. In fact, we just try to find out those points of transmission or friction between two places.

For us, the doors are just a point of inflexion subverting space temporarily, one that encapsulates a dynamic dimension in the building of the walls of an architectural works. It is very much like a key that adjusts the fluctuating forces.

The project pursued a certain programme. During the first day, we left all the doors open, so to say. Next, we blocked four doors a day. To do it, we devised a series of closing circuits according to a random scheme. Thus, some were wide open, while other locked. Their thresholds seemed to multiply with no clear rule or geometric place as reference. You could only reach the end, a void center, to understand that the only certainty of entering there was the way out. At this point, the work gets a fully circular meaning.

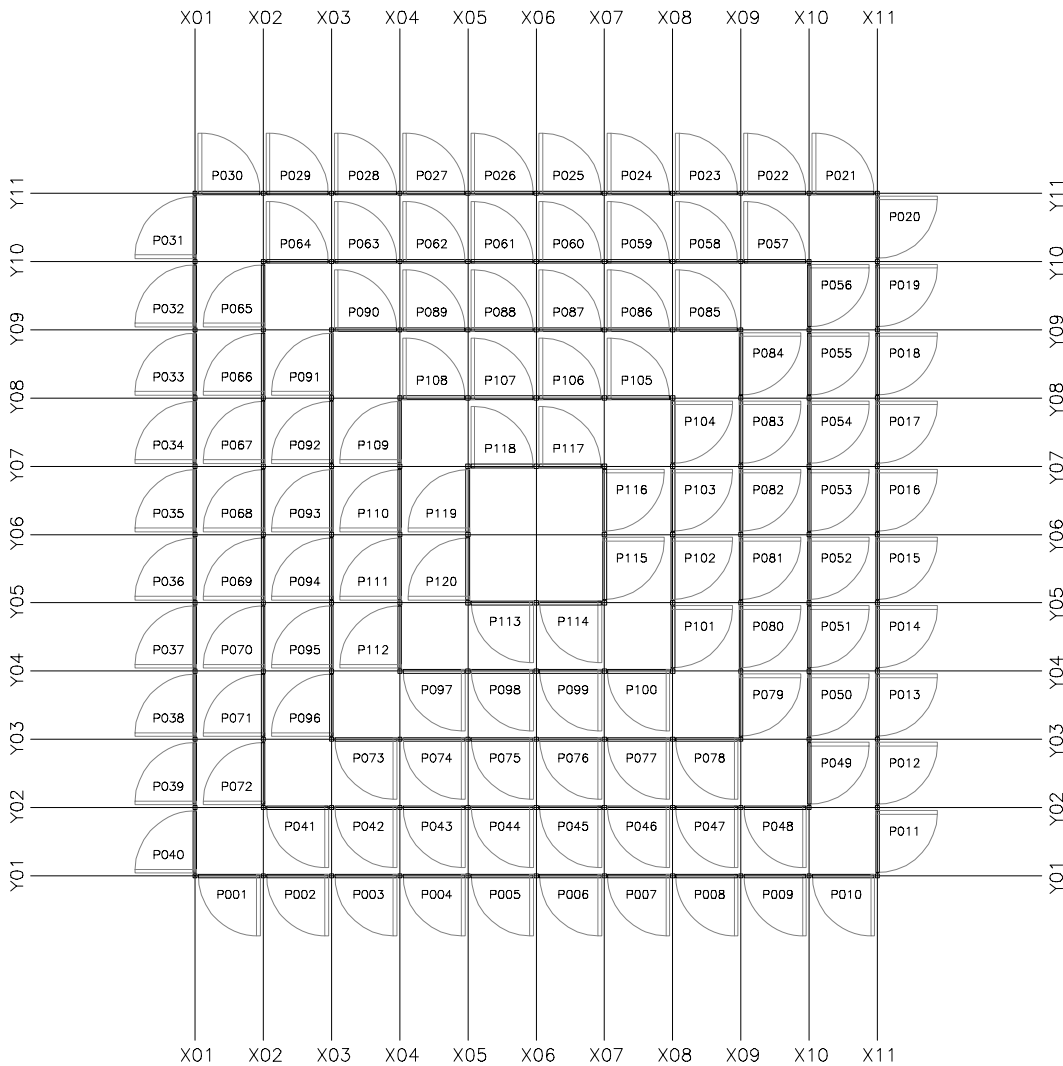
It all heads to glass or landscape, as Ortega y Gasset put it, meaning a graceful desire of reading. It seems that the author of the work of art can also mark the hermetic limits of the contained space. However, reality is cruder, and it proves that in the end the openness of a work of art depends on the interest of he who wishes to enter it.

In fact, following the rapid assembling, all doors were donated for low-income housing. The only thing left in the park was the metal structure, apparently unbreakable or, as Breuer would say about his chairs, because its volume does not take up space.

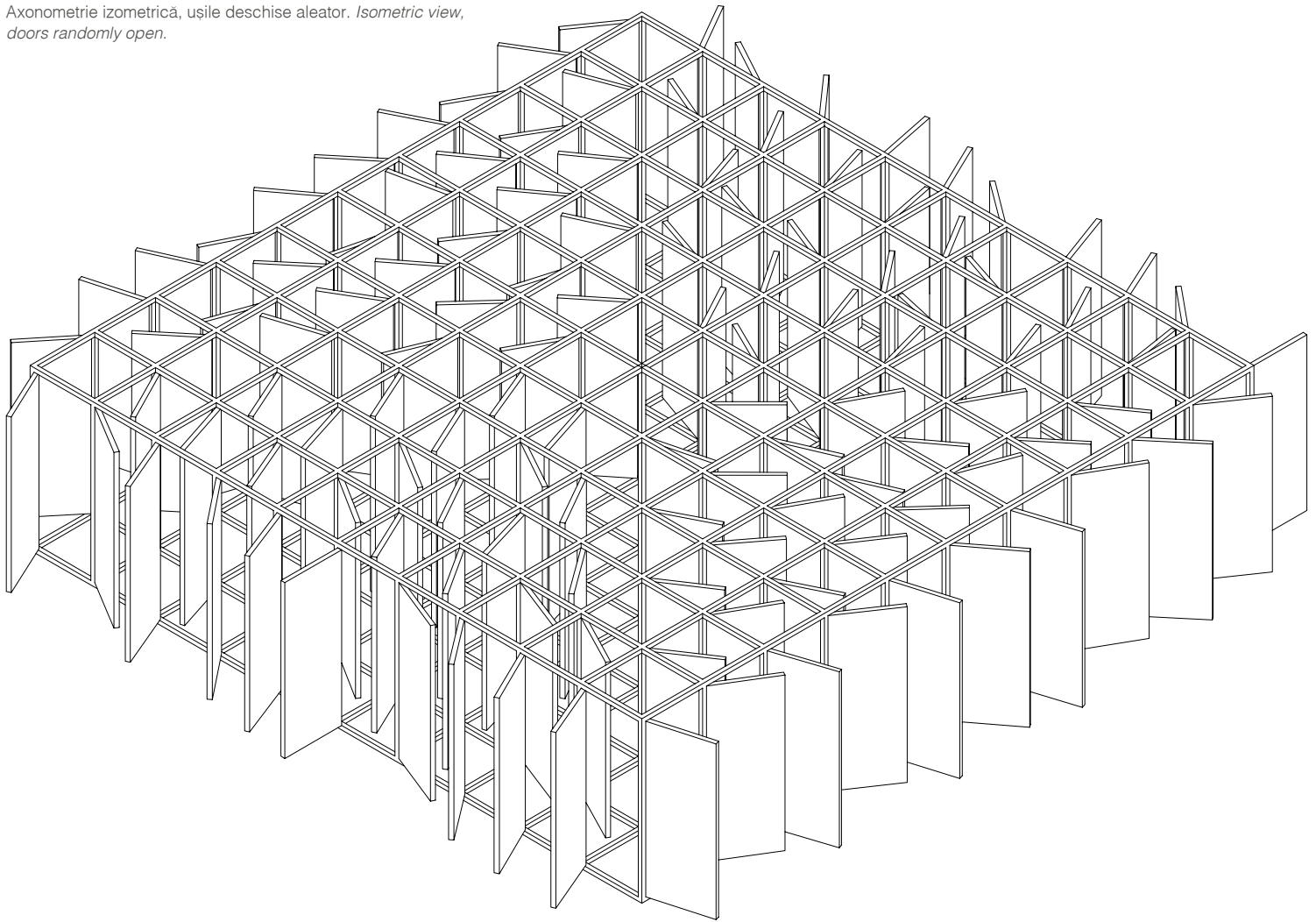

Amplasament / Location: Parque Ecuador s/n, Concepción
 Client: Movimiento Artista del Sur (MAS)
 Structuri / Structures: Estudio PvE
 Construcție / Construction: Ramón Cartes, Estudio PvE
 Materiale / Materials: Oțel, lemn / Steel, timber
 Suprafață construită / Built area: 70 m²
 Proiect / Project: 2002
 Construcție / Construction: 2003
 Cost: 90 \$/m²

Plan general, cu toate ușile deschise. General layout, all doors open.

Axonometrie izometrică, ușile deschise aleator. *Isometric view, doors randomly open.*

casa poli
poli house

PvE ARCHITECTS

Casa se află în Peninsula Coliumo (la 550 km sud de Santiago), o așezare rurală, populată de fermieri, pescari și de câțiva turiști timizi pe timpul verii. Această amplasare într-o zonă îndepărtată a condiționat proiectul în două moduri. Pe de o parte, am fost nevoiți să lucrăm cu metode tehnologice arhaice și cu lucrători nespecializați. Pe de altă parte, a fost necesar să intervenim într-un peisaj idilic, a cărui perfecțiune copleșitoare ar fi fost tulburată mai devreme sau mai târziu. Ambele condiționări ne-au obligat să apelăm la un exercițiu destul de primitiv: să construim pentru prima dată într-un loc în care lucrul acesta nu mai fusese făcut înainte. Astfel, apăsați de responsabilitatea de a urma reperiile lui Loss, această clădire nouă nu ar trebui să fie decât o siluetă severă situată între pământ și peisaje marine, în care ar putea fi văzută o negare a discursurilor moderne care diminuează distincția dintre natural și artificial.

Întotdeauna este dificil să rezisti tentației de a te apropia în mod periculos de marginea prăpastiei, de a simți golul. Se pare că întotdeauna există o senzație morbidă de amețeală. Dar, în acest caz, inginerii ne-au avertizat în legătură cu faptul că putem să construim în apropierea marginii numai dacă lăsăm o bordură de siguranță în partea estică. Ne-au explicat faptul că greutatea construcției ar putea să determine componenta argiloasă a solului să alunece pe baza de granit a terenului. Această situație ne-a forțat să limităm volumul la o formă compactă, care ar ocupa o porțiune mică de teren și a cărei compoziție telurică ar fi capabilă să transfere încărcările direct către sol. Având în vedere faptul că orice imagine nouă ar modifica condițiile naturale, am construit această structură compactă în lipsa unor referințe de scală și fără intenția de a-i atenua aspectul brut.

După ce am fixat această poziție care ocupa zona cea mai plată a sitului, a fost necesar să ridicăm primul nivel pentru a restabili cel puțin două aspecte: atât senzația unui podium natural înconjurat de nimic, cât și priveliștea morbidă și dificil de evitat a bazei stâncilor, lovite de valuri. Astfel, încă de la început, am stabilit înălțimea clădirii și am înlocuit acoperișul cu o terasă, extinsă în întregime pe planul orizontal. În urma acestei operații, parterul a devenit un podium împărțit în trei platforme care se adaptează pantei, urmând o formă în zig-zag. Înălțimea triplă a spațiului platformei inferioare, orientată nord-vest, încearcă să includă dimensiunea verticală a amplasamentului, adică înălțimea, senzația de amețeală, gravitatea. Prin urmare, prin intermediul acestui spațiu liber, am intensificat senzația de suspendare pe care o dă coasta muntoasă a sitului și am redat marea nu numai ca orizont, dar și ca suprafață și volum.

Aceste prime operații sunt mai complexe dacă sunt luate în considerare împreună cu cerințele proiectului, care se referă la faptul că această

Arhitecți / Architects: PvE Architects - Mauricio Pezo, Sofía von Ellrichshausen

Foto / Photography: Cristobal Palma, PvE Architects

Text: PvE Architects

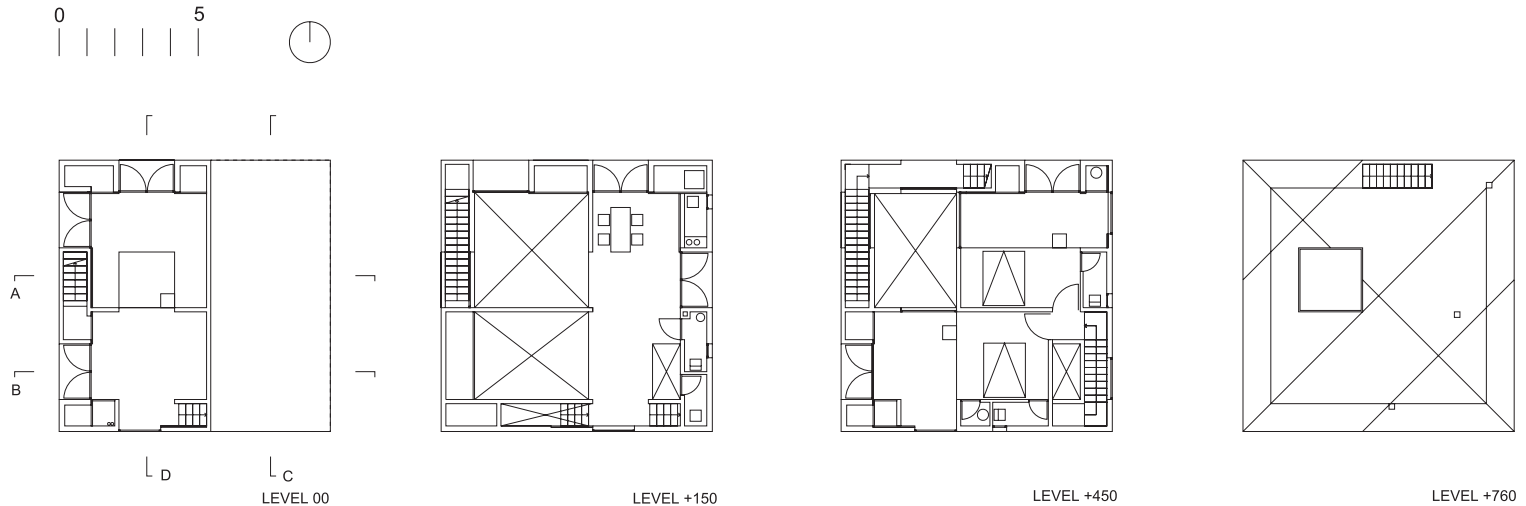
The work is located on the Coliumo Peninsula (550 km south of Santiago); a rural setting scarcely populated by farmers, independent fishermen and timid summer tourists.

This distant position conditioned our intentions in two ways. On the one hand, we had to work with archaic technology and laborers lacking any specialization. On the other hand, we had to disrupt an idyllic landscape, whose overwhelming perfection would be disturbed sooner or later. Both conditions obliged us to practice a quite primitive exercise: to raise something up for the first time in a place where it had never been done. In this way, and with Loss's sanctions on our shoulders, this new building should be no more than a severe figure situated amidst land and seascapes, in what could be seen as a refutation of the contemporary speeches that dilute the distinction between natural and artificial.

It is always difficult to resist the temptation of going close to the edge of the cliff, of feeling the drop. There always seems to be a somewhat morbid sensation of vertigo. But, in this case, the landscape engineers warned us that we could only build close to the edge if we left a security margin towards the east side. They said the weight of the construction could make the clay composition of the soil slide against the tilted granite of the base. This forced us to limit the volume to a compact figure that would occupy a minimal amount of land and whose telluric composition would be in charge of transferring the load directly to the ground. Bearing in mind that any new image would in any case alter the natural background, we built this compact structure without scale references or any intention of smoothing its roughness.

Once we established this position that obstructed the flattest area, it was necessary to elevate the floor until we recovered at least two things: both the sensation of a natural podium surrounded by nothing and the morbid and unavoidable sight of the foot of the cliffs, where the sea explodes against the rocks. So, right from the beginning, we determined the height of the building and substituted roof for a terrace that occupies the entire horizontal extension. Following this operation, the floor became a horizontal podium divided into three platforms that adapt to the slope in a zigzagging way. The triple height of the space of the lower platform, oriented

clădire va funcționa atât ca o casă de vară, cât și ca un centru cultural, găzduind activități cum ar fi reuniuni, workshop-uri și expoziții. Aceasta a dus la o propunere contradictorie: interiorul va trebui să medieze între un aspect public și unul foarte intim și informal. Altfel spus, acest obiect trebuia să fie în același timp atât monumental, cât și domestic, fără ca aspectele negative ale vreunuia să-l afecteze pe celălalt.

De aceea, am decis să nu denumim camerele, ci să le lăsăm chiar și fără funcțiune, doar camere goale cu diferite grade de interconectare. Am decis atunci să organizăm toate serviciile într-un contur perimetral supradimensionat (lățimea funcțională), în interiorul unui zid gros care se comportă ca un tampon. În interiorul acestei mase scobite am amplasat bucătăria, circulațiile verticale, băile, grupurile sanitare și o serie de balcoane interioare (care protejează ferestrele nordice și pe cele vestice împotriva soarelui și a ploii). Dacă este necesar, toată mobila și obiectele domestice pot fi depozitate în acest perimetru, eliberând spațiul pentru activități multiple.

În afara acestei organizări programatice, a fost necesar să luăm în considerare nevoia unor pereți pe care să montăm eventuale expoziții. Aceasta a impus luarea unei decizii evidente, aceea de a renunța la o fereastră mare, panoramică și de a organiza o serie de cadre de peisaje în situații interioare variabile.

Întreaga construcție este din beton realizat și turnat manual (un material care îmbătrânește natural) folosind cofraje de lemn netratate. Totul a fost făcut cu un mixer mic și cu patru roabe, în straturi orizontale care s-au potrivit cu înălțimea unei jumătăți de scândură. Apoi am folosit aceleași scânduri de lemn de la cofraje pentru a căptuși interiorul și pentru a construi panouri glisante care funcționează atât ca uși, cât și pentru a ascunde dependențele perimetrice, precum și ca obloane de securizare care maschează ferestrele atunci când casa este goală.

În realitate, considerăm aceste operații ca fiind o dezvăluire a stării de fapt și un fel de confirmare a interesului nostru în a descoperi potențialul materialelor brute; în schițe construite, care nu trebuie să fie finalizate pentru a evidenția mai bine ceea ce vor să transmită.

Amplasament / Location: Str. Rapa Nui, nr. 1, Coliumo, Chile
 Client: Casa Poli Cultural Center, Concepcion
 Structură / Structure: Cecilia Poblete
 Construcție / Construction: PvE
 Buget / Budget: 370 US\$/m²
 Suprafață construită / Building area: 180 m²
 Suprafață / Site area: 10.000 m²
 Proiect / Project: 2002-2003
 Construcție / Construction: 2003-2005

to the northwest, attempts to contain the vertical dimension of the place; that is the drop, the vertigo, and the gravity. Therefore, through this interior void, we intensify the aerial experience of the hill and also understand the sea not only as horizon but also as surface and volume.

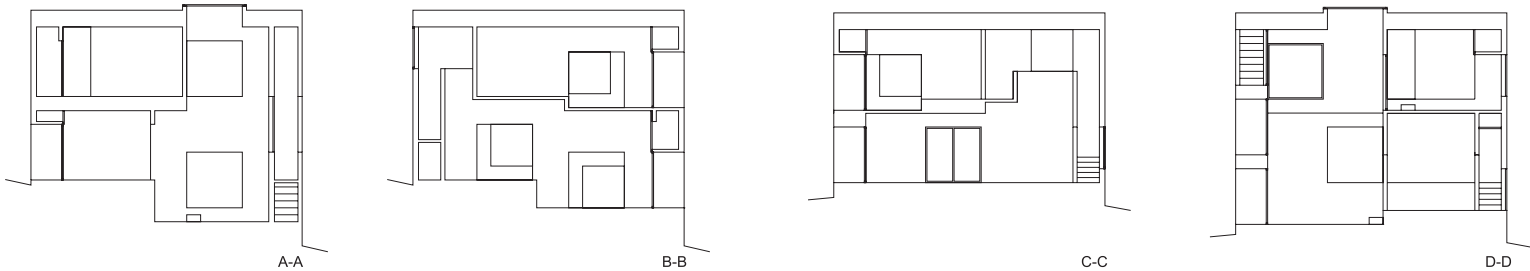
These first operations are more complex when considered together with the program's demands that it function both as a summerhouse and a cultural center, hosting activities such as reunions, workshops and exhibitions. This established a contradictory proposal: the interior would have to mediate between a very public aspect and a very intimate and informal one. That is, it had to be both monumental and domestic without any of the negative aspects of either one affecting the other.

Therefore, we decided not name to the rooms but instead to leave them nameless and functionless, just empty rooms with varying degrees of connection between them. We then decided to organize all the service functions in an over-dimensioned perimeter (the functional width), inside a thick wall that acts as a buffer. Inside this hollowed mass we placed the kitchen, the vertical circulations, the bathrooms, the closets and a series of interior balconies (which protect the northern and western windows from the sun and the rain). If necessary, all the furniture and domestic objects can be stored inside this perimeter, freeing the space for multiple activities.

Besides this programmatic organization, we had to consider the need for walls on which to mount expositions. This made the obvious decision of a big, panoramic window obsolete and instead gave us the measurement to organize a series of different landscape frames with variable interior situations.

All the work was built with hand-made concrete (a material that ages naturally) using untreated, wooden frames. The work was done, with a small mixer and four wheelbarrows, in horizontal stratum that matched the height of half a wooden board. We then used the same battered wood of the frames to wrap the interior and to build sliding panels that function both as doors to hide the services of the perimeter and as security shutters that cover the windows when the house is left alone.

Truly, we consider these operations as a denouncement of the state of things and a sort of confirmation of our interest in discovering the potential within raw things; within sketches that need not be finished in order to make evident what they are saying.

→ Spațiul vid din interior este iluminat zenital. Pentru finisarea pereților s-au folosit scândurile cofrajelor de la exterior. *The triple high inner void is lightened from above. The walls are cladded with the wooden frames previously used for the exterior rough concrete.*

sistemul mn. sistemul arhitectonic din componente constructive

system mn. architectonic system from constructive components

URO1.ORG

Chile avansează spre o piață de tranziție după acordurile cu puteri economice ca SUA, Coreea, China sau UE. Dacă această deschidere ne va permite să accesăm la ceea ce nu avem, este firesc ca aceste facilități să ne facă să ajungem la ceea ce avem deja: în ciuda faptului că avem producție lemnoasă, importăm lemn cu valoare adăugată, pentru că mijloacele de schimb și informații deschid competiția cu producătorii internaționali care pot satisface necesitățile inexistente pe piața noastră din lipsa dezvoltării post-industriale.

Politicele publice pentru dezvoltarea sectorului privat, capabil să schimbe situația prin stimularea cercetării și dezvoltării produselor competitive care pot înlocui importurile și să recupereze valoarea adăugată, sunt un factor de activare a economiei, de creștere a locurilor de muncă și a aspirației de dezvoltare.

Pentru a face față acestei provocări, noile paradigme de producție permit satisfacerea cererii mari și sporirea exigențelor în domeniul calității, extinzând producția liniară și de serie prin trecerea la rețelele diversificate de producție, acolo unde participă furnizorii răspândiți pe arii geografice, și împărțirea produselor în componente care, combinate, permit versatilitatea unei piețe masive dar din ce în ce mai individualizate. Această schimbare de paradigmă în producerea de bunuri a necesitat comenzi masive, ceea ce ne-a permis să regândim dezvoltarea arhitecturii în teritoriile producției de case, a sistemelor bazate pe componente constructive care printr-o operație de probare a mostrelor permit integrarea cerințelor anumitor clienți în scopul menținerii dimensiunii industriale. (1)

Sistemul MN este o casă *prêt-a-porter*, un produs/artefact, cu un standard înalt al designului, versatil, care poate fi ales din catalog, gata de luat și folosit, făcut cu mijloacele producției industriale competente de pe piața chiliană și cu posibilități de export pe piețe similare. Este un sistem constructive din componente modulare care asamblate permit construirea unor case de diverse dimensiuni și modele, după gustul și investiția clientului. Componentele formează complexe combinabile într-un număr limitat, dar mare, de distribuție, permițând dezvoltarea începând de la un nucleu de 14 m² care funcționează ca stadiul prim, independent și, simultan, complementar viitoarei sale evoluții. Versatilitatea și economicitatea componentelor permit creșterea achizițiilor, ceea ce duce la obținerea unei case schimbabile prin mici investiții de-a lungul timpului. Acestea transformă casa într-un bun de consum în mai puțin de 12 zile, încorporând valoarea adăugată la un material standard ieftin și omologat internațional, ca furnirul din pin.

(1) "Puteți alege. Să faceți arhitectura cum a construit Henry Ford automobile la începutul secolului XX. Numai că un singur tip de structură poate fi folosit, un tip de ferestre, un tip de finisaje, un tip de învelitoare. Sau să faci ca Michael Dell în materie de computere. Folosiți ce-i adecvat și lăsați-l pe client să aleagă, și va obține ceva rapid, mai bun și mai ieftin. În această clipă în lume „unul se potrivește la toate” a lui Ford nu mai este fezabil, nu mai creează un produs, un proiect sau un serviciu de succes.” KIERAN, Stephen și TIMBERLAKE, James. "Refabricating architecture: How manufacturing methodologies are poised to transform building construction", New York, McGraw Hill, 2004.

Arhitecți / Architects: URO1.ORG Cooperative - Fernando Portal, Nicolás Rebolledo, Gabriel Rudolphy, Alejandro Soffia, Arturo Torres
Text și material grafic / Text and illustrations: URO1. ORG
Traducere din engleză / Translated from English: Magda Teodorescu

Chile advances in the conformation of a transnational market after the celebrated agreements of free commerce with economic powers like the USA, Korea, China or the UE. While this opening will allow us to accede to which we do not have, it is usual for a developing country that these facilities make us arrive to what we already have: in spite of being a country of forest production, we import wood with added value, since the speed of means of interchange and information opens the competition to international producers that can satisfy necessities not fulfilled in our internal market by the lack of postindustrial development.

The public policies for the private development, prone to change this situation by stimulating the investigation and the development of competitive products that can replace the imports, recovering the margin of the added value for Chile, like a determining factor to activate the economy, to increase the employment and to aspire for development.

In order to face this challenge, new productive paradigms allow to satisfy great demands with high exigency of quality and customization, extending the linear and in-series production by giving passage to diversified networks of production where geographically dispersed suppliers take part, dividing products in components that, combined, allow giving versatility to the offer for a massive but every day more individualized market. This shift of paradigm in the production of goods, called massive customization, allowed us rethink the development of architecture in the scope of the house production, developing an architectonic system based on constructive components that through an operation of sampling allow integrating requirements of specific clients maintaining their massive and industrial condition. (1)

System MN is a *prêt-a-porter* house, a product/artifact, with a high standard of design, versatile, chosen by catalogue, ready to be taken and to be used at the moment, made with means of industrial, competent production in the Chilean market and with projections from export to similar markets. It is a constructive system of industrialized modular components that in association allow the construction of different sizes and models of houses, depending on the investment and the taste of the client. The components form combinable complexes in a limited but ample number of distribution and progress possibilities, starting from a nucleus of 14 m², that works like the first independent and simultaneously complementary stage of its future development. The versatility and economy of their parts, allow to increase the assets that mean a moveable house, through successive and small investments throughout the time, which transform the house into a good able to be consumed in less than 12 days, incorporating the added value to a standard material, of low cost and with an international certification as it is the plywood of radiata pine.

(1) "You have the option. To construct architecture of the way that Henry Ford constructed automobiles at the beginning of the 20-th century - but, by the way, a single type of structure can be used, a type of windows, a type of completions, a type of outer cover. Or to do it the way that Michael Dell makes his computers. Use what is appropriate, leave the client do it his way, and he'll have it faster, better and cheaper. In this minute, in this world, Ford's "one size fits all" no longer makes a product, a project or a service successful." KIERAN, Stephen, TIMBERLAKE, James; "Refabricating architecture: How manufacturing methodologies are poised to transform building construction". NY, McGraw Hill, 2004.

un proiect participativ: quinta monroy, deșertul atacama

a participative design: quinta monroy, atacama desert

ELEMENTAL

Guvernul chilian a solicitat Elemental pentru rezolvarea situației următoare: plasarea celor 100 de familii din Quinta Monroy, în același sit de 5.000 m² pe care l-au ocupat în mod ilegal în ultimii 30 ani. Situl este localizat în centrul localității Iquique din deșertul cilian.

A trebuit să lucrăm conform reglementărilor în vigoare referitoare la construcția de locuințe având la dispoziție o subvenție de 7.500 \$ pentru fiecare casă, subvenție cu care am plătit terenul, infrastructura și arhitectura. Dacă luăm în considerare prețurile curente din industria de construcții chiliană, cei 7.500 \$ ar permite doar construirea unui spațiu de 30 m².

Și, în pofida prețului terenului (de 3 ori mai mare decât ar fi permis în cazul unor astfel de locuințe) scopul era acela de a stabili familiile pe același amplasament, nu mutarea acestora la periferie.

Dacă, pentru a răspunde situației se pornește de la următorul algoritm, 1 casă = 1 familie = 1 lot, am fi putut să construim case pentru numai 30 de familii. Problema caselor izolate o reprezintă ineficiența din punctul de vedere al utilizării terenului. Din acest motiv, locuințele sociale tind să fie construite pe terenuri care să coste cât mai puțin posibil. Terenul respectiv este amplasat departe de facilitățile de muncă, educație, transport și sănătate pe care le oferă orașul. Acest tip de abordare a avut tendința de a localiza locuințele sociale într-un spațiu urban necontrolat, pauperizat, care creează o zonă de resentimente, de conflicte sociale și inegalități.

Dacă am fi încercat să utilizăm terenul într-un mod cât mai eficient, concepând case aliniate în rând, chiar dacă reduceam lățimea terenului până la a o face să coincidă cu lățimea casei și chiar cu cea a unei camere, am fi putut crea case pentru numai 66 de familii. Problema care apare în cazul acestui tip de locuințe este aceea că, dacă o familie ar fi dorit la un moment dat să adauge o cameră nouă, ar fi blocat accesul luminii și al ventilației corespunzătoare camerei vechi. În plus, ar compromite intimitatea, deoarece circulația ar trebui să se facă prin celelalte camere. În acest caz, în locul eficienței, am fi obținut doar aglomerare și promiscuitate.

În ultimul rând am fi putut opta pentru o clădire înaltă care este foarte eficientă din punct de vedere al utilizării terenului, dar acest tip de clădire blochează extinderile ulterioare, iar soluția de care aveam nevoie aici trebuia să permită cel puțin dublarea ulterioară a spațiului construit inițial.

Prin urmare, ce era de făcut? Prima noastră sarcină a fost aceea de a găsi o nouă perspectivă de abordare a problemei, plecând nu de la scara unui obiect de 7.500\$ care să poată fi multiplicat de 100 de ori, ci de la cea mai bună clădire de 750.000\$ capabilă să găzduiască 100 de familii și posibilele extinderi ale acestora. Dar am văzut deja

Arhitecți / Architects: PvE Architects - Mauricio Pezo, Sofía von Ellrichshausen

Foto / Photography: Cristobal Palma, PvE Architects

Text: PvE Architects

The Chilean Government asked ELEMENTAL to resolve the following equation: to settle the 100 families of the Quinta Monroy, in the same 5.000 m² site that they have illegally occupied for the last 30 years which is located in the very center of Iquique, a city in the Chilean desert.

We had to work within the framework of the current Housing Policy, using a US\$ 7,500 subsidy with which we had to pay for the land, the infrastructure and the architecture. Considering the current values in the Chilean building industry, US\$ 7.500 allows for just around 30 m² of built space.

And despite the site's price (3 times more than what social housing can normally afford) the aim was to settle the families in the same site, instead of displacing them to the periphery.

If to answer the question, one starts assuming 1 house = 1 family = 1 lot, we were able to host just 30 families in the site. The problem with isolated houses, is that they are very inefficient in terms of land use. That is why social housing tends to look for land that costs as little as possible. That land, is normally far away from the opportunities of work, education, transportation and health that cities offer. This way of operating has tended to localize social housing in an impoverished urban sprawl, creating belts of resentment, social conflict and inequity.

If to try to make a more efficient use of the land, we worked with row houses, even if we reduced the width of the lot until making it coincident with the width of the house, and furthermore, with the width of a room, we were able to host just 66 families. The problem with this type is that whenever a family wants to add a new room, it blocks access to light and ventilation of previous rooms. Moreover it compromises privacy because circulation has to be done through other rooms. What we get then, instead of efficiency, is overcrowding and promiscuity.

Finally, we could have gone for the high-rise building, which is very efficient in terms of land use, but this type blocks expansions and here we needed that every house could at least double the initial built space.

că o clădire mare blochează extinderile. Acest fapt este adevărat, cu excepția parterului și a ultimului nivel. Prin urmare, am proiectat o casă care avea doar parter și etajul superior.

Ce urmărim? Considerăm că locuințele sociale ar trebui văzute ca o investiție, nu ca un cost. Am procedat în așa fel încât valoarea subvenției inițiale să poată crește în timp. La achiziționarea unei case ne așteptăm cu toții ca valoarea acesteia să crească. Dar, în țara noastră achiziționarea locuințelor sociale, într-o proporție inacceptabilă, seamănă cu achiziționarea unui autoturism: în fiecare zi, valoarea acestuia scade.

Este foarte important să corectăm acest aspect, deoarece Chile va cheltui 10 miliarde de dolari în următorii 20 ani pentru a depăși deficitul de locuințe. Dar, de asemenea, la scara mică a familiei, subvenția pentru locuințe primită de la stat va fi, de departe, cel mai mare ajutor. Prin urmare, dacă valoarea subvenției respective va crește în timp, aceasta ar putea fi punctul de răscruce pentru eradicarea sărăciei.

Munca socială care a însoțit acest proiect de arhitectură a constatat în găsirea unor metodologii pentru a putea lucra cu membrii celor 100 familii, astfel încât să li se aducă la cunoștință restricțiile economice și de proiectare, făcându-i în același timp responsabili asupra deciziilor care se luau pe parcurs. Odată cu dezvoltarea proiectului, familiile au fost nevoite să-și demonteze vechile locuințe de lemn și să se mute temporar într-o altă locație în timpul construcției noului ansamblu, pentru ca la final să revină, de data aceasta pentru a locui noile case. În această perioadă de tranziție, identificăm un spațiu ideal pentru a pregăti adaptarea la noua tipologie de locuire.

Date fiind aceste condiții, implicarea participativă s-a tradus, în principiu, în trei problematice:

- Proiectarea participativă a casei și ansamblului, cu ajutorul a trei ateliere cu machete și modele didactice;
- Perioada "în tranzit", care a constat în asistența și coordonarea demolării vechiului ansamblu, translatarea și instalarea familiilor în locația provizorie, instruirea tehnică în folosirea și îngrijirea materialelor de construcție, ateliere de proiectare pentru fațade și extinderile viitoare ale caselor;
- Re-inserare. Etapa în care s-au organizat și coordonat locuitorii pentru executarea lucrărilor de extindere și amenajare a noului ansamblu.

ELEMENTAL este un birou profesional compus din arhitecți și ingineri care realizează proiecte și oferă consultații, specializați pe teme de locuințe sociale și proiectare urbană. Elemental depinde de Universitatea Catolică din Chile și este condus de arhitectul Alejandro Aravena și inginerul Andrés Iacobelli.
www.elementalchile.org

Arhitecți / Architects: Alejandro Aravena, Tomás Cortese, Emilio de la Cerda, Andrés Iacobelli.

Proiect / Project: 2003

Construcție / Construction: 2004

Suprafață construită / Built Area: 3500 m² (35 m² per familie / 35 m² per family)

Cost: 100 \$ / m²

Beneficiari / Beneficiaries: 100 familii sau 400 persoane / 100 families or 400 people

Client: Chilean Government, Chile-Barrio Program

So, what to do? Our first task was to find a new way of looking at the problem, shifting our mindset from the scale of the best possible U\$ 7500 object to be multiplied a 100 times, to the scale of the best possible U\$750.000 building capable of accommodating 100 families and their expansions.

But we saw that a building blocks expansions; that is true, except on the ground and the top floor. So, we worked in a building that had just the ground and top floor.

What is our point? We think that social housing should be seen as an investment and not as an expense. So we had to make that the initial subsidy can add value over time. All of us, when buying a house expect it to increase its value. But social housing in our country, in an unacceptable proportion, is more similar to buy a car than to buy a house; every day, its value decreases.

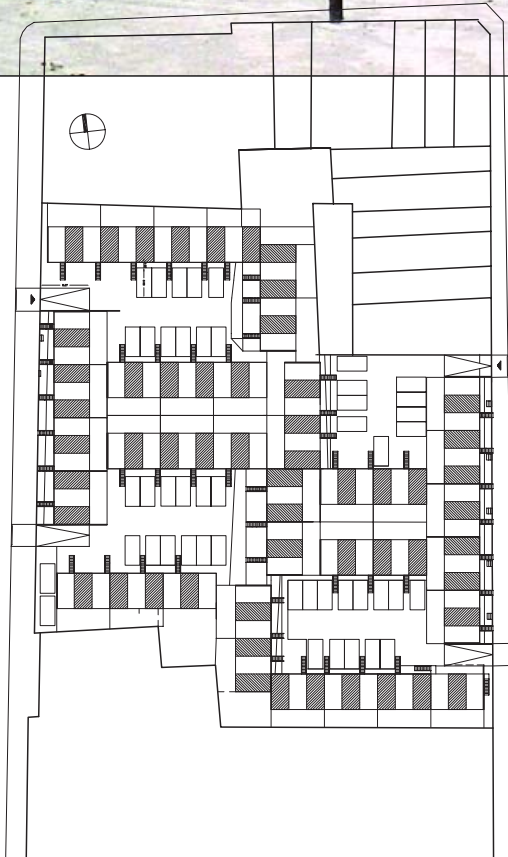
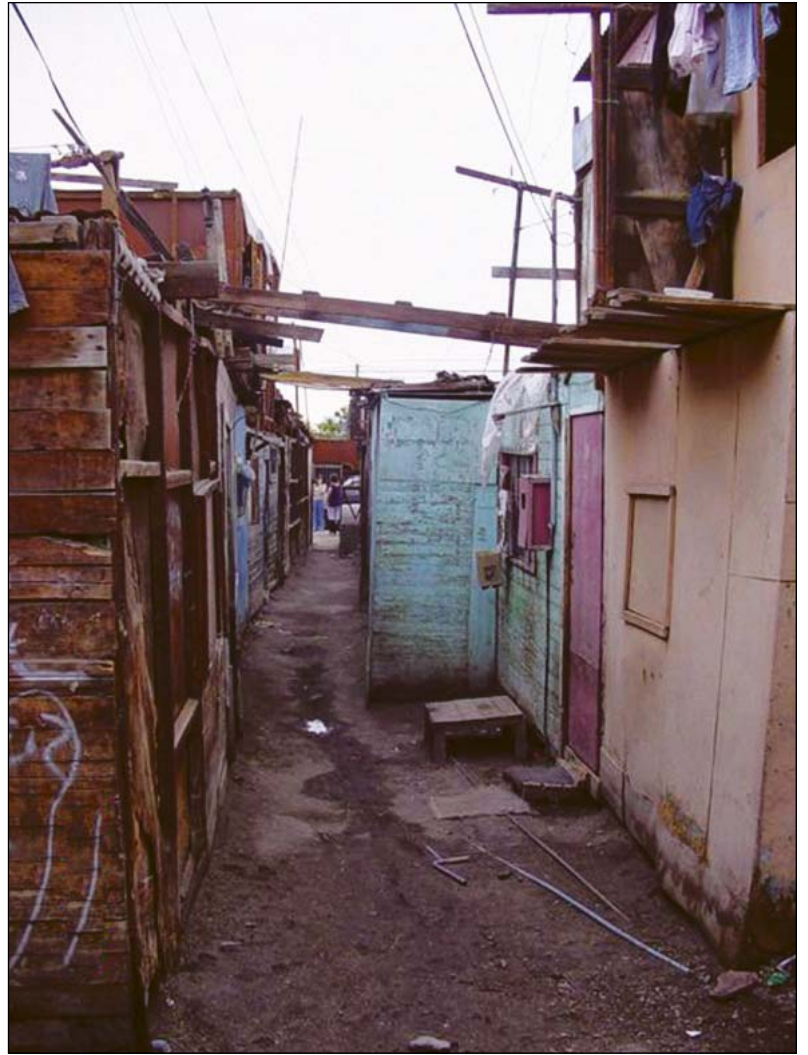
It is very important to correct this, because Chile will spend 10 billion dollars in the next 20 years to overcome the housing deficit. But also at the small family scale, the housing subsidy received from the State will be, by far, the biggest aid ever. So, if that subsidy can add value over time, it could mean the key turning point to leave poverty.

ELEMENTAL / participative work. The social work that came along with this architectural programme referred to finding methodologies to work the 100 families, so as to inform them about the economical and design constraints, while trying to raise their awareness and to make them responsible for the decisions that were taken all along. While the programme was developing, families had to dismantle their old wooden houses and temporarily move to another location during the construction of the assembly, so that, in the end, they would return in their new built homes. In this transition period we identify an ideal space for preparing the accommodation to the new housing typology.

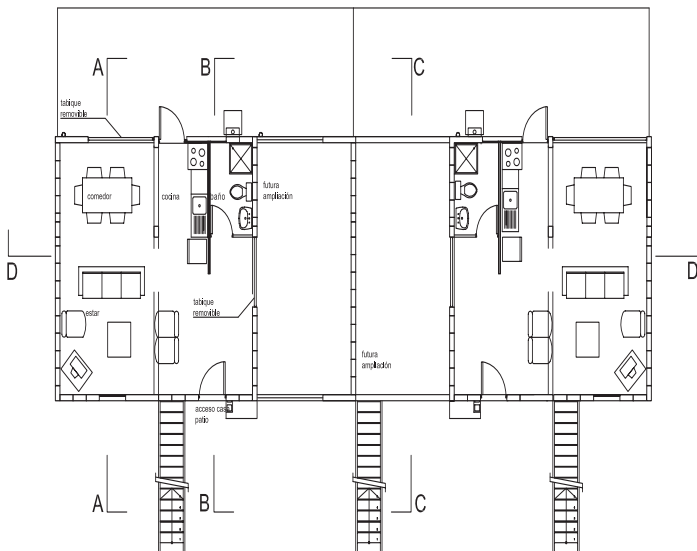
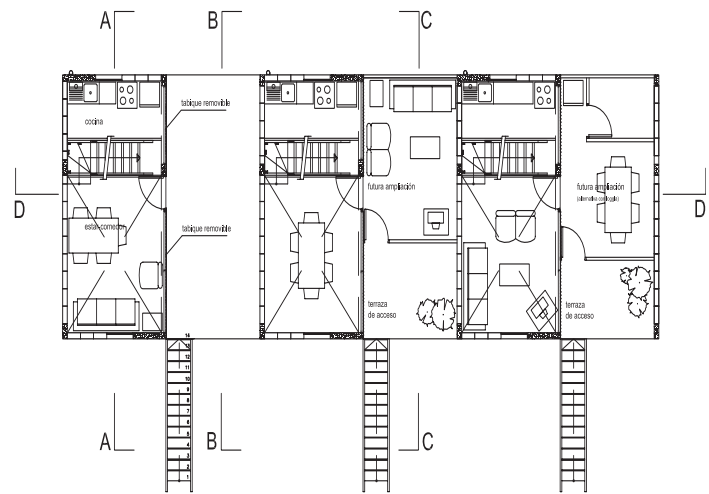
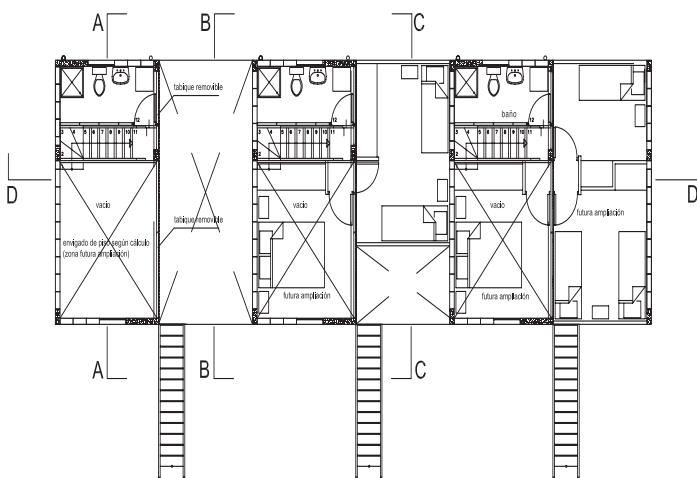
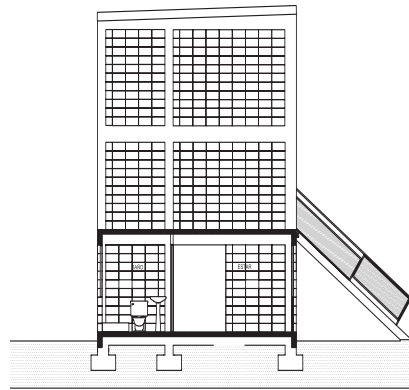
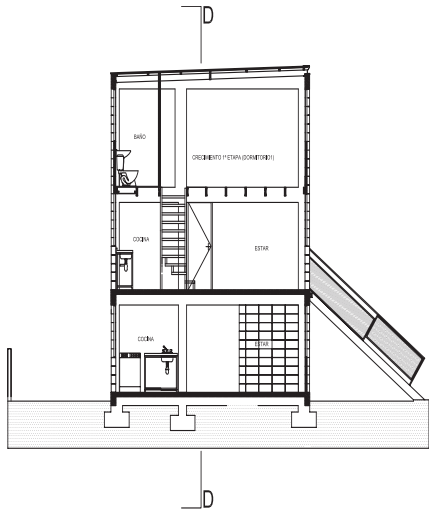
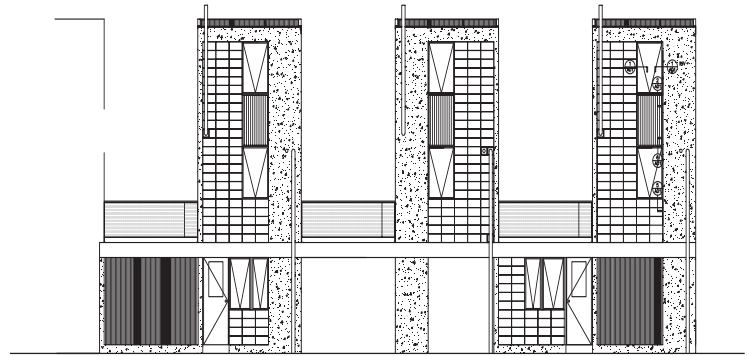
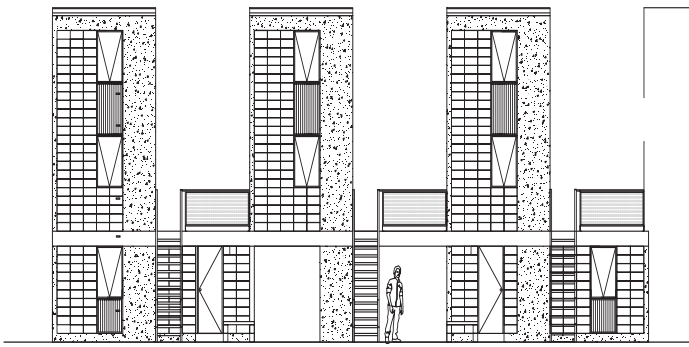
Given these circumstances, the participative involvement implied mainly three issues:

- The participative design of the house and assembly with the help of three studios of model and didactic model;
- The "in transit" period, which consisted in assisting and coordinating the demolishing of the old assembly, moving and accommodating families in the temporary locations, technical training for using and maintaining the construction materials, design workshops for facades and for the future extensions of the houses;
- Re-insertion. The step during which inhabitants were organized and coordinated to extend and arrange the new assembly.

ELEMENTAL is a professional practice, composed of architects and engineers which realise projects and offers consultancy regarding social housing issues, urban design and planning. Elemental depends of Catholic University of Chile and is managed by arch. Alejandro Aravena and eng. Andrés Iacobelli.
www.elementalchile.org

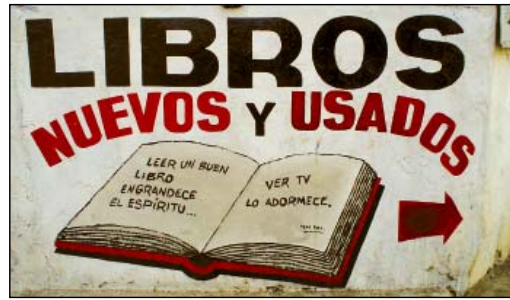

→ Acest proiect a fost dat în folosință în decembrie 2004. O săptămână mai târziu după ceremonia de inaugurare, cca 50% din familii deja efectuaseră primele extinderi la casele proprii. După un an, practic 85% din case au fost extinse și locuitorii lor deja au început să se organizeze pentru îmbunătățirea aspectului fațadelor, al grădinilor din fața casei și al pieței publice. *This programme was completed in December 2004. A week later, after the inauguration ceremony, almost 50% of the families had already begun the first extensions of their own houses. After one year actually 85% of the houses undertook extensions and their inhabitants had already started to organize themselves for improving the facades, the front gardens and the public square.*

modest senzațional

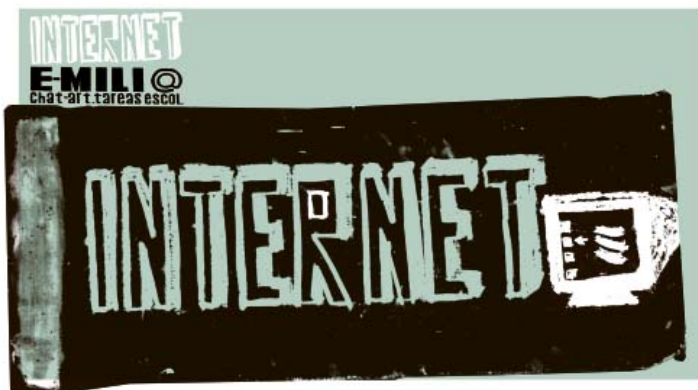
modesto estupendo

MANUEL CÓRDOVA

Modest Senzațional (Modesto Estupendo) este o publicație experimentală care sondează terenul fragil și instabil al patrimoniului vernacular din Santiago de Chile. În același timp, recuperează și pune în valoare o parte a imaginărilor urban locale, propunând și lecturi contemporane asupra acestui material grafic.

Grafica funcțională vernaculară este un desen cotidian care, într-o manieră marginală, oferă soluții pentru “adevăratele probleme ale oamenilor”. Rezultatul celor trei ani de investigație și dezvoltare a proiectului se traduce printr-o compilație de fotografii (ceea ce se vede) și grafică experimentală (ceea ce se imaginează) care recrează o parte a imaginărilor urban incomensurabil al capitalei Santiago de Chile, încapsulând fragmente ale culturii noastre pop mutante.

Cartea propune o călătorie delirantă și imprevizibilă în miezul scenografiei — atât de vizibilă încât adesea nu se mai vede — care plutește în orașul nostru.

Design și producție / Design and production: Manuel Córdova
Colaboratori / Collaborators: Myrna Cisneros, Álvaro Orellana, Macarena Márquez, Ariel Altamirano, Diego Córdova, Rodrigo Dueñas, Minka Ludwig, Rodrigo Chaverini, Margarita Troncoso, Cristian Wiesenfeld, Germán Acuña, Marcel Lagos.

Texte / Texts: Guillermo Tejeda, Tono Rojas, Rafael Gumucio
Traducere în engleză / English translation: Magda Teodorescu

Foto / Photography: Manuel Córdova, Myrna Cisneros, Álvaro Orellana, Macarena Márquez, Rodrigo Chaverini, Rodrigo Dueñas.

Anul / Year: 2002-2004

Buget / Budget: 6670 \$

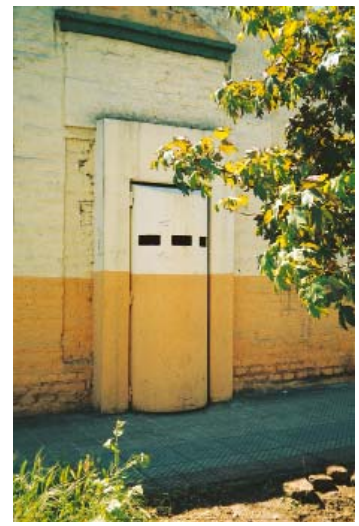
“Modesto Estupendo” is an experimental publication that is testing the quick sands of vernacular heritage from Santiago de Chile. At the same time, it retrieves and enhances the value of the local imaginary urban space by coming up with up-to-date readings of this graphic material.

Functional vernacular graphics is a daily drawing that, if still marginal, offers some solutions for “people’s real problems”. The three-year project led to a compilation of photographs (what can be seen) and experimental graphics (what is imagined) that re-creates a part of the immeasurable urban imaginary of Santiago de Chile by encapsulating fragments of our changeable pop culture.

The book proposes a delirious and unpredictable voyage inside scenography, so obvious that sometimes it passes unseen, hovering about our city.

take & run

take & run

PABLO RIVERA

Casa gării este un tip de arhitectură marginală, o arhitectură a colonizării: minimalist, autonom și, de obicei, un spațiu de locuit unicameral, ale cărui funcțiuni principale sunt de a proteja și în același timp de a poziționa strategic un observator. Caracteristicile sale arhitecturale nu sunt determinate numai de poziția strategică, ci și de capacitatea de a camufla (și de a sugera) posibila prezența a unui gardian. Cu alte cuvinte, logica poziționării transcende corpul însuși: casa gării este locuită de ea însăși, populând un spațiu, adică definește spațiul prin accentuarea prezenței gardianului într-un anumit teritoriu.

Fiind înlocuite cu dispozitive electronice, în prezent corpurile de gardă au fost scoase din uz ca mijloace de supraveghere. Este posibil însă ca prezența lor (ca și distribuția geografică în zonele urbane și rurale) să fie o reacție la dorința de a regulariza spațiile și corpurile aflate în perimetrul acestora (expunându-le unei verificări și interdicții), dar și dorința de a implanta în imaginația colectivă închipuirea dezordinii sociale, justificând astfel omniprezența mecanismelor represive ale puterii.

„Take&Run” este o acțiune care se referă la fotografierea corpurilor de gardă aflate în perimetrul unor clădiri militare, civile sau instituții ale statului. Aceste fotografii (foarte des realizate la limita legalității și implicând adesea strategii de disimulare, deghizare și apoi fugă rapidă de la fața locului) arată vulnerabilitatea și anacronismul prezent în aceste construcții. Accentuând natura scenografică a corpurilor de gardă, fotografiile contribuie la desființarea realității acestora și la recuperarea spațiilor colonizate.

Pe strada Italia, în fața Comisariatului pentru minori nr. 35 se înalță o cabină. Ca un panopticon, aceasta funcționează aproape perfect: către exterior, acoperă perfect panorama de 180° a perimetrului, iar ferestrele sunt din geam reflectorizant astfel încât nimeni din exterior nu poate vedea gardianul din interior. Nu știm dacă acesta este sau nu acolo, dar ar putea fi, așa că ar fi bine să presupunem că este.

Amplasament / Location: Zona metropolitană, Chile / Metropolitan Region, Chile
Proiect / Project: 2002-2005
Echipa / Team: Pablo Rivera, Susuki Bandit 400
Foto / Photography: Pablo Rivera

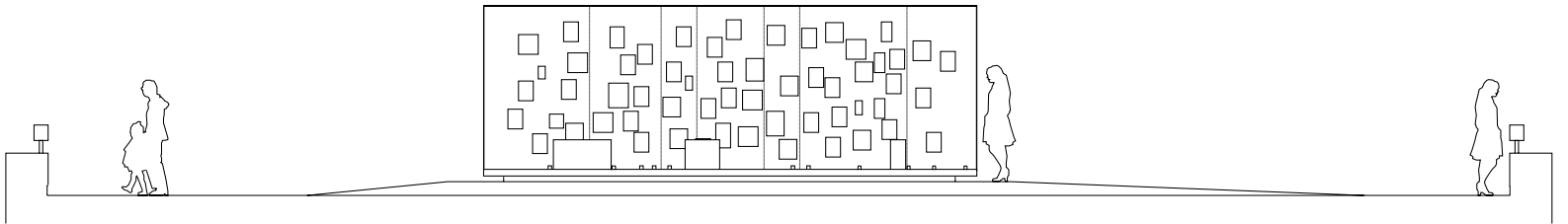
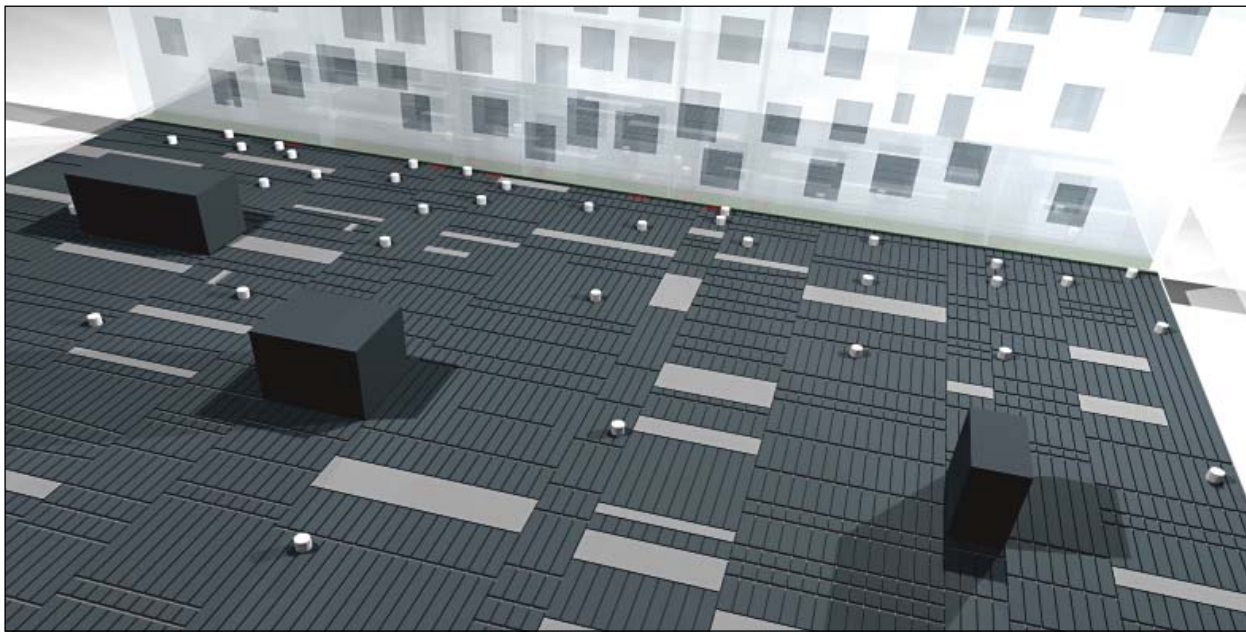
The guardhouse is a kind of architecture of the margins, an architecture of colonisation: a minimal, autonomous, and usually single-celled living-space, whose programme consists in shielding within it the body of an observer, while at the same time locating it in a privileged position. Its architectural capacity is determined not only by its strategic location but also by its ability to disguise (and also suggest) the presence of a possible guard. In other words, the logic of its positioning transcends the body itself: the guardhouse is not only inhabited but itself also inhabits a space — that is, it defines that space by heightening the presence of the guard within the territory.

But having been displaced by countless electronic media, guardhouses today are obsolete as observation devices. It could be, then, that their presence (as well as their geographical distribution across urban and rural areas) is a reaction not only to the desire to regulate spaces and the bodies that pass through them (submitting them to control or prohibition) but also to a wish to plant in the collective imagination the fiction of social disorder —thus justifying the ubiquity of the repressive mechanisms of power.

Take & Run is an action on that space by means of photos taken at military, civil and institutional guardhouses. These shots (which were often taken barely legally and as such involved a strategy of disguise and dissembling, of taking the picture and then rapidly taking flight) show the vulnerability and the anachronism present in these devices. By stressing their scenographic nature, the shots set about taking their reality to pieces; the series and its publication are a way of recovering the spaces which they colonised.

There is a booth sticking out of the 35th Comisaría de Menores on Avenida Italia. As a panopticon, this booth serves as a near-perfect device: its view outwards covers the full 180° of its perimeter, while the windows (very efficiently, if unusually) are mirrored, to prevent anyone outside from seeing the guard inside. We don't know if he's there, but he might be; we don't know if he's watching us, but we would do well to assume that he is.

monument pentru femeile care au luptat împotriva dictaturii

woman's memory memorial

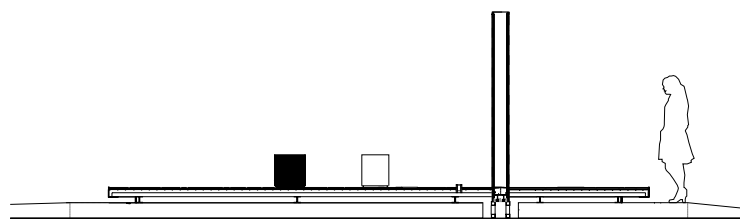
OFICINA DE ARQUITECTURA.CL

Pentru amintirea femeilor care au luptat împotriva dictaturii militare chiliene, dintre care 118 au fost executate și 72 date dispărute, după cum au fost și exilate, persecutate, prinse și torturate, și pentru a lupta împotriva uitării lor de către supraviețuitori și generațiile tinere, s-a organizat un concurs public prin intermediul Direcției pentru Arhitectură a Ministerului Lucrărilor Publice din Chile, pentru ridicarea unui monument memorial în apropierea palatului prezidențial bombardat în 11 septembrie 1973.

Anunțarea acestui concurs s-a făcut în aprilie 2004, ca un omagiu adus unei dintre victime, Nalvia Rosa Mena Alvarado arestată la 29 aprilie 1976 de către DINA (Biroul Național de Inteligență - o organizație brutală aflată în slujba dictaturii, n. tr.) împreună cu soțul său Luís Emilio Recabarren Gonzáles, fiul lor în vârstă de 2 ani și cumnatul Manuel Recabarren. Nalvia Rosa era însărcinată în luna a treia.

În sufletul rudelor celor dispăruți, nu doar din Chile, au rămas o serie de imagini recurente care s-au constituit într-un fel de alfabet sensibil, lumânări puse pe pământ ca un act spontan de aducere aminte, fotografiile și insigne cu chipurile celor decedați pe care rudele lor și le-au pus în piept ș.a.m.d - toate acestea constituie exemple extrase din acest alfabet. Cu timpul, aceste imagini au devenit adevărate embleme ale luptei pentru adevăr și justiție. Proiectul acestui memorial (re)construiește pornind de la acest alfabet sensibil, arhitectura renunță la toate codurile sale figurative pentru a putea accede la un nivel de sensibilitate pură, fără sfârșit.

Economia de mijloace, de obiecte semnificative, piatra, sticla, luminile, toate sunt unite și transformate de o manipulare, o ordonare și o dispunere eficientă și afectivă, într-un discurs pur elocvent. Elocvență și vizibilitate. Metafora amplasamentului repară, înlocuiește și substituie un spațiu latent. La final, proiectul este „un zid transparent care nu desparte viețile, care oricând și de oriunde ne permite să privim către trecut și viitor, prin chipurile absente din fotografiile pe care rudele victimelor represiei și le țin strânse, lângă inimă.” (Sandra Palestro, discurs la premiul pentru „Memorial Memoria Mujer”, Santiago, 27 septembrie 2004)

Proiect / Project: memorial memoria mujer

Concurs public m.o.p.t.t. (Ministerul lucrărilor publice, transportului și telecomunicațiilor) – premiul I, sept. 2004 / Public competition m.o.p.t.t. (Ministry of public infrastructure, transport and telecommunications - 1st prize, sept. 2004)

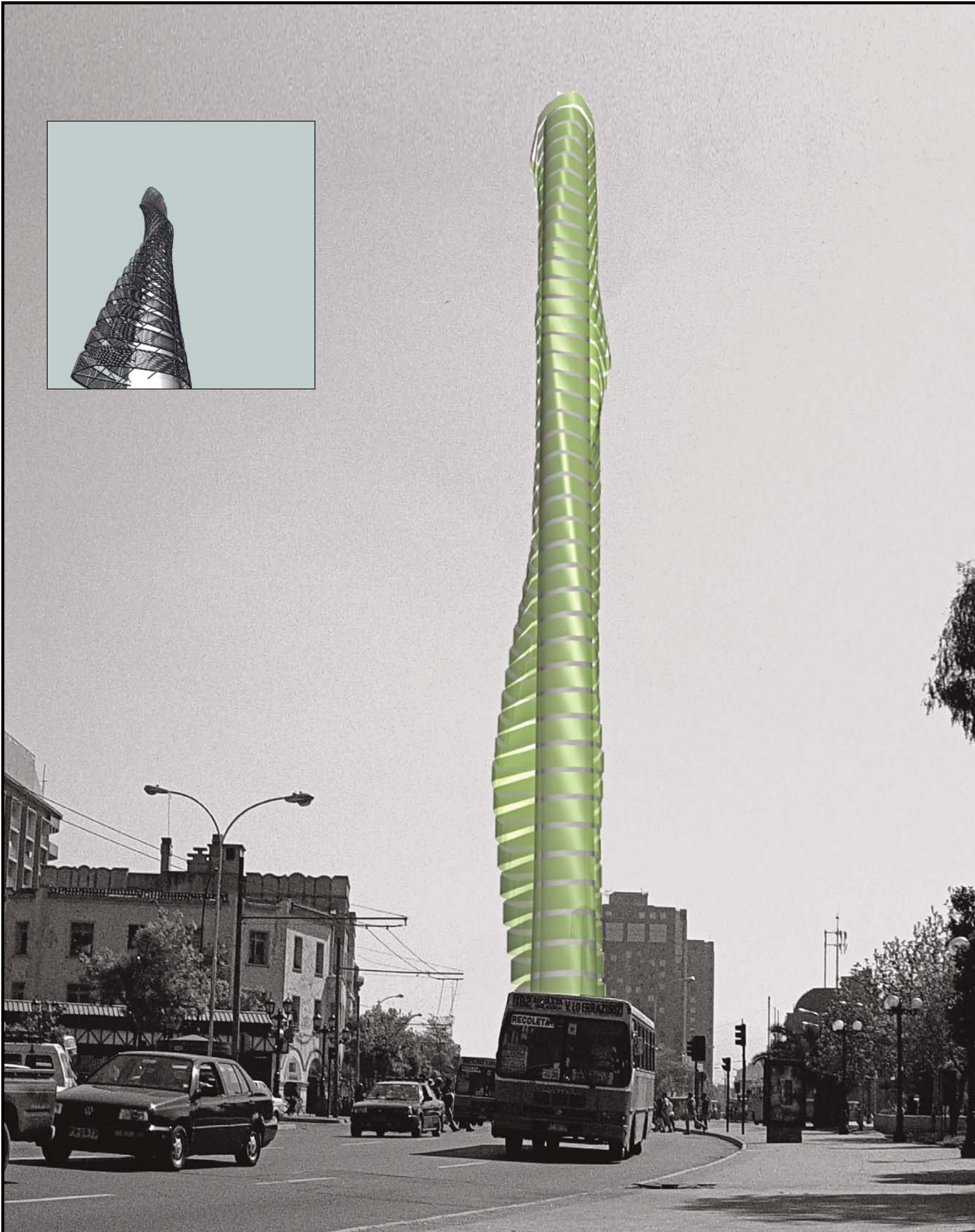
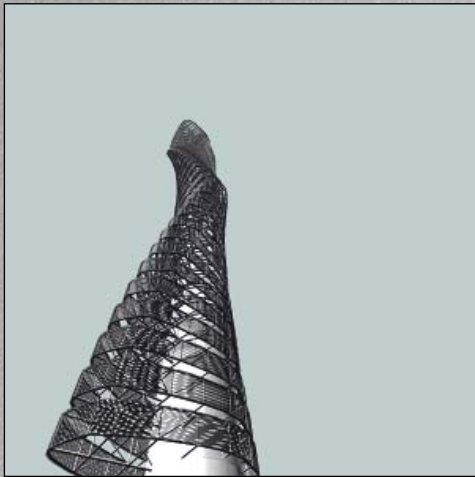
Arhitecți / Architects: Emilio Marin, Nicolas Norero

In order to remember the women who fought against the Chilean military dictatorship, among them 118 executed and 72 disappeared, as well as persecuted, imprisoned, tortured and exiliated, and with the purpose of avoiding the forgetfulness in the survivors and the new generations, has been organised a public competition by the Direction of Architecture of the Public Works Ministry of Chile, in order to erect a monument close to the presidential palace bombed the 11 of September of 1973. The diffusion of this competition began in April of year 2004, as a tribute to one of the victims, Pink Nalvia Mena Alvarado stopped by the DINA the 29 of April of 1976 along with her husband Luís Emilio Recabarren Gonzales, their 2 years old son and the brother-in-law Manuel Recabarren. Pink Nalvia had a pregnancy of 3 months.

Within the imaginary of the relatives of disappeared prisoners, not only of Chile, there is a series of recurrent images that are constituted like a sensible alphabet, candles put in the ground like an act of spontaneous reminding, the photos of the deceased people their relatives have put on the chests, etc, all these are constituting the examples of this alphabet. As time passed, these images have become true emblems of the fight for truth and justice. The project of the memorial (re)creates starting from this sensible alphabet, the architecture renounces at all its figurative codes in order to be able to access a state of pure sensitivity that never ends.

The economy of the materials, of the significant objects, the stone, the glass, the lights, are all united and transformed by its manipulation, ordering and effective/affective disposition, in a pure eloquent meaning. Eloquence and visibility. The metaphor of the location repairs, replaces and substitutes a latent space. Finally, the project is “a transparent wall that does not divide the lives, that at any time and from any place allows us to watch towards the past and the future, through the absent faces in the photos which the relatives of the victims of the repression take tight to their hearts.” (Sandra Palestro, award speech for the „Memorial Memory Woman”, Santiago, 27 of September 2004).

turn pentru bicentenarul republicii chile

a tower for the bicentennial of the republic of chile

OFICINA DE ARQUITECTURA.CL

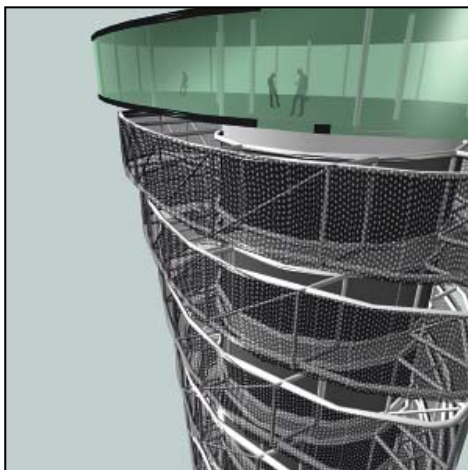
Tema cerea propunerea unui turn de telecomunicații pentru comemorarea celor 200 ani de republică independentă.

Proiectul redefiniște din punct de vedere morfologic imaginea unei antene de telecomunicații și interpretează într-o formă abstractă conceptul de tehnologie. Dat fiind faptul că tehnologia evoluează și este periodic depășită, drept consecință, amplasarea unui volum neutru și atemporal interpretează conceptul de "tehnologie înaltă" într-o manieră sensibilă la forțele naturale.

Din punct de vedere structural, inamicul principal al unui turn de o asemenea înălțime este vântul. Aceste solicitări depășesc inclusiv solicitările seismice și atitudinea principală a acestui proiect este transformarea acestei servituți într-o virtute.

Turnul a fost imaginat ca o structură compusă: o coloană centrală de beton armat de diametru variabil, cu o bază maximă de 14 m se ridică la 225 m deasupra solului. Pe această coloană se montează o serie de inele structurale metalice. Acestea au proprietatea de a se roti în jurul nucleului central, a cărui formă a fost concepută aerodinamic, astfel încât să se orienteze întotdeauna în direcția opusă vântului. Drept urmare, suprafața de contact cu vântul a elementelor structurale ale clădirii este mult diminuată, afectând în mod pozitiv stabilitatea sa generală.

Acest proiect a primit premiul al doilea, din 178 birouri de arhitectură participante la cel mai important concurs public desfășurat în ultimii ani în Chile.

Proiect / Project: Concurs pentru Turnul Bicentenarului – premiul al II-lea / Bicentennial Tower Competition - 2nd Prize

Arhitecți / Architects: Albert Tidy, Ian Tidy, Emilio Marín.

Colaborator / Collaborator: Elian Peña

Structură / Structure: Claudio Hinojosa

Anul / Year: 2002

Traducere în engleză / English translation: Magda Teodorescu

The competition theme requisite was a telecommunication tower to celebrate the two hundred years of the Republic's independence.

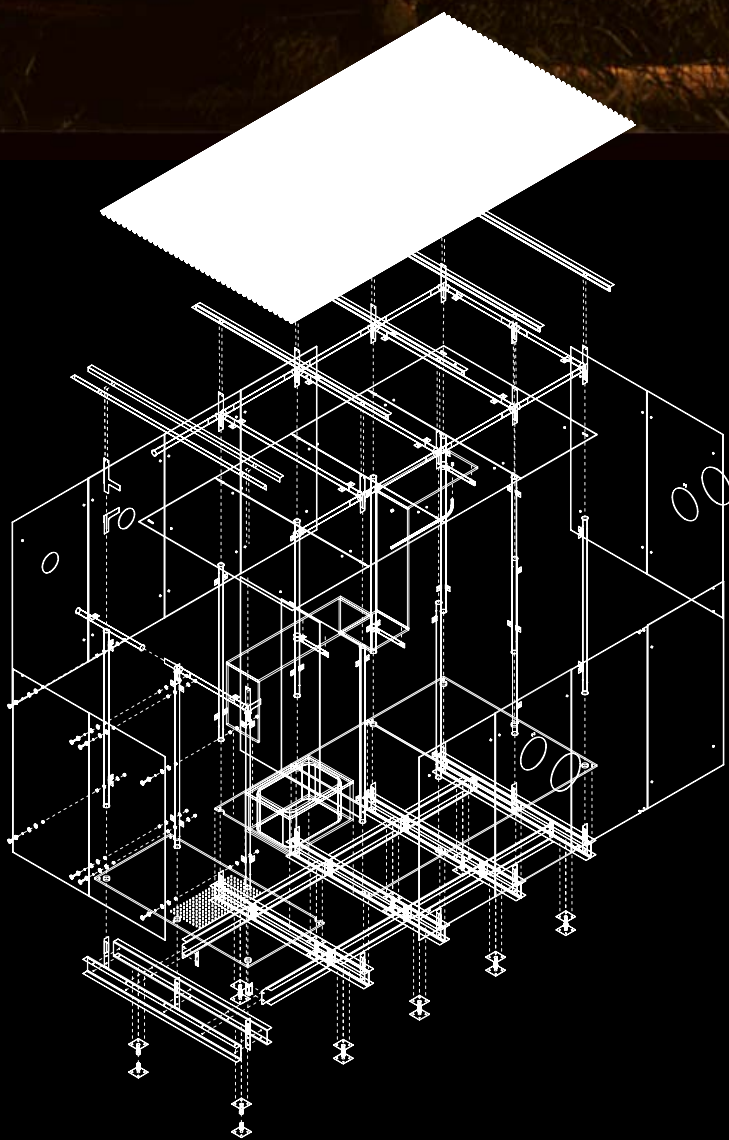
Morphologically, the project re-defines the image of a communication antenna that abstractly interprets the technological concept. Because technology is always outdone and becomes obsolete, we placed a neutral and timeless volume that interprets high technology as sensitive answer to natural elements.

Structurally, the major enemy of a skyscraper is the wind. It can be compared to seismic stresses, and the idea of the project is to turn such disadvantages into advantages.

The tower has been devised as a composed structure containing a central reinforced concrete column of variable diameter, with 14 m basis, 225 m above the ground. A series of structural metal rings are assembled on it. The rings can spin around the central nucleus of aerodynamic shape, being always in the opposite direction of the wind. Consequently, the building is less affected by the wind, thus more firm.

The project was awarded the second prize out of 178 architectural offices participating in the most important public competition recently held in Chile.

Nautilus, noua locuință transparentă, gata de a fi instalată în parcela ei suburbană, este o operă de explorare culturală desfășurată pe o proprietate lipsită de zona centrală din Santiago, în lunile ianuarie și februarie 2000. Aceasta era alcătuită din instalația unei case transparente locuită timp de o lună de o persoană care permite tuturor să-i observe acțiunile cotidiene.

Nautilus, the new transparent house ready to be installed in its suburban lot is a work of cultural exploration developed in an estate deprived of the central core of Santiago during the month of January and February of 2000. It consisted of the urban installation of a transparent house inhabited during one month by a person who lets everybody see her daily acts.

procese de transformare culturală

cultural transformation processes

URO1.ORG + JORGE CHRISTIE

Obiectivul a fost acela de a pune în contrapunct două noțiuni ale modernității care apar ca manifestări culturale în țară, una înțeleasă ca progres tehnologic și anunțată de clasa conducătoare, și cealaltă, modernitatea culturală, înțeleasă ca o capacitate a oamenilor de a-și lua propriul destin în mâini, după cum formulează Manues Antonio Carretón. În acest caz, progresul tehnologic nu este altceva decât o alternativă de dezvoltare, nicidecum un mod de abordare al lumii cu libertatea auto-determinării.

În acest scop s-a decis preluarea și instalarea în centrul orașului Santiago a unei paradigme a arhitecturii moderne sub o formă conceptuală radicalizată, așa cum este și Farnsworth House (1950) a lui Mies van der Rohe, operă care articulează cercetările rezultate din primele proiecte de locuințe urbane transparente cum este Zgârie-norul din Friedrichstrasse (1921), care materializează ideea Casei de Cristal a lui Bruno Taut (1918) și a lui Paul Sheerbart cu a sa Glasarchitektur (1914).

Pentru a progresa cultural suntem forțați să ne schimbăm arhitectura, vrem sau nu vrem. Acest lucru va fi posibil numai dacă eliberăm casele în care locuim de caracterul lor închis. Dar acest lucru este posibil doar prin introducerea arhitecturii sticlei care dă voie soarelui, lunii și stelelor să lumineze camerele, și nu prin câteva ferestre ci prin mai mulți pereți vitrați ... astfel mergem până la ultimele consecințe ale tradiției spirituale ale constructorilor de catedrale.

Cu toate acestea, axa centrală a lucrării este problema modernității ca proces de transformare culturală. Van der Rohe, în lucrările lui americane se depărtează de noțiunea fundamentală a modernității, inițial urbană, dialogică, și integrează diferențele ridicate de ideile lui Baudelaire în Spleen de Paris (1865): ... puțin înaintea, când traversam bulevardul cât mai repede, croindu-mi drumul prin noroi, prin acest haos al mișcării în care moartea poposește în galop, brusc mi-a alunecat aureola de pe cap pe noroiul trotuarului. N-am avut forță s-o recuperez. Mi s-a părut mai puțin periculos să renunț la ștaif decât să-mi rup oasele. Și, cum spuneam, răul aduce și ceva bun. Acum pot să mă plimb, să mă cobor și să accept viciile ca orice muritor. Acum sunt eu, la fel ca voi în toate, cum vedeți! Din acest punct de vedere, Van der Rohe îmbrățișează mai degrabă principiile puritane anti-urbane ale Orașului Grădină, o componentă a culturii engleze. Astfel, Nautilus este o încercare de reluare și exacerbare a noțiunii urbane a modernității. Acest lucru generează un contrast violent între cele două atitudini culturale, permițând re-evaluarea critică a conceptului, din punct de vedere al unei țări în curs de dezvoltare: suntem oare moderni? Ce înseamnă să fi modern? Ce anume este cu adevărat interesant în modernitate, dacă nu îmbunătățirea calității vieții?

Proiect / Project: Nautilus

Text: URO1.ORG, Jorge Christie

Foto / Photos: URO1.ORG, Jorge Christie, Carolina Stefanini.

Traducere din engleză / Translation from English: Magda Teodorescu

The objective was to put into counterpoint two existing notions of modernity like parallel cultural conformations within the country, one understood as technological progress and announced by the leading class, and another one, the cultural modernity, understood as the capacity of the people to force their own destiny, according to the sociologist Manuel Antonio Carretón. In this case, the technological progress is nothing else but a development alternative, and not the people's form of approaching the world, with the freedom of self-determination.

For this it was decided to retake and to install in conceptual and radicalized form, in downtown of Santiago, one of the paradigms of modern architecture, as it is the Farnsworth House (1950) of Mies van der Rohe, a work that articulates researches coming from the first proposals of urban transparent buildings, like its Friedrichstrasse Skyscraper (1921), that materializes the inheritance of Bruno Taut's Crystal House (1918), and that of Paul Sheerbart's, like in the approach of its Glasarchitektur (1914): In order to elevate our culture at a higher level we are forced to change our architecture, either we like it or not. This will only be possible if we liberate the houses in which we live of their closed character. Nevertheless, this would be possible by introducing a glass architecture, that allows the light of the sun, the moon and stars in the rooms, not only through a few windows but through so many walls, and, if possible, all glazed... the work goes back, therefore, through this last one until the spiritual tradition of the constructors of cathedrals.

Nevertheless, the central axis of the work is the question about modernity, as a process of cultural transformation. Van der Rohe, in his American works moves away from the fundamental notion of modernity, originally urban, dialogue like, and integrates the differences, raised by Baudelaire's Spleen of Paris (1865): ...a little while ago, while crossing the boulevard, as quickly as possible, giving strides by the mud, through this chaos of movement in which the death arrives from all over in gallop, my aureole, in an abrupt movement, slipped out of the head until the mud of the pavement. I have not had value to recover it. I have considered less disagreeable

Judecat de la o anumită distanță, Nautilus apare ca o abordare intuitivă prin care se generează procese de transformare culturală. Lucrarea operează cu tactici Dada, infiltrând traseele aspre ale puterii mass media. Exploatează și strategia suprarealistă. Aceasta nu numai că acționează asupra aparatului legislativ din Chile dar și modifică legile privind relația corp-spațiu public, și autorizează opțiunea legitimă a cetățeanului gol, distanțându-se și devenind tot mai independentă de tradiția culturală predominantă, iudeo-creștină. Mai mult, introduce o imagistică futuristă, spiritualistă și arhitectonică în inconștientul cetățenilor. De asemenea, intră în opoziție cu întreaga societate chiliană, definindu-și poziții ideologice care pot fi recuperate ca model al realității. Fără îndoială că unul dintre cele mai semnificative momente a fost surprinderea unei discuții dintre un băiețel și mama lui, în mijlocul străzii: „Uite, mamă, așa vor arăta casele viitorului!” Deși știm că probabil nu va fi așa și nici nu merită să fie, lucrul important este că, fără îndoială, acest model există acum ca noțiune posibilă a realității, fixată în capacitatea de auto-determinare a cetățeanului.

to lose my standards than to break my bones. In addition, as I was saying, a bad thing brings out a good one. Now I can take a walk, make baseness, and accept the vices like the simple mortals. Now this is I, resembling to you in everything, as you can see! From this point of view, Van der Rohe approaches more the anti-urban puritanical expositions of the Garden city, belonging to the English culture. This makes Nautilus an attempt of retaking and exacerbation of this urban notion of modernity. This generates a violent contrast between these two cultural conformations and allows a critical revision of the concept, from the perspective of a developing country: are we modern? What is to be modern? What is truly interesting out of modernity, if not the whole improvement of the life quality?

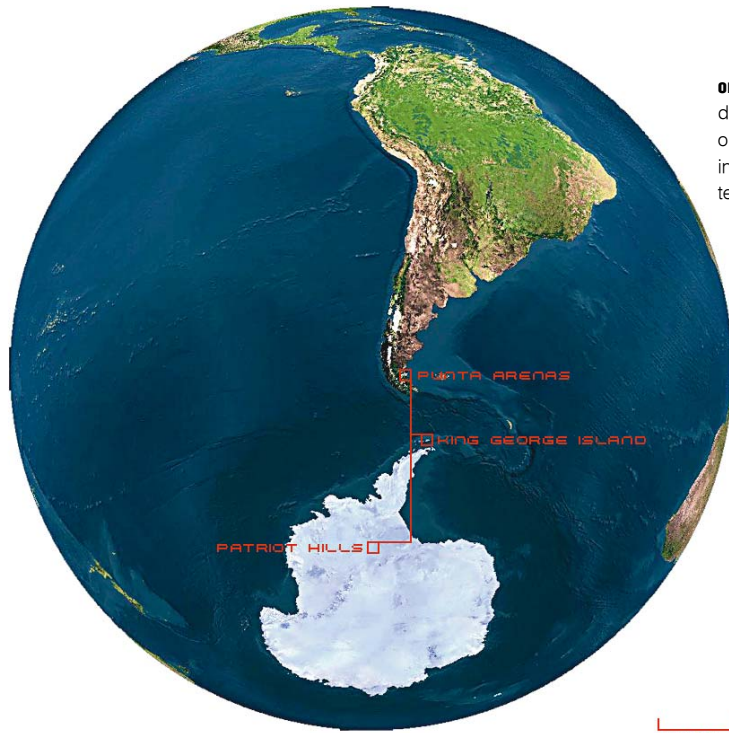
Judged from a certain distance, Nautilus appears like an intuitive approach of generating cultural transformation processes. The work operates with Dada tactics that infiltrates the rough tracks of the power of mass media. It uses a Surrealistic strategy which does not only work on the legal apparatus of Chile, starting from this it modifies the laws regarding the relation body-public space, and authorizes the legitimate option by the naked citizen, becoming independent more and more from the predominant Judean-Christian culture, but it also introduces a futurist and spiritualist social and architectonic imaginary within the citizens' unconscious. As well, it enters in deep contradictions, in a discussion that concerns the entire Chilean society, defining ideological positions, possible to be recovered as a model of reality. Undoubtedly, one of the most significant situations of this work has been to listen to a small boy who in the middle of the street smiles and points: Look, mum, thus will be the houses in the future! Although we know that perhaps, it won't be such and even is not worth to be, the important thing is that, nevertheless, this model now exists like a notion of possible reality, fixed within the citizen's capacity of self-determination.

Amplasament / Location: Moneda 1055, Santiago, Chile.
 Client: comandă proprie, cu 25% aport al FONDART 1999, departamentul cultural din Ministerul Educației / self-employed, with an apport of 25% from FONDART 1999, belonging to the cultural department of the Ministry of Education
 Construcție / Construction: URO1.ORG + Jorge Christie
 Materiale / Materials: Sticlă, oțel, lemn / Glass, steel, timber
 Suprafață / Area: 12m2
 Proiect / Project: 1999
 Construcție / Construction: 2000

organizație. unitatea ARQZE [www.arqze.com] face parte din departamentul de arhitectură UTFSM și creează o platformă de experimentare în infrastructură cu interacțiune zero pentru habitate temporare în zone cu temperaturi extreme.

organization. the ARQZE unit [www.arqze.com] is situated within the architecture department UTFSM, generating a platform for experimentation into zero impact deployable infrastructure for temporary habitats in extreme zones.

blueicechile - ținutul cu gheață albastră

blueicechile

ARQZE

marshall nu a reușit să îmi măsoare temperatura decât mie, deoarece pentru ceilalți trei limita inferioară a termometrului era prea mare. ceilalți se aflau sub 94.2°F, ceea ce înseamnă deces... (shackleton)

duminică 20.11.99. șase ore deasupra Antarcticului, iar zgomotul din cala avionului Hercules ne-a învăluit în vibrațiile sale hipnotice. singurele interacțiuni cu teritoriul de sub noi sunt frigul pătrunzător care intră prin podea și lumina alba care mijeste prin ferestrele înalte ale hubloului. ne pregătim să aterizăm și toată lumea intră într-o rutină care se derulează parcă în reluare: îmbrăcăm straturi izolatoare, ne verificăm ochelarii de protecție și mănușile, încălțăm cizme speciale pentru zăpadă. ne-am așezat foarte aproape unii de alții, suntem agățați de scaunele din plasă precum o încărcătură ciudată. cu acest avion am efectuat o misiune, o intenție canalizată, formată din mai multe părți ale căror diferențe au devenit neclare. 21 de jachete din fibră sintetică, 3 corpuri camuflate aruncate împreună în spațiul de avionul Hercules. aterizarea este atât de lină încât nu este foarte clar dacă mai suntem în aer și trecem printr-o turbulență sau dacă ne aflăm pe gheață. ușa din spate se deschide amplu și ne trezim afară, în câmpul albastru înghețat, în albul întins al Antarcticii. ziua este incredibilă. cele trei orizonturi dezvăluie ceruri de un albastru clar și un vânt foarte lin. începem să descărcăm. strategie de desfășurare a forțelor la scară mare. componentele stației polare sunt organizate și prinse în cârlige îndesate în gheața albastră. restul lucrurilor au fost încărcate în săni și transportate doi kilometri spre sud în skidoo-uri, către locul în care a fost așezată tabăra anul trecut. patru corturi sunt extrase din depozitul subteran construit în zăpadă și instalate. apoi ne așezăm în „reședința de vară” și luăm masa, bem, ne relaxăm și vorbim despre norocul de a nimeri în nemișcarea acestei zile. la 24 de ore după ce am lăsat în urmă noaptea, extenuați dar foarte bine dispuși, ne răspândim către paturile din corturile colective și ne culcăm în lumina strălucitoare care intră prin fereastră, învăluți în treamătul cald al sobelor jp1.

chile este cel mai apropiat stat de zona nepopulată a Antarcticii, care este continentul cel mai uscat, cel mai friguros și aflat la cea mai înaltă altitudine de pe Pământ. condițiile energetice extreme de aici au rezultat în absența sistemelor vii și până în timpuri moderne, în izolarea totală de civilizația umană. granița de energie aflată în punctul unde oceanul începe să înghețe oferă acces către un teritoriu neexplorat, în care faza explorării eroice a fost urmată de cercetarea științifică și, în prezent, de activitatea turistică prin vase de pasageri autosuficiente localizate în jurul coastei sau în stații aprobate pe cale aeriană în interiorul continentului. după dezvoltarea tehnologiilor de comunicare opto-electronice și prin satelit, activitatea din Antarctica se aliniaza cu restul civilizației.

gheața albastră. am auzit pentru prima dată de „gheața albastră” la departamentul de arhitectură, de la Javier Lopetegui care lucrează pentru Adventure Network International și coordonează operațiunile din Antarctica. Patriot Hills perforază calota glaciară, iar partea nordică a acestora provoacă o accelerare a vânturilor reci, dense, catabatice care bat la 4000 de metri în jos, de la calota glaciară până la coasta Antarcticii. intensificarea puterii acestora deplasează local pătura de zăpadă superficială expunând suprafața densă și transparentă a gheții albastre. în 1984, FACH (Forța aeriană Chiliană) a decis că pe această suprafață foarte extinsă se pot primi avioane cargo care zboară 6 ore direct de la Punta Arenas și aterizează cu roțile direct pe gheață. având în vedere dificultățile întâmpinate la călătoria pe suprafața Antarcticii și limitele aparatelor de zbor, aceste piste de gheață creează punți pentru dezvoltarea viitoare în interiorul continentului. divizia Antarctica a FACH a devenit client și colaborator, inaugurând o stație polară permanentă numită EPTAP, pentru a găzdui 24 de operatori implicați în furnizarea de asistență logistică și operațională pentru consolidarea coridorului aerian care va lega Punta Arenas de Polul Sud.

Arhitectură / Architecture: ARQZE ArquitecturaZonasExtremas -

Paul Taylor, Marcelo Bernal, Pedro Serrano

Colaboratori / Collaborators: Atelier 3.99 - 20 studenți / Studio 3.99 – 20 students, Yerko Tank – designer, Manuel Sanfuentes – graphic designer, Takkatchi Hirose – vizualizări / visualisations

Text: Paul Taylor

when marshall tried to take our temperatures his clinical thermo was not marked low enough to take any except mine. the other three were therefore below 94.2°F which spells death at home... (shackleton)

sunday 20.11.99. six hours over the antarctic and the noise inside the hold of the hercules has us all enfolded in its mesmerizing resonance. the only contact with the territory below is the penetrating cold that enters through the floor and the smudge of white light that blurs the high porthole windows. preparing to land, everyone enters a strange slow motion routine, putting on layers of insulation, checking goggles and gloves, strapping on snow boots. we are all sitting close, suspended from the webbing seats like some strange cargo. with the plane we conform one mission, one focused intention with multiple parts whose differences become blurred. 21 red synfibre jackets, 3 camouflaged bodies, thrown through space together by the hercules. the landing is so very smooth that it is not clear if we are still in the air going through some strange high resolution turbulence, or supported by the surface of the ice. the great back door drops open and we spill out onto the blue ice field, into the wide open whiteness of antarctica. the day is incredible. blue skies on three horizons and minimal wind. we start to unload. deployable strategy on a big scale. the components of the polar station are organized and strapped to ice hooks screwed into the surface of the blue ice. everything else is loaded onto sledges and towed two kilometers south by the skidoos to the site of last years campsite. four tents are extracted from the underground snow depot and erected. then we gather in the casino to eat and relax and drink and talk about the good fortune of falling into the stillness of this day. 24 hours after leaving the night behind, exhausted but exhilarated, we disperse to the bunks in the collective tents and sleep in the southlight that enters through the window, wrapped up in the warm combustion of the jp1 stoves.

chile is the closest nation to the nationless antarctica which is the highest, driest and coldest continent on earth. its extreme energetic condition has resulted in the absence of biotic systems in its interior, and until modern times, its total isolation from human civilization. this energy frontier that is crossed where the ocean begins to freeze gives access to a virgin territory where the phase of heroic exploration has been followed by scientific investigation and in recent times touristic activity based in self sufficient passenger ships around the coast or in air supplied stations in the interior of the continent. With the development of optoelectronic technologies and satellite communications antarctic activity is now entering into a simultaneous continuity with the rest of civilization.

blue ice . we first heard about blue ice at the architecture department from javier lopetegui who works for adventure network international coordinating their antarctic operations. the patriot hills perforate the polar ice cap, and their north face provokes an acceleration in the cold and dense catabatic winds flowing 4000m down from the polar cap to the antarctic coast. the increased flow displaces locally the superficial snowdrift exposing the surface of the highly dense and transparent blue ice. in 1984 the FACH (Chilean Air Force) interpreted this extensive horizontal surface as a natural runway capable of

luni 21.11.99. prima actiune este definirea locației stației. acumularea de zăpadă a scufundat toate structurile permanente într-o comprimare de prăbușire. cheia este suprafața superb erodată a gheții albastre și ablațiunea pe care o dezvăluie. zăpada care s-a ridicat de pe câmpul de gheață începe să se aseze din nou la o distanță de doi kilometri spre nord. între acestea există o zonă de echilibru. săpăm mai întâi câteva gropi de testare, apoi ne hotărâm să amplasăm stația în vârful unei movile de zăpadă de 120 cm dedesubtul căreia se află gheața albastră, ca o poliță de asigurare împotriva scufundării. zăpada permite mișcarea și oferă protecție împotriva ferocității vânturilor catabatice. începem acțiunea de localizare a stației prin fixarea unui punct. ridicăm un catarg și arborăm steagul chilian. stabilim sudul, iar tractorul de zăpadă gravează pe suprafața albă inscripția stației.

tunel. stația EPTAP utilizează tactici semirigide pentru inserție. șase capsule polare din fibră de sticlă sunt alimentate cu electricitate și oferă minimum necesar pentru un spațiu de cazare standard. mobila este minimală, iar angajații locuiesc împreună asemenea echipajelor de pe submarine. este un echilibru energetic. tunelul este spațios și oferă acces sigur către toate modulele. accesul la tunel este garantat prin orientarea celor două extremități în amonte, acolo unde turbulențele și acumularea sunt mai scăzute. tunelul este implantat prin integrarea unei podele din zăpadă în structura sa, cu mențiunea că trebuie fixat astfel încât să nu fie răsturnat de vânt. este un produs ușor care se îmbină cu materialitatea contextului în care se află.

conectare. strategiile geometrice, structurale și materiale ale tunelului au fost adaptate pentru a permite existența unor orificii, care conectează capsulele rigide la interiorul tunelului. aceste porturi de conectare sunt amplasate central în structura logică a tunelului, ca un sistem de distribuție adaptabil, transformând designul stației într-un sistem deschis capabil de extindere liniară în două direcții, de-a lungul axelor circulare. în acest text, fără suportul imaginilor, arhitectura este un proces care descrie cum a luat naștere această clădire. reprezintă ecuații care devin funcții.

vineri 25.11.09. modul de transmitere a informațiilor este foarte complex. satfonul este conectat la un satelit geostationar deasupra Ecuatorului. antena utilizată de către satelit are o rază focalizată, iar recepția este intermitentă, permițând comunicarea vocală între orele 11.00 și 17.00 și, sporadic, transmiterea de date. realizăm poze ale stației cu o cameră foto digitală și încercăm să le transmitem prin unde radio către baza Frei, împreună cu un raport al conducătorului expediției, căpitanul Miguel Figueroa. intenția este ca imaginile să fie publicate în numărul de duminică al revistei Mercurio. după ce am comunicat cu lumea exterioară, am încercat să finalizăm instalarea capsulelor.

impact zero. designul sistemului sanitar amintește de temporalitatea biotică în acest câmp de energie extremă prin prezența obiectelor transparente. capsula sanitară este perforată pentru a stabili o mediere între corpul uman și mediul arctic. pe acoperiș este prins un dispozitiv de topire, care concentrează radiațiile solare pentru a transforma zăpada în apa care intră în capsulele încălzite. toaletele uscate sunt situate deasupra a două orificii din podea, unde saci transparenti de polietilenă colectează separat urina și fecalele care îngheață în zăpadă. această relație energetică cu un teritoriu este inventivă și simbiotică. corpul uman se află într-un ciclu al apei indus artificial. pungile cu deșeuri înghețate sunt depozitate în tunel, înregistrând numeric durata și așteptând să fie transportate de avioanele Hercules la alte altitudini, unde să își poată continua ciclul de descompunere. urina este de culoare portocaliu închis, asemenea scotch-ului. fotografiem sacii pe vizor pe măsură ce îngheață și facem speculații cu privire la expunerea lor la întoarcerea în Santiago.

miercuri 26.11.00. am simțit frigul pentru prima dată atunci când furtuna s-a oprit la patru dimineata, în ziua de după asado, în cortul Sastruggi. zăpada proaspătă de pretutindeni părea să ne șteargă de pe suprafața continentului. am plecat cu skidoo-ul către trecătoarea Windy. zăpada se comprima în liniște sub roțile vehiculului. simteam distanța față de așezarea EPTAP, dotată cu generatoare și fuzelajul său protector. aici afară totul era ca înainte de apariția vieții. de pe creastă, crusta polară se întinde înspre sud-nord către locul de unde pornesc vânturile. am pătruns într-o mare de alb. în ambele părți se deschidea un abis nesfârșit, iar noi eram total neajutorați în cizmele care alunecau. frigul începe să ne pătrundă în suflet. la început nu am observat și l-am tratat ca pe o mângâiere. apoi se intensifică. existența se comprimă. corpul meu se retrage în el însuși ca într-o carapace, lăsându-mă pe mine în afara mea. în afara radiației sistemului meu disipativ. am făcut fotografii și am filmat. privesc în 4 colțuri, cu orizontul în spatele meu și ținându-mi capul cu mâna. le spun băieților că am înghetat. haina mea albă nu îmi ține de cald. southafrica își dă haina jos și o așează în jurul meu. canada îmi oferă o balaclava care mă sufocă ca o mască. am început să îmi mișc mâinile energic pentru a-mi intensifica circulația sângelui. am rupt minerale pentru încălzirea mâinilor și le-am pus în pumni. temperatura inimii se extinde. respir adânc într-o practică yoga ciudată. ne urcăm pe skidoo și ne întoarcem la EPTAP, iar pământul se prăbușește în spatele nostru. am ajuns înapoi la siguranța stației, la membranele și generatoarele sale, asemănătoare unui incubator ciudat.

receiving cargo planes flying directly in six hours from punta arenas and landing with wheels on the ice. given the difficulties of surface travel in antarctica and the limitation of ski equipped aircraft, these blue ice runways conform the nodes of all future development within the interior of the continent. the antarctic division of the FACH became the clients and the collaborators, commissioning a permanent polar station called EPTAP to shelter 24 operators involved in offering the navigational and logistical support that consolidates the future air corridor linking punta arenas to the south pole.

monday 21.11.99. the first action is the definition of the location of the station. the snow accumulation has sunk every permanent structure into a collapsing compression. the key is the beautifully eroded surface of blue ice and the ablation it reveals. the snow lifted from the ice field begins to be deposited two kilometers to the north. between these two conditions there exists a zone of surface equilibrium. We dig test pits then decide to site the station on top of a base of 120 cm of snow with the blue ice below to guarantee against sinking. the snow facilitates movement and give protection against the ferocity of the catabatic winds. the tracing of the station begins by fixing a point. a mast is erected and the chilean flag flown. the geographical south is established, and the snocat rotates the station's inscription into the white surface.

tunnel. the EPTAP station develops semi rigid tactics for insertion. six fiberglass polar capsules are electrically serviced and offer minimum space standard sleeping accommodation. the furniture is prosthetic and the personnel co-inhabit like submarine crews. it is an energy equation. the membrane tunnel is generous and provides protected access to all of the modules. access to the tunnel is guaranteed by orientating its two extremes upwind where the turbulence and accumulation is lower. the tunnel is implanted through the integration of a snow floor into its structural organization, providing a ballast that prevents it being overturned by the wind. It is a lightweight product collaborating with the materiality of the context.

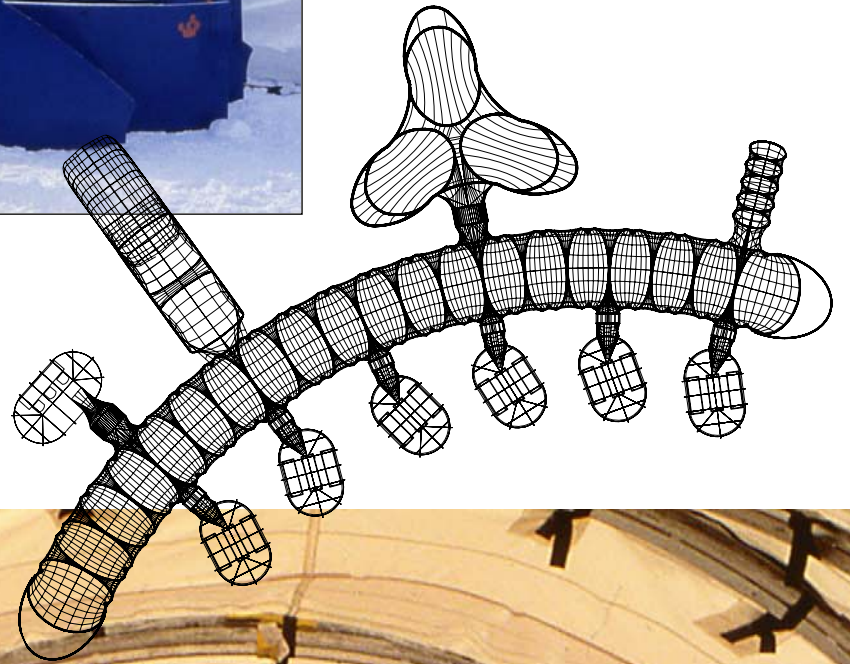
plug.in. the geometric, structural and material strategies of the tunnel were adapted to produce a series of plug.in ports that connected the rigid capsules into the interiority of the tunnel. these plug.in ports are central to the logic of the tunnel as an adaptable distribution system, transforming the design of the station into an open system capable of linear expansion in two directions along its circular axes. the architecture in this text which is without the support of images is a process of writing related to how these building are born. they are equations that become functions.

friday 25.11.99. information transmission has been extremely complex. the satphone connects with a geostationary satellite over the equator. the antenna used by the satellite has a focused beam, and reception is intermittent, allowing voice communication between 11.00 and 17.00 with sporadic data transmission. with a digital camera we take a series of images of the station and attempt to send them by radiowaves to Base Frei, together with a report by the expedition leader captain Miguel Figueroa. the intention is that the images are published in the sunday Mercurio. having communicated with the world we set about concluding the installation of the capsules.

zero impact. the sanitary system design makes visible biotic temporality within this extreme energy field through the development of transparent artifacts. the sanitary capsule is perforated to establish mediations between the body and the antarctic environment. a solar melter is strapped on the roof where it concentrates the suns radiation to transform snow into water that enters the heated capsule. the dry toilets are situated over two perforations in the floor where transparent polythene bags collect the separated urine and faeces that freeze in the snow. this energetic relationship with a territory is inventive and symbiotic. the body is situated within an artificiality induced water cycle. the bags of frozen waste are stacked up in the tunnel, numerically registering duration, awaiting transportation on the Hercules to other latitudes where they can continue their cycle of decomposition. the urine is dark orange like a scottish burn. we photograph the bags as they freeze by the visor and speculate about exhibiting them in santiago on our return.

wednesday 26.11.00. the first time i got cold was the day the storm cleared at four in the morning, the day after the asado in the sastruggi tent. the fresh snow everywhere wiping us off the surface of the continent. we went outside on the skidoo up to windy Pass. the snow silent compression beneath the motors. feeling the distance from the urban EPTAP with its generators and fuselage. out here everything before life immanent. from the ridge the polar cap stretches southnorthwards toward the beginning of the winds. we walk into a whiteout. a limitless abyss on both sides and feeling fragile in boots that slip. the cold starts to come inside. i didnt notice it at first, and treat it as a careless caress. then it goes boa. compressed existence. my body goes inside me in a strange inversion leaving me outside myself. outside the radiation of my dissipative system. we take fotos and video. I look four ways with the horizon behind me holding my head. i tell the boys i'm cold. my white jacket gives no warmth. southafrica takes his off and puts it round me. canada gives me a polyester balaclava that suffocates like a mask. i start to move throwing my arms down with determination to make the blood come back. hand warmers with minerals cracked and put down my mitts. my core temperature turns around and starts to expand. a long breath held in some strange yogic practice. we climb aboard the skidoo and head back down to EPTAP, the territory collapses behind us. back to the safe artifice of the station with its membranes and generators, like some strange incubator.

„Sala Sastruggi” este un spațiu social flexibil, menit să completeze infrastructura existentă a stației EPTAP din Patriot Hills, Antarctica, în misiunea din noiembrie 2000. Proiectul inițiază o propunere de infrastructură numită Sistem Catabatic, care anticipează și explorează o mare diversitate de aplicații.

The *Sala Sastruggi* is a flexible social space designed to complement the existing infrastructure of the EPTAP station in Patriot Hills, Antarctica, in the mission of November 2000. The design generates an infrastructural proposal called the Catabatic system that anticipates and explores a diversity of applications.

sala sastruggi

sala sastruggi

AROZE

Sistemul Catabatic este un ansamblu de corturi interconectabile, menit să facă față condițiilor din Antarctica și se bazează pe un concept de organizare triaxială și membrane în curbură dublă. Designul permite un raport mare rezistență-greutate și oferă un adăpost sigur și ușor de folosit în cele mai aprige condiții de pe pământ. Acest sistem oferă soluții specifice pentru nevoile locative, inclusiv pentru expediții, baze științifice și turism. Acest sistem este modular și interconectabil formând o structură flexibilă și expandabilă, care poate suporta cu ușurință modificări în strategie, fiind capabil să se dezvolte pe trei axe, printr-o serie de etape. Triaxialitatea permite proiectarea stațiilor cu module periferice configurate în compartimente de dormit separate prin partiționări reglabile, modulele centrale devenind spațiu comun cu acces la exterior.

Elementele structurale sunt extrudate dintr-un aliaj de aluminiu foarte rezistent, cu un profil tip cu diametrul de 92 mm, creat special pentru a rezista în condiții de vânt extrem, atașate la o serie de cabluri din poliester pentru fixarea membranelor tensionate, într-un sistem dezvoltat din tehnologia utilizată pentru construcția yachturilor. Structura este susținută la nivelul solului de un inel din profile de aluminiu, care oferă sistemului integritate geometrică. Vertexurile inelului structural sunt articulate printr-o serie de îmbinări din aluminiu turnat, denumite rotule, care disipă vibrațiile generate în arcurile structurale. Profilul din aluminiu este în formă de cilindru în trei secțiuni, cu o curbură de 2 grade, iar arcurile sunt asamblate prin secțiuni din aluminiu turnat.

Podeaua laminată este prinsă de profilele din aluminiu ale inelului structural prin roți cu clichet, alcătuiind astfel o fundație structurală integrată care împiedică scufundarea prin distribuția greutății asemănător încălțărilor pentru zăpadă. Sistemul Catabatic încorporează o podea bine izolată, confecționată dintr-o membrană din PVC laminat, cu izolație din polietilenă și folie din aluminiu. Perimetral, podeaua coboară într-un șanț de 80 cm săpat în zăpadă, unde este îngropată ulterior, formând elementul de stabilitate al sistemului și izolând marginile predispușe la eroziune din cauza vântului.

Arcurile structurale sunt utilizate pentru a tensiona o serie de 9 panouri în curbură dublă confecționate prin topire ultrasonică din membrane de 750 gms/m² de PVC și poliester cu finisaj anodizat și tratament cu ultra-violete. Aceste suprafețe în formă de parabole interacționează aerodinamic cu vântul, iar geometria anticlastică a curburii duble definește fiecare punct dintr-o anumită locație și previne vibrațiile existente în soluțiile pentru corturi standard. Membrana poate rezista la vânturi cu viteză de peste 200 km/h.

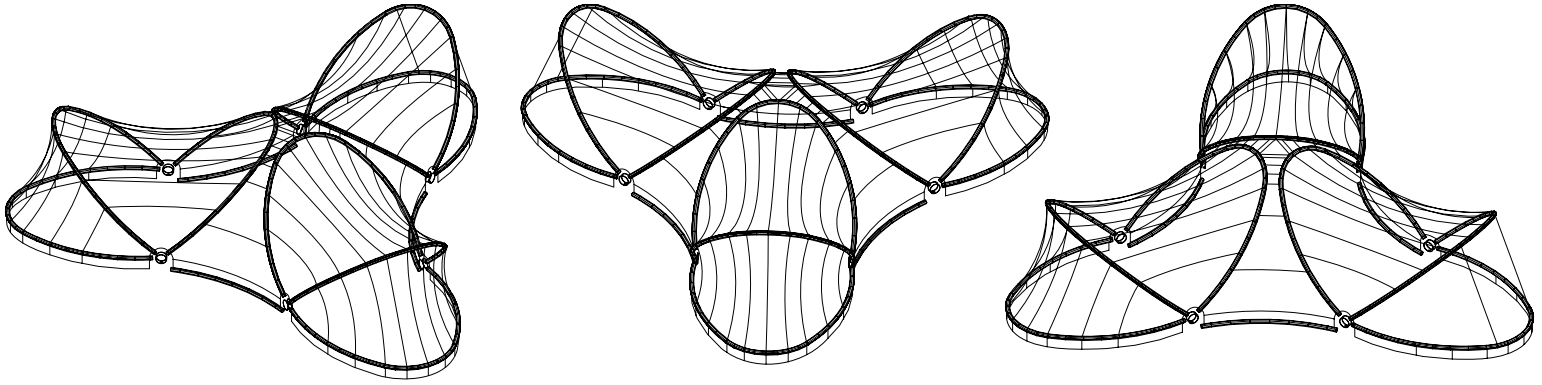
Arhitectură / Architecture: ARQZE ArquitecturaZonasExtremas - Paul Taylor, Marcelo Bernal, Pedro Serrano
Colaboratori / Collaborators: Atelier 3.99 - 20 studenți / Studio 3.99 – 20 students, Yerko Tank – designer, Manuel Sanfuentes – graphic designer, Takkatchi Hirose – vizualizări / visualisations
Text: Paul Taylor

The Catabatic System is an interconnective tent system designed to withstand antarctic conditions, based on a concept of triaxial organization and double curvature membranes. The design permits a high strength-to-weight ratio and provides secure, user-friendly shelter in the most extreme environments on earth. This provides specific solutions to habitational requirements, including scientific expeditions, bases, and tourism. This system is modular and interconnective, forming a flexible and expandible organization which can accommodate changes in strategy and develop itself along three axes through a series of phases. The triaxiality permits the design of stations with peripheral modules configured as separate sleeping compartments by means of adjustable partitions, while the central modules become a shared communal space with external access.

The structural elements are extruded in a high strength aluminium alloy with a prototypical profile of 92 mm diameter specifically designed to resist extreme wind loading while receiving a series of polyester cables that fix the tensed membranes into a system developed from advanced yacht technology. The structure is organized at ground level through a structural ring of aluminium profiles that establishes the geometrical integrity of the system. The vertices of the structural ring are articulated through a series of rigid joints called rotula fabricated in cast aluminium. Each rotula receives three articulated joints fabricated from cast aluminium that dissipate the vibrational energy generated in the structural arcs. The aluminium profile is cylindered in three sections with two radii of curvature, and the arcs assembled by means of aluminium sections produced from cast aluminium.

This laminated floor panel is tensed by ratches to the aluminium profiles of the structural ring, forming an integrated structural foundation that prevents sinking by distributing load in a form similar to a snow shoe. The catabatic system incorporates a highly insulated floor system made from laminating pvc membrane with closed pore polyethylene insulation and aluminium foil. The floor membrane in the three wings finishes at the perimeter by folding downwards into an excavated trench in the snow of 80 cm where it is subsequently buried, forming the ballast of the system, and sealing the edges that are prone to erosion by the wind.

Sala Sastruggi, vederi 3D. Sala Sastruggi, 3D models

Marginile panourilor membranare se termină cu un manșon care conține un cablu de poliester cu diametrul de 10 mm introdus într-o fantă de 14 mm din profil de aluminiu, izolând ermetic și fixând continuu membrana de arcul structural. Membranele externe sunt pretensionate în curbură dublă prin două procese. Un sistem de roți cu clichet tensionează transversal membranele, iar arcul inferior este tensionat longitudinal printr-o curea din nailon și un sistem de roți cu clichet atașat la elementul de structură. Un strat de 20 mm de polietilenă terminat într-o suprafață de aluminiu creează un strat izolant permanent în golul dintre membranele externă și internă. Acest strat izolant este foarte ușor ca greutate și rezistent la apă și este fixat permanent la partea interioară a arcurilor prin curele din nailon și velcro, formând încă un spațiu cu aer între straturile membranelor. Suprafața internă este confecționată în curbură dublă din nailon foarte rezistent și fixat la partea interioară a arcurilor prin curele din nailon și velcro.

Accesul în Sala Sastruggi se face printr-o ușă existentă în membrana triunghiulară externă, prevăzută cu un fermoar foarte rezistent. Membrana verticală care încapsulează aripile este înlocuită în zonele selectate cu un vizor transparent, permițând iluminarea naturală, accesul energiei solare și contactul vizual cu exteriorul. Acest vizor este fabricat din panouri duble, etanșeizate ermetic cu un spațiu gol de 12 mm între două straturi de policarbonat monolitic, cu o grosime de 3 mm și înveliș de protecție UV. Deschideri circulare din policarbonat dublu, cu un diametru de 800 mm sunt inserate în anumite zone ale membranelor triangulare. Este coordonat pasiv, printr-un dispozitiv Venturi controlat manual, localizat în luminatorul de la îmbinarea dintre cele trei arcuri.

Când este strâns, fiecare modul triaxial Catabatic este foarte compact, încapând într-un sistem de geți de 2 m, cu o greutate totală de aprox. 1000 kg, permițând transportul economic în avioane mici de tipul Twin Otter. Procedura de montare este proiectată astfel încât să poate fi efectuată în condiții adverse, implicând și fixarea arcurilor pentru tensionarea membranelor.

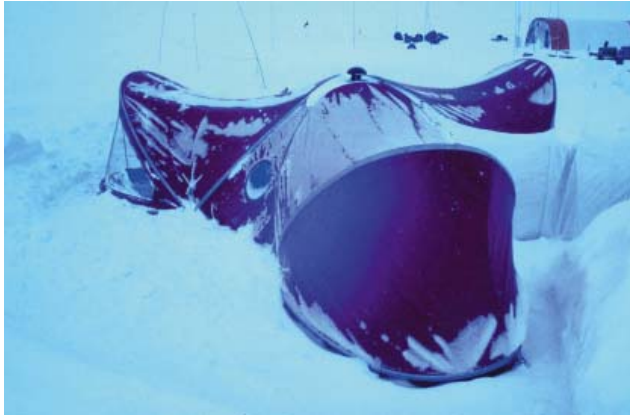
The structural arcs are used to tense a series of nine double curvature panels confectioned by ultrasonic fusion from a pvc and poliester membrane of 750 gms/sqm with anodized finish and ultra violet treatment. These hyperparabolic surfaces interact aerodynamically with the wind, and the anticlastic geometry of the double curvature defines each point in a specific location in space which avoids the vibration and fatigue experienced in standard tent solutions. The membrane can resist winds of 200 km/hr. The edges of the mebrane panel finish in a sleeve that contains a polyester cable of 10 mm diameter that is introduced into the 14 mm slot of the aluminium profile, fixing the membrane continuously and hermetically to the structural arc. The external membranes are pretensioned into their double curvature geometry by two processes. A system of ratchets tenses the membranes transversally while the lower arc is tensioned longitudinally by a nylon sling and ratchet system attached to the ballast.

A 20 mm layer of closed pore polyethylene, finished in a bonded surface of aluminium provides a continuous insulation layer within the void between the external and internal membranes. This insulation layer is lightweight and highly water resistant, and is fixed continuously to the internal slot of the arcs by nylon slings and velcro, forming a double airgap between the membrane layers. The internal surface is confectioned in double curvature from highly resistant and impermeous ripstop nylon and fixed to the internal slot of the arcs by nylon slings and velcro.

Access into the sala sastruggi is through a membrane door inserted into the triangular external membrane panels with a highly resistant zipper. The vertical membrane panels that enclose the wings are in selected locations replaced by a continuous transparent visor, affording natural illumination, solar gain, and extensive visual contact with the exterior. This visor is fabricated in hermetically sealed double panels with an airgap of 12 mm between two layers of monolithic polycarbonate of 3 mm thickness with an ultraviolet coating. Circular double glazed polycarbonate portholes with a diametre of 800 mm are inserted into selected areas of the triangular membranes. Is managed passively through a manually controlled venturi located in the skylight at the encounter of the three arcs.

When collapsed each catabatic triaxial module is very compact, being contained within a system of 2 m bags, with a total weight of approximately 1000 kg, allowing it to be transported economically by small planes such as twin otters. The erection procedure is specifically designed to be practical in adverse conditions, employing the hinging of the arcs to tense the membranes.

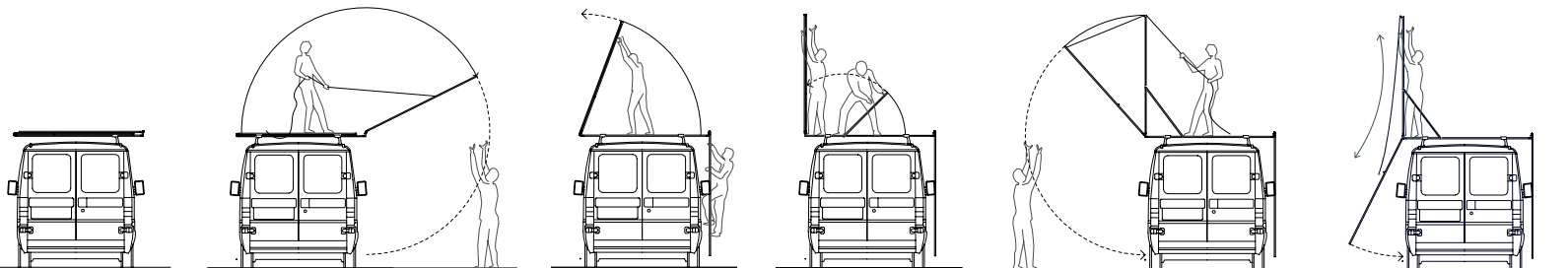
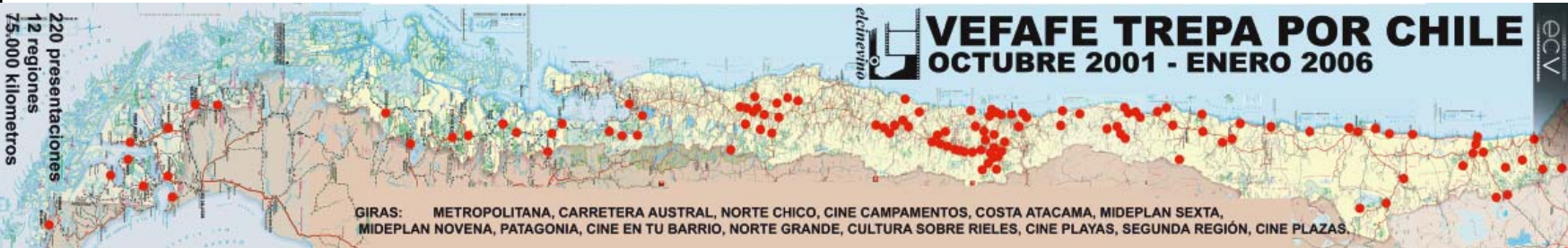
Consultanți / Consultants: Gino Cassasa, Javier Lopetegui, Miguel Figueroa
 Execuție / Execution: Sanz S.A Wieneke Camping Ltd. Maestranza Escoces.
 Client: FACH, División Antartica,
 Suprafață construită / Built area: Tunel distribuție / Distribution tunnel 200m²
 Anul / Year: Decembrie 1999 / December 1999

Amplasament / Location: proiect itinerant – localitățile rurale din Chile / itinerary project – rural settlements of Chile
 Proiect & construcție / Project & execution: 2001, ECV Ltda, Maestranza Angelmó, Constructora GHG.
 Client: ElCineVino, Fondart Gobierno de Chile
 Arhitectură / Architecture: Mathias Jacob, Cristian Schmitt, Waldo Urquiza, Luis Cifuentes
 Asistenți / Assistents: Rodrigo Del Castillo, Gonzalo Fuentes, Renato D'Alencon
 Structuri / Structures: Carlos Ojeda
 Cost: 10.000 \$

vefate, cinema mobil

vefate, mobile cinema

EL CINE VINO

Să se poată deplasa oriunde în Chile și să monteze un cinematograf într-un spațiu public, în câteva minute. Aceasta este esența proiectului ElCineVino, cinematograf itinerant care caută să proiecteze filme acolo unde nu există un cinema real, într-o încercare de democratizare a culturii și revitalizare a spațiilor publice din localitățile rurale de-a lungul țării.

În Chile, oferta artistică și culturală se limitează doar la orașele importante, și de aceea crearea unor astfel de secvențe itinerante reprezintă o propunere eficientă care mărește resursele gestiunii culturale.

Acesta a fost punctul de plecare pentru proiectarea cinematografului mobil, denumit și VEFAFE (Vehículo de Estructura Flexible de Abasto Funcional Espacial - vehicul cu structură flexibilă pentru uz spațial și funcțional). Am proiectat un sistem practic, economic și rezistent la călătorii lungi, care să permită transportarea întregului echipament tehnic și uman necesar pentru ridicarea unui cinema în aer liber, în mai puțin de 30 minute, oriunde.

Designul constă într-un sistem de grătare pliabile, montate pe o furgonetă Peugeot Boxer. Aceste grătare reprezintă structura pentru suportul de pânză, cu un sistem de înclinare și prindere care conferă întreaga tensiune necesară pentru o proiecție optimă. La interiorul furgonetei s-a instalat un sistem operativ pentru transportul și manevrarea echipamentelor audiovizuale.

Dezvoltarea industriei audiovizuale în Chile, precum și dezvoltarea noilor tehnologii de proiecție, au permis deschiderea cinematografului către un public mult mai amplu. Fără îndoială, încă mai există în Chile locuri unde bucuria vizionării unui film pe ecran mare este ceva necunoscut, cel puțin până la sosirea echipei CineVino și a instalării cinema-ului VEFAFE, pentru a oferi fenomenul celei de-a șaptea arte locuitorilor, alături de iluzia produsă de imaginea în mișcare, încurajând, de asemenea, folosirea spațiului public.

Autori / Authors: Mathias Jacob, Cristian Schmitt, Waldo Urquiza, Luis Cifuentes

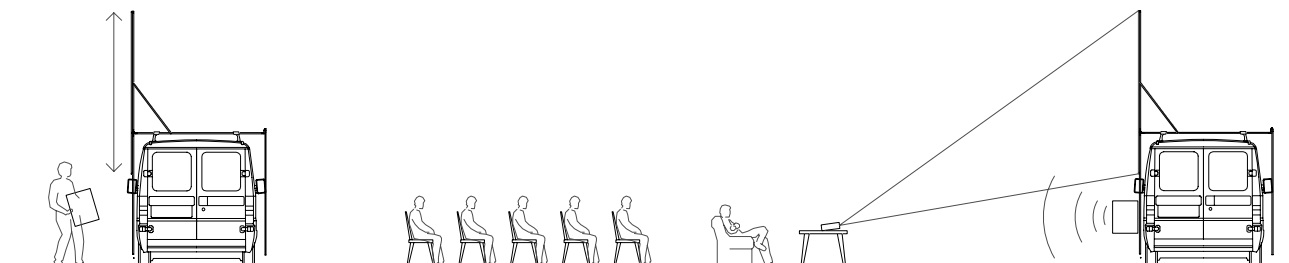
Traducere în engleză / English translation: Magda Teodorescu

It can move anywhere in Chile and fix up a cinema in a public space in a couple of minutes. This is the main idea of the ElCineVino project. It is a mobile cinematograph that presents movies where there is not a real one; its purpose is to democratize culture and pour some life into the public spaces across the country.

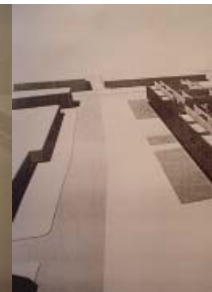
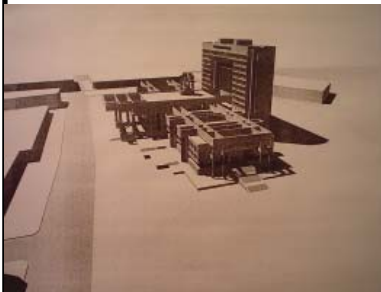
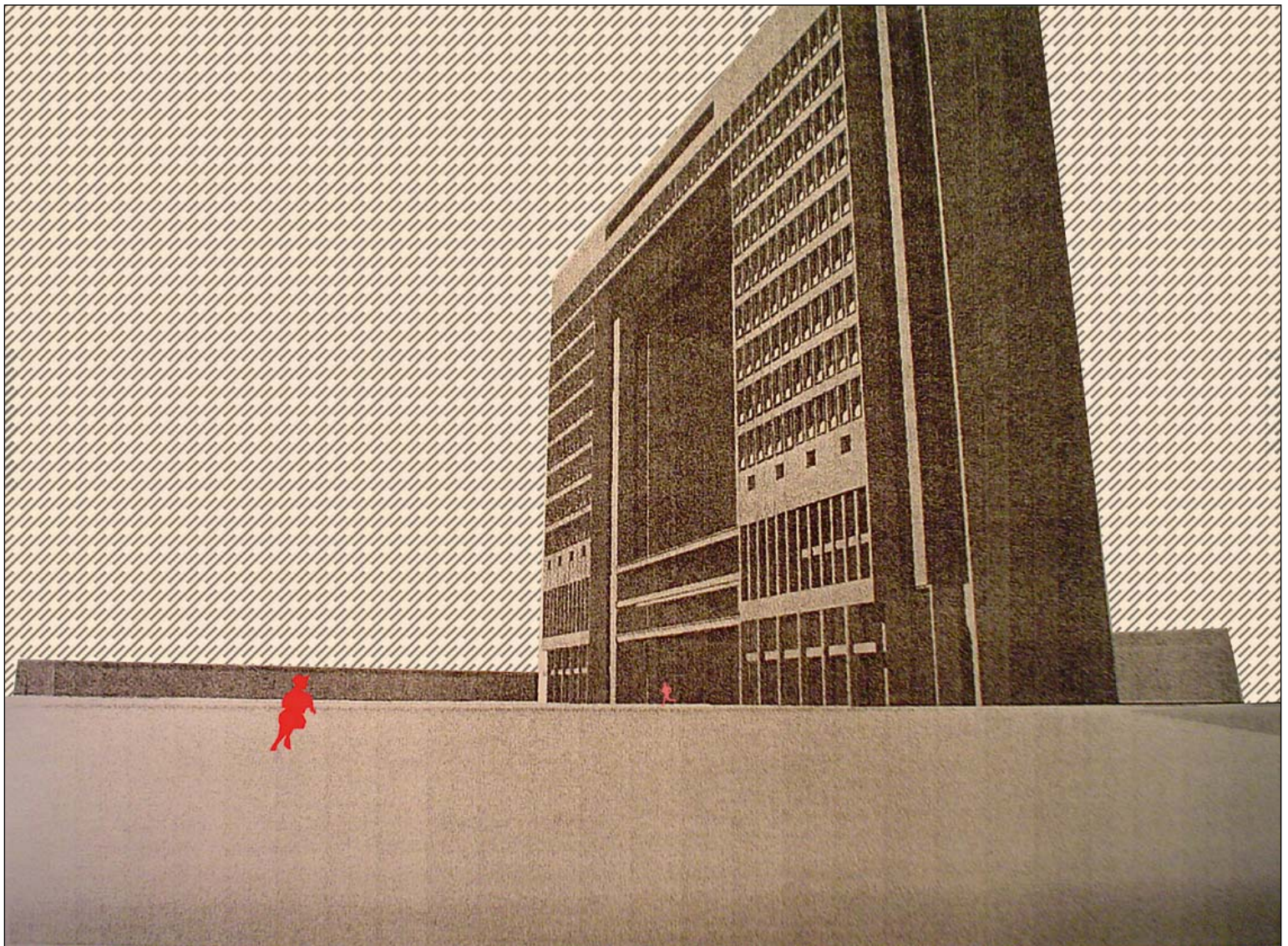
In Chile, the artistic and cultural performance covers only the major cities; this is why such mobile happenings are efficient proposals that enhance the cultural resources. That was the starting point of the project for a mobile cinema, also called VEFAFE (Vehículo de Estructura Flexible de Abasto Funcional Espacial — flexible structured vehicle for spatial and functional use). We have designed a practical, economic, and travel-resistant system that could help the transport of the entire technical and human equipment necessary to put up an open-air cinema in less than thirty minutes anywhere.

The design consists of a system of unfoldable grids placed on a Peugeot Boxer van. The grid is the structure of the fabric support, having a system of tilting and fastening that helps stretch the screen for a first-rate projection. Inside the van, an operational system to transport and manipulate the audio-visual equipment was installed.

The development of audio-visual industry in Chile, as well as the evolution of the new projection technologies allowed for the cinema to address a larger public. Undoubtedly, there are still places in Chile where the enjoyment of film watching has not been known yet, at least until the CineVino team has arrived and installed the VEFAFE to offer this phenomenon of the seventh art to the inhabitants, promoting the use of public spaces.

demolarea congresului național: performance-ul unei dezintegrări

the demolition of the national congress: the performance of a disintegration

JORGE CHRISTIE

În termeni generali, acest proiect reprezintă descrierea unei coreografii complexe de operații desfășurate de-a lungul timpului, cu un sfârșit (nu atât al coregrafiei cât al proiectului) reprezentat prin explorarea capacității de a se transforma a unei construcții oarecare, în mod succesiv, prin operațiuni de substracție. Rezultă alte edificii, alte relații cu contextul, alte relații interioare, alt aspect și, posibil, alte calități spațiale.

Alegerea edificiului Congresului Național din Valparaiso ca subiect de studiu răspunde unor factori variati. Mutarea iminentă a sediului Congresului la Santiago dă naștere unei situații interesante: apare imediat întrebarea referitoare la destinul acestui colos și cu aceasta sugestia demolării sale ca o posibilitate fezabilă. Un alt factor relevant este potențialul ridicat de complexitate și anvergura edificiului, obligând la reflecție și analiză, de la considerațiile de impact urban până la chestiuni referitoare la materialitatea edificiului.

Pe de altă parte, încărcătura simbolică care apasă acest edificiu - una din ultimele ctitorii ale dictaturii militare și care, ca și aceasta, întruchipează în monumentalitatea sa o dorință clară de putere - a fost determinantă pentru explorarea procesului de substracție, ca o operație de suprapunere ideologică.

Procesul complet s-a divizat în momente, sau cadre ale acestui scenariu, care corespund unor secțiuni transversale pe linie cronologică și care ne ajută să înțelegem un proiect care, strict vorbind, este un continuum. Aceste momente ale proiectului răspund la două analize diferite, însă relaționate. O primă analiză descrie relația simbolică și funcțională a edificiului ca unitate și a acestuia cu contextul, divizându-se în: De-semnificare / Re-semnificare, Deschidere / Dislocare, Integrare / Mutilare și Eliminare / Redistribuire. Cea de-a doua analiză are un caracter topologic. Edificiul, considerat o problemă formală, va defini configurații arhitecturale diferite bazate pe potențialul structurii sale, al masei și al vidului conținut și evidențiat la operațiunile de substracție.

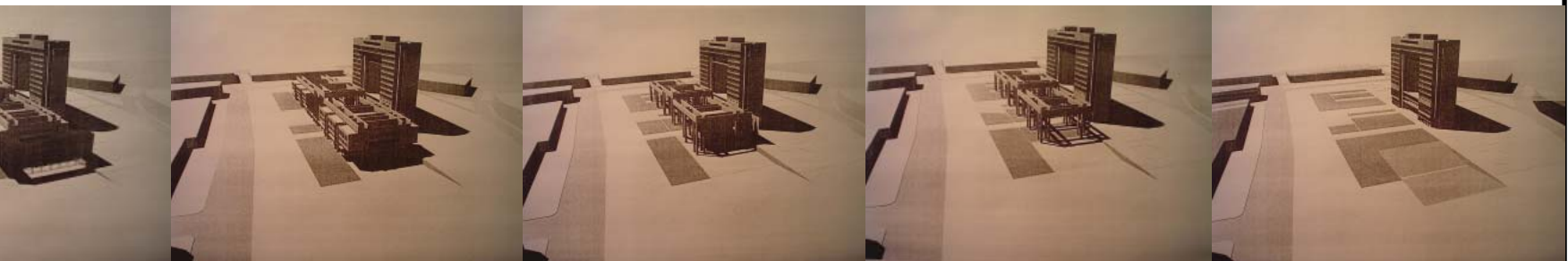
“Arhitectură pentru substracție. Peisaj și proiect” - lucrare de licență, Master în Arhitectură, PUC, 2004 / “Architecture for Subtraction. Landscape and Design” – A Graduation Paper for the Master Degree in Architecture, PUC, 2004

Traducere în engleză / English translation: Magda Teodorescu

Generally speaking, the project presents a complex choreography of presupposing operations carried out through a long time ending up (not necessarily the choreography but the project) in an exploration of the changing capacity of an ordinary building by successive subtraction. In fact, other edifices and relations with the context come out of it along with different interior relations and aspects, probably, new spatial qualities.

The project's choosing of the National Congress from Valparaiso answers various factors. The forthcoming moving of the Congress Headquarters to Santiago points to an interesting situation; the next question is the fate of this colossal building whose demolition has been suggested as a feasible alternative. The second significant factor is its vast complexity and dimensions, which force one to consider and analyse the urban impact and questions the edifice materialness. Moreover, the symbolic load burdening this edifice, one of the last produced by the military dictatorship underlying an obvious will to power, was the determining factor in the exploration of subtraction process as operation of ideological overlap.

The overall process was divided into moments or snapshots of this scenario, corresponding to some transversal sections in chronological order that help us understand the continual nature of the project. They answer to different, yet related, analyses of the project. The first describes the symbolic and functional relation of the edifice as a unit, and to the context by dividing it into De-signifying/Re-signifying, Openness/Displacement, Integration/Mutilation, and Elimination/Redistribution. The second analysis is of topological nature. The edifice, involving a formal problem, will define various architectural configurations based on the potential of its structure, of its mass, and contained vacuum, subject to subtraction operations.

Even package tourists at the Mediterranean seashore inevitably absorb something of the surrounding culture, even if no effort is consciously made. Attending a town fiesta, having a meal in a local restaurant or bargaining for a souvenir puts the tourist in contact, albeit briefly, with another world. It is an enriching experience.

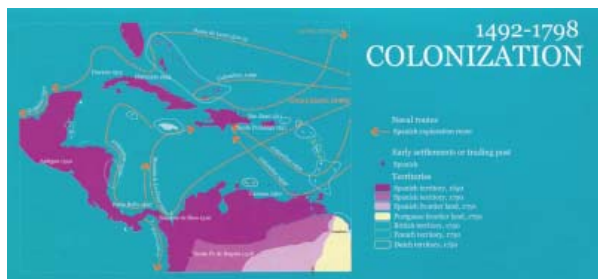
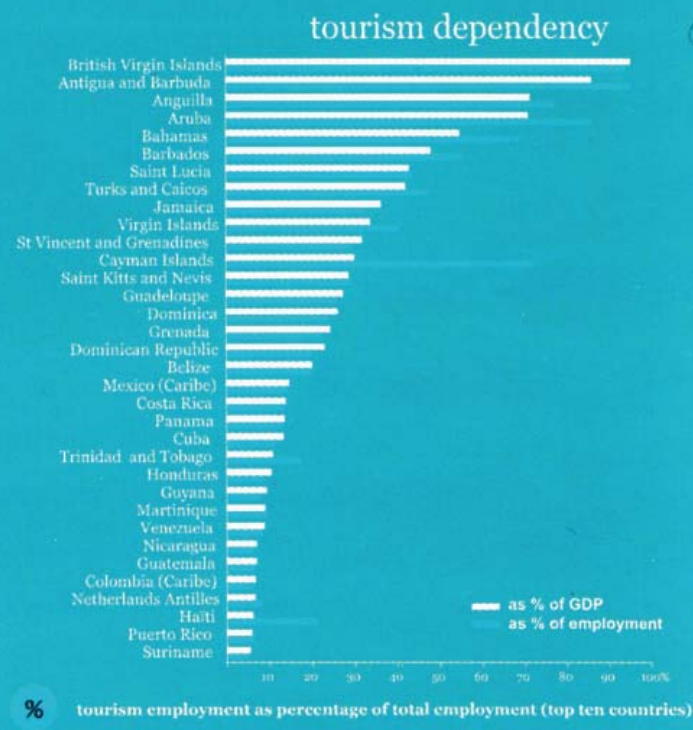
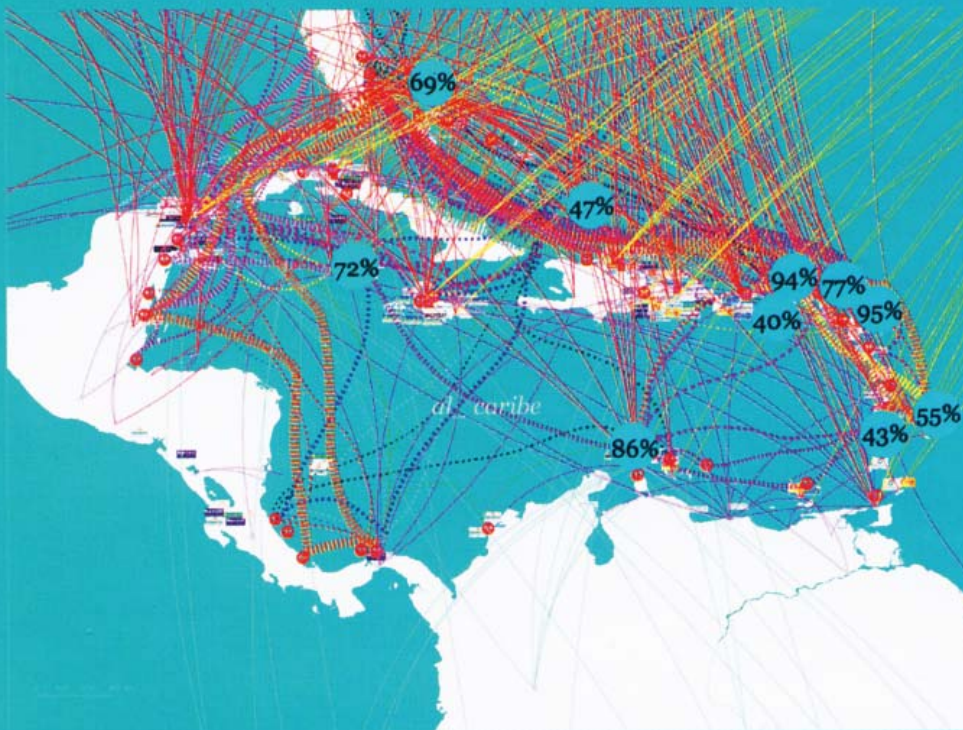
(from TOURISM ENRICHES flyer from the Global Communications Campaign for Tourism by the World Tourism Organization 2005)

In package tourism at the Caribbean not even that is turning possible in some places.

Turiștii care vin pe malurile Mediteranei își însușesc în mod inevitabil câte puțin din cultura locală, chiar dacă nu depun nici un efort conștient în acest sens. Participarea la o petrecere în oraș, servirea mesei într-un restaurant local sau negocierea prețului unui suvenir sunt acțiuni care pun turistul în contact cu o altă lume, chiar dacă acest lucru se întâmplă pentru o scurtă perioadă de timp. Este o experiență care îmbogățește.

(din broșura TOURISM ENRICHES din campania Global Communications pentru turism organizată de Organizația Mondială pentru Turism 2005)

Programele turistice pentru anumite locuri din Caraibe nu includ nici măcar acest lucru.

raportul al_caribe

the al_caribe report

SUPERSUDACA

De-a lungul țărmurilor, lumea se confruntă cu o acumulare accelerată de materii. Clădiri, bani, alimente, vegetație, bacterii, deșeuri și o mulțime de oameni se concentrează pe spații din ce în ce mai înguste din apropierea țărmurilor. Industria turismului, prin intermediul perfecționărilor tehnologice și al creșterii timpului liber, devine elementul cheie în acest fenomen global. Una dintre destinațiile cele mai căutate în toată această dezordine este regiunea Caraibelor. În studiul care urmează ne-am axat asupra cercetării consecințelor spațiale ale acestui proces.

Regiunea Caraibelor. De la peninsula Yucatan până la insula Barbados și de la Columbia până la Bahamas, regiunea Caraibelor are aproximativ aceeași suprafață ca și Uniunea Europeană (EU-25), dar numai 110 milioane de locuitori populează insulele și țărmurile continentale scăldate de frumoasa mare turquoise și clima tropicală. Această așezare paradisiacă a transformat imaginea plajelor într-un clișeu al destinațiilor de vacanțe perfecte. Nisipul alb, apa caldă transparentă, palmierii, romul și muzica festivă din fundal reprezintă componentele brand-ului care deosebește regiunea de peisajul global.

Pondere mică în piața globală a turismului. Turismul este activitatea economică principală din lume. În fiecare an pe aeroporturile din întreaga lume se înregistrează 700 milioane de sosiri. Cu numai 20 milioane de vizitatori, insulele Carabe reprezintă un procent modest de 2,3% din piața globală a turismului. Pe suprafața întregii regiuni există mai puține camere de hotel (266.000) decât în țări mici, cum sunt Grecia (317.000) sau Austria (310.000).

Super Dependță. Dar pentru țările din Caraibe, turismul este o afacere de proporții. De la producerea zahărului, cafelei, țigărilor, romului, bananelor și a anumitor minerale, din trecut, locuitorii Caraibelor au devenit dependenți de veniturile din turism. Produsul intern brut și posibilitățile de angajare în insule mici ca Insulele Britanice Virgine (94%), Aruba (86%) sau Antigue (77%) depind aproape în întregime de turism. Republica Dominicană, după ce a fost nevoită să concureze în industria zahărului cu mai competitivele Brazilia, Australia și Africa de Sud, a compensat cu dezvoltarea industriei textile în zona Francas. Recent însă a primit instrucțiuni de la organizațiile financiare mondiale în direcția concentrării exclusive pe turism, deoarece globalizarea împinge inevitabil producția de textile către mult mai competitivă Asie. Prin urmare, Soarele și Plaja sunt tot ceea ce a mai rămas. 100% turism.

Urmărirea instrucțiunilor. Din 1492 - când indienii caraibieni, arawak, maya și guajiros populau încă această regiune - străinii au definit destinul Caraibelor. Populații întregi au fost exterminate în Antile și America de Sud de colonizatorii spanioli, britanici, francezi și olandezi care au transformat sclavii africani 'băștinași' de schimb. În timpul procesului de decolonizare din secolul 20, multe teritorii au rămas protectorate, în timp ce teritoriile care au devenit "independente" au suferit influențele doctrinei Monroe exercitate de SUA. Se poate spune că locuitorii Caraibelor, pe lângă "întâmpinarea"

Supersudaca:
Ana Rascovsky.ar
Juan Pablo Corvalan .cl
Martín Delgado .uy
Pablo Guerrero .co
Victoria Goldstein .ar
Felix Madrazo .mx
Elena Chevtchenko .ui
Manuel de Rivero .pe
Sofi Saavedra .bo
Juan Alfonso Zapata .do
Max Zolkwer .ar
Text: Manuel de Rivero

The world is experimenting an accelerated accumulation of matter along the coasts. Buildings, money, food, vegetation, bacteria, waste and lots of people concentrate more and more in narrow bands close to the shores. Tourism industry through technological improvements and the increase of free time is becoming key in this global phenomenon. One of the most sought after places in this stampede is the Caribbean region. In the following study we have researched the spatial consequences of this process.

Caribbean Region. From Yucatan Peninsula to Barbados and from Colombia to Bahamas, the Caribbean Region is about the same size as the European Union (EU-25) but with only 110 million inhabitants living along the islands and continental shores washed by the famous turquoise sea in a tropical weather. This paradisiacal setting has turned the image of their beaches into a commodified cliché of the perfect holiday destination. White sand, warm transparent water, palm trees and rum with festive music in the background is the brand that distinguishes the region in the global imaginary.

Small Tourism Market Share. Tourism is the leading economic activity in the World. There are 700 million international tourist arrivals throughout the world every year. With only 20 million visitors a year, the Caribbean represents a modest 2.3% of the world's tourism market share. There are less hotel rooms in the whole region (266,000) than in small countries like Greece (317,000) or Austria (310,000).

Super Dependency. But for Caribbean countries, Tourism is a great deal. From mainly producing sugar, coffee, tobacco, rum, bananas and some minerals in the past they have turned eminently dependent on the income flow from tourism. Gross Domestic Product and Employment in small islands like British Virgin Islands (94%), Aruba (86%) or Antigua (77%) almost entirely depend on tourism. But the future seems even more depending since in larger countries like Dominican Republic for instance, who saw their sugar industry close to more competitive Brazil, Australia or South Africa, later compensated by the installment of Textile industries in Zona Francas,

unui număr mediu de 8 furtuni tropicale majore pe an, "întâmpină" câte o intervenție militară americană la fiecare 6 ani.

Transportul aerian. De la introducerea avionului cu reacție în anii 1960, la care se adaugă prețurile în continuă descreștere a biletelor de avion, regiunea Caraibelor primește în mod constant, în fiecare an, din ce în ce mai mulți vizitatori. Legăturile coloniale de altădată încă mai pot fi văzute pe panourile de sosiri ale liniilor aeriene. 40% dintre zborurile către Caraibe vin din SUA, 25% din Canada și 30% din Europa.

Cifre impresionante. Cuba (3.735km), Bahamas (3.542km), Venezuela (2.800km) și Haiti (1.771km) sunt țările care dispun de cele mai lungi țărmuri, dar anual, cei mai mulți turiști per kilometru de coastă sosesc în Insulele Caraibe Mexicane (10.500 turiști/km), Aruba (9.900 turiști/km), Puerto Rico (6.500 turiști/km) și în Barbados (5.200 turiști/km). Totuși, în cifre absolute, Republica Dominicană este țara cu cel mai mare număr de sosiri în regiune, cu peste 3,5 milioane de turiști pe an.

Pe măsură ce ei vin... noi plecăm. În mod interesant, acele avioane nu se duc goale înapoi în Europa și SUA. Pe măsură ce fluxul de turiști care vin crește considerabil, la fel se comportă și fluxul de emigranți. În aproape toate regiunile, ratele nete de migrație sunt negative, iar în locuri precum Republica Dominicană sumele de bani expediți de emigranți sunt egale cu venitul din turism. Ca sursă de venituri din export, emigrarea este egală cu turismul.

Croaziere. Dintre diferitele tipuri de turism, două se evidențiază ca fundamentale în regiune, iar din acest punct de vedere, Caraibe sunt lideri globali: croazierele și centrele-stațiuni de tip All-Inclusive. Regiunea Caraibelor deține 50% din industria globală a ambarcațiunilor de croazieră iar în ultimii ani a înregistrat o creștere spectaculoasă datorită atracției pe care o exercită programele de vizitare a insulelor, care permit turiștilor să viziteze destinații diferite în numai câteva zile, la care se adaugă preocupările pentru siguranță post-9/11 și prețurile competitive. Principalele destinații sunt Nassau, St. John și Cozumel. Multe țări intenționează să se alătore ca destinații pentru croaziere și în prezent își îmbunătățesc infrastructura pentru ca aceste vase de croazieră să acosteze și pe țărmurile lor. În sezonul 1999-2000, o zi pe teritoriul unei țări a însemnat 260 milioane de dolari pentru economia locală care au fost cheltuiți pe excursii locale și cumpărături.

Mai multe camere cu vedere la mare. Fără îndoială, cel mai însemnat impact teritorial pe care îl exercită turismul constă în facilitățile de cazare. În anii 1980 s-au dezvoltat hoteluri pentru turismul în masă în principal în insulele de dimensiuni medii: Bahamas (11.400 camere), Jamaica (10.100 camere) și Puerto Rico (9.200 camere). Numărul total de camere de hotel nu depășea 90.000 pentru toată regiunea. Situația s-a schimbat complet odată cu politicile agresive ale unor țări hispanice precum Mexic, Cuba sau Republica Dominicană care au inițiat planuri ambițioase în anii '70 pentru dezvoltarea turismului, profitând de plajele lor încă nealterate. Au apărut astfel zone speciale de dezvoltare sponsorizate de guvern și de organizații speciale de dezvoltare, precum Cancun, Punta Cana, Puerto Plata sau Varadero. La începutul anilor '90, acestea au atins cotele centrelor-stațiuni deja existente și le-au depășit vertiginos prin adoptarea modelului de centre-stațiuni all-inclusive. Din 1995, regiuni precum Republica Dominicană sau Caraibe mexicane s-au dezvoltat la o rată medie de 3.000 de camere pe an!! În prezent aceste trei țări au mărit considerabil capacitățile de cazare: Caraibe mexicane 60.000 camere (48% all-inclusive), Republica Dominicană 59.000 (47% A.I.), Cuba 42.000 (64% A.I.). Dintre regiunile mai vechi numai Jamaica a reușit să se mențină în cursă dezvoltând centre-stațiuni de tipul all-inclusive (46% din cele 24.000 camere).

Lanțuri hoteliere. Un element distinct în explozia recentă de construcții de hoteluri este faptul că, spre deosebire de anii '70 și '80 când stațiunile erau construite de întreprinderi locale individuale, în ultima decadă acestea au fost dezvoltate de importante lanțuri hoteliere internaționale, ajutate fiind de imense scutiri de taxe. Cele mai agresive abordări pentru dominarea pieței locurilor de cazare din Caraibe aparțin lanțurilor spaniole (75 centre-stațiuni) care au profitat de know-how-ul experienței Mediteraniene și de afinitatea cu țările vorbitoare de limbă spaniolă din Caraibe, după care urmează

have just received the instructions from the world financial organizations to focus entirely on tourism, since globalization inevitably pushes textiles to competitive Asia. So Sun and Beach seems all what is left. 100% tourism.

Follow Instructions. Since 1492 -when Caribs, Arawaks, Mayas and Guajiros still inhabited this region- foreigners have defined Caribbean's destiny. Whole populations were exterminated in the Antilles and South America by Spanish, British, French and Dutch colonizers who turned African slaves into replacement 'natives'. During the 20th Century de-colonization process, many territories remained as protectorates while those who became 'independent' suffered from US exercise of the Monroe doctrine. We can say that in the Caribbean, while receiving an average of 8 major tropical storms per year they also received a US military intervention every 6 years.

Flying. Since the introduction of the jet plane in the 1960s, and with the ever decreasing price of the flights, the Caribbean has steadily been receiving more visitors every year. Former colonial links can still be visible through airline arrivals. 40% of the flights to Caribbean come from US, 25% from Canada and 30% from Europe.

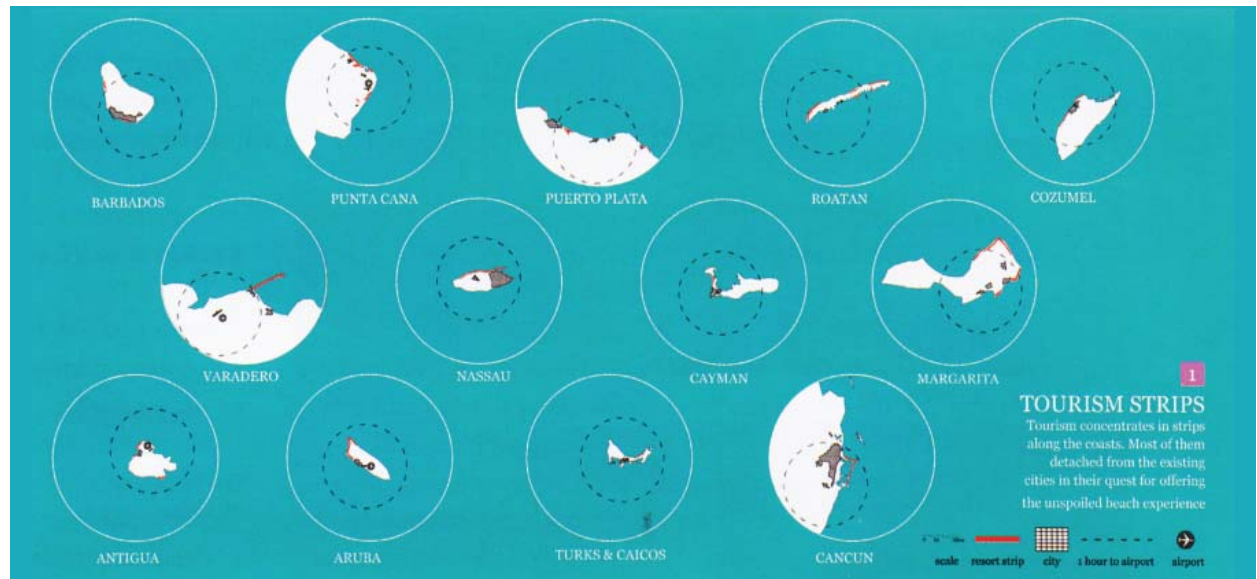
Big Numbers. Cuba (3,735 km), the Bahamas (3,542 km), Venezuela (2,800 km) and Haiti (1,771 km) are the countries with the longest coast, but it is the Mexican Caribbean (10,500 tur/km), Aruba (9,900 tur/km) Puerto Rico (6,500 tur/km) and Barbados (5,200 tur/km) who receive yearly the most tourists per kilometer of coast. In absolute numbers it is Dominican Republic however the country with the most amount of tourists arrivals in the region with more than 3.5 million a year.

As They Come ...We Leave. Interestingly, those airplanes don't go back to Europe and the U.S. empty. As tourists inbound flow has increased considerably, so has emigrants outbound flow. In almost all the region net migration rates are negative, and in places like Dominican Republic for example the emigrants remittances equal the income generated from tourism. Migration equals Tourism as a source of exports revenue.

Cruising. When considering the different types of tourism, two stand out clearly as key in the region and in both the caribbean is the global leader: Cruises and All-Inclusive Resorts. The Caribbean has a 50% market share of the global cruise ship industry and in the latest years has enjoyed a spectacular growth due to the attractiveness of island hopping enabling visits to various destinations in a reduced number of days, plus post-9/11 safety concerns and competitive prices. Its main ports of call are Nassau, St. John and Cozumel. Many countries want to jump on board and are currently upgrading their infrastructure to bring these moving resorts to their shores. For every day anchored means 260 million dollars for the local economy spend on inland excursions and shopping in the 1999-2000 season.

More Rooms With A View. The biggest territorial impact of tourism undoubtedly consists in the resort accommodations. Hotels for mass tourism as for 1980 had developed mostly in the medium-sized islands: The Bahamas (11,400 rooms), Jamaica (10,100 rooms) and Puerto Rico (9,200 rooms). Overall, there were no more than 90,000 hotel rooms in the whole region back then. Situation changed completely with the aggressive policies from Hispanic countries like Mexico, Cuba or the Dominican Republic which in the 70s started ambitious plans to develop their tourism industries profiting from their - then - unspoiled beaches. Special development areas sponsored by government and international development organizations appeared like Cancun, Punta Cana, Puerto Plata or Varadero. They caught-up with the older players in the early 90s and then boomed with the adoption of the all-inclusive resort model. Since 1995 in places like Dominican Republic or Mexican Caribbean they have grown at an average rate of 3,000 rooms per year!! Currently these three countries have enlarged considerably their accommodations capacity: Mexican Caribbean 60,000 rooms (48%all-inclusive), Dominican Rep. 59,000 (47% A.I.), Cuba 42,000 (64%A.I.). From the older players only Jamaica managed to follow the race by...also developing all-inclusive resorts (46% of their 24,000 rooms).

Hotel Chains. A distinguishable element in the recent explosive building of

lanțurile americane (66 centre-stațiuni) și cele franțuzești (19). Astfel, Sol Melia reprezintă cel mai mare bun jucător din zonă, cu 22 centre-stațiuni. De asemenea, interesante sunt cazurile lanțurilor jamaicane Sandals (14 centre-stațiuni) și SuperClubs (11 centre-stațiuni), care au reușit să se impună ca o concurență serioasă pentru poziția de operatori hotelieri de vârf pe piață, extinzându-se și în multe din celelalte insule. Din Columbia, lanțul Decameron (10 centre-stațiuni) s-a alăturat de curând competiției.

Câțiva străini. Lanțurile hoteliere au dezvoltat branduri diferite pentru a atrage segmente de piață diferite în cadrul unui proces de extindere pe orizontală; de exemplu, Sol Melia deține brandurile Meliá Hotels, TRYP Hotels, Sol Hotels și Paradisus Resort, iar Accor deține brandurile Novotel, Sofitel, Mercure, Coralia și Club Med. Aceeași situație a avut loc și în domeniul croazierelor unde Carnival deține, printre altele, Carnival, Princess, Holland America, P&O, Cunard. Dependenta Caraibelor de turism a făcut ca marii jucători din industrie să câștige o putere enormă asupra regiunii. Dar ceea ce este cu adevărat surprinzător de constatat, este faptul că în ultimii 5 ani a avut loc un proces de 'verticalizare' (extindere pe verticală). Aceasta se referă la cumpărarea de către corporații a tuturor componentelor lanțurilor de aprovizionare turistice. Grupuri gigantice precum TUI, First Choice, Accor, My Travel, Carlson, Thomas Cook sau Cendant dețin tur operatori, agenții de turism, linii aeriene, agenții de închirieri auto, locuri de cazare, linii de croazieră, excursii, operatori etc. Prin aceasta, puterea din regiune s-a concentrat chiar în mai puține centre!

Modele teritoriale. Din punct de vedere spațial putem observa o serie de modele pe baza cărora industria turistică descrisă mai sus operează în Caraibe din punct de vedere al poziționării, scării, tipologiei programelor, impactului asupra mediului, al interrelaționării cu împrejurimile și infrastructura. La încercarea de schițare a unei hărți a obiectivelor turistice realizate pe teritoriul Caraibelor, am întâlnit modele clarificatoare care indică o justificare spațială a modului de operare curent, disfuncțional din turism...

Fâșii turistice. În mod evident, turismul care are ca scop soarele și plaja se desfășoară în primul rând, la malul mării și, pe cât posibil, în părțile care nu au fost încă explorate. Construcțiile ulterioare se realizează în următoarea locație favorabilă, apoi în cea de-a treia ș.a.m.d., determinând apariția unor concentrări în fâșii de-a lungul coastei. Dacă sunt analizate în relație cu clădirile existente și cu aeroporturile, aceste fâșii încep să indice modificări interesante în comportament pe parcursul dezvoltării. Cele mai multe dintre ele sunt detașate de orașele existente, în încercarea de a oferi o experiență unică în privința plajei și în același timp, cel mai apropiat aeroport se află la mai puțin de o oră.

Mai lungi și mai izolate. Lungimea și distanța față de oraș a fâșiilor turistice care s-au dezvoltat în ultima decadă s-au mărit în mod dramatic. Comparând fâșiile a căror dezvoltare a atins un punct maxim în anii '80, ca Barbados, cu cele care se dezvoltă în prezent, ca Punta Cana, putem observa cum de

hotels is the fact that, differing from the 70s and 80s when resorts were done by local individual enterprises, in the latest decade they have been developed by big international hotel chains helped with huge tax exemptions. The most aggressive in dominating the Caribbean's accommodations business have been Spanish chains (75 resorts) profiting of the know-how of their Mediterranean experience and their affinity with spanish-speaking Caribbean countries, the same with American chains (66 resorts) and French (19). This way Sol Melia constitutes the top player in the region with 22 resorts. Interesting is also the case of Jamaican chains Sandals (14 resorts) and SuperClubs (11 resorts), which have managed to seriously compete as the leading hotel operators in the market expanding to many of the other islands. Colombian Decameron (10 resorts) have recently joined the race.

A Few Foreign Men. Hotel chains have developed different brands to attract distinct market segments in a process of horizontalization, so for example Sol Melia owns Meliá Hotels, TRYP Hotels, Sol Hotels and Paradisus Resorts brands or Accor owns Novotel, Sofitel, Mercure, Coralia and Club Med brands.

Similar case has happened in the Cruise sector where Carnival owns Carnival, Princess, Holland America, P&O, Cunard among others. Caribbean's dependency from tourism has made the industry's main players gain an enormous power on the region. But what is really surprising to find out is that in the last 5 years a process of 'verticalization' has also occurred. That means that corporations have been buying all the components in the tourism supply chain. Giant groups like TUI, First Choice, Accor, My Travel, Carlson, Thomas Cook or Cendant own tour operators, travel agencies, airlines, car rentals, accommodations, cruise lines, excursion operators, etc. This means the power in the region has concentrated in even fewer hands!

Territorial Patterns. Spatially we can observe a series of patterns on which the described tourism industry is operating over the Caribbean territories in terms of positioning, scale, typology, programme, environmental impact, interrelation with the existing settlements and infrastructure. When mapping the touristic developments throughout the Caribbean we have encountered some clarifying patterns that show a spatial justification to the actual dysfunctional operation of tourism...

Tourism Strips. Obviously sun & beach tourism establishes in the beachfronts, and wherever possible in the most virginal part of it. Subsequent developments settle around in the second best place, then the 3rd and so on generating concentrations in strips along the coasts. When analyzed in relation to the existing settlements and the airports, these strips start to draw interesting changes in behavior along time of development. Most of them grow detached from the existing cities in their quest for offering the unspoiled beach experience and at the same time they are never further than one hour away of the servicing airport.

exemplu, în primul caz fâșia are 4 km lungime și este conectată în întregime cu orașul, iar în cel de-al doilea caz, fâșia atinge 35 km și nu există nici un oraș în apropiere.

Suburbii de vacanță. Din punct de vedere stilistic și al programului (100% centre-stațiuni), fâșiile turistice recent dezvoltate sunt monofuncționale, imitând o suburbie americană (sau poate că de fapt a fost invers?).

Lumi paralele. În absența orașului, izolarea fâșiilor a determinat apariția conceptului All-Inclusive ca o opțiune inevitabilă. Dacă nu există nimic în împrejurimi, unde se poate mânca? Unde se poate dansa? Unde se pot face cumpărăturile? Cu acest motiv s-a generat o lume paralelă - insule fantastice - detașată în totalitate de realitatea locală, iar fiecare legătură a lanțului de aprovizionare a fost raționalizată pentru obținerea profitului.

Camere pline. Această combinație s-a dovedit a avea un succes teribil printre consumatori care se îndreaptă cu încântare către promisiunea unei înalte siguranțe într-un 'teritoriu exotic' și a cheltuielilor controlate, umplând astfel un impresionant procentaj de 84% din numărul total al camerelor. 62,7% este media pentru hotelurile obișnuite din Caraibe. Un asemenea nivel de succes face ca toată lumea să întoarcă capul. Se acceptă faptul că modelul all-inclusive este profitabil pentru un nivel de ocupare a camerelor începând cu 65%, iar un procentaj de peste 80% indică un nivel excelent. Puerto Rico de exemplu, tânjește după oferte de tipul all-inclusive și încearcă să investească în acel tip de hotel pentru a compensa dezinteresul vizitatorilor față de insulă până la nivelul la care poziția sa de nod al American Airlines este compromisă. All-Inclusive reprezintă salvarea tuturor!

De la plantații, la centre-stațiuni, la... În anii '60 turismul părea industria alternativă care ar fi putut ajuta regiunile sărace ale lumii. 'Industria fără hornuri', care ar putea face schimbul intercultural mult mai eficient, în timp ce ar dinamiza economiile locale aducând locuri de muncă numeroase și monede străine. Dar dacă vizitezi multe locuri din Caraibe descoperi faptul că nu mai există un entuziasm atât de mare din partea localnicilor față de turism. Centrele-stațiuni sunt văzute de cele mai multe ori drept echivalentul din secolul 21 al enclavelor de plantații de zahăr din trecut.

All-Exclusive. Deși țările din Caraibe sunt profitabile din punct de vedere al produselor de succes pentru turiști și al surselor excelente pentru veniturile din export, printre localnici se simte destul de des un puternic sentiment de marginalizare în propria țară. All-Inclusive devine 'exclusive' pentru economiile locale din moment ce marginalizează întreprinderile locale individuale și lasă în urmă numai o mică parte dintre cheltuielile turiștilor la destinație.

Scurgerea de trei cenți. Pentru fiecare dolar cheltuit de turiști într-un pachet de tipul all-inclusive, suma finală care ajunge la Caraibieni este foarte mică deoarece aproximativ 89 cenți rămân în țara de origine pentru plata avionului, a tour operatorului, a agenției de turism etc. Din cei 11 cenți care ajung la destinație, 8 cenți sunt distribuiți din nou în afara țării pentru plata salariilor managerilor străini, cheltuielile de publicitate, dobânzile la credite și alimentele importate (de obicei, clienții de tip all-inclusive nu se dau în vânt după mâncarea cu specific local, preferând cartofii irlandezi importați în locul cartofilor prăjiți franțuzești). Din cei 3 cenți care rămân în final se plătesc salariile lucrătorilor și anumite taxe, dacă este cazul. În concluzie, pentru fiecare dolar cheltuit de un turist într-un pachet de tipul all-inclusive, numai 3 cenți rămân în Caraibe.

Lipsă de suport. În afara absenței suportului social și economic explicată mai sus, există și problema ecologică care este corelată cu aceste fâșii all-inclusive. Aceste dezvoltări monofuncționale au fost inițiate în izolare, astfel încât apa a fost obținută din surse subterane, apa menajeră a fost evacuată în tancuri îndoielnice, iar deșeurile au fost eliminate cu ajutorul unor camioane. În momentul în care s-a ajuns la scale de o asemenea amploare, de zeci de kilometri, aceste soluții au devenit inutile: cantitatea imensă de ape menajere poluează apele subterane, iar deșeurile se adună în grămezi în apropierea autostrăzilor. La acestea se adaugă numărul muncitorilor care nu locuiesc într-un oraș din apropiere și familiile lor care studiază sau muncesc. Agențiile de turism și agențiile hoteliere din aceste zone au început

Longer and More Isolated. Strips developed in the last decade have increased dramatically in length and detachment from the city. We can compare strips whose development peaked in the 80s like Barbados with the ones developing now like Punta Cana we can see how for instance in the first case the strip is 4 km. long and totally connected to the city, while in the latter the strip reaches 35 km. and there is no city whatsoever near.

Holiday Suburbs. Latest strips are programmatically (100% resorts) and stylistically monofunctional, echoing an unrolled American suburbia (or has it been the opposite?).

Parallel Worlds. In the absence of the city, strips isolation nursed the All-Inclusive concept as an unavoidable option. If there is nothing around, where to eat? Where to dance? Where to shop? With that alibi they have generated a parallel world - fantasy islands - totally detached from the local reality and every link of the supply chain rationalized for profit.

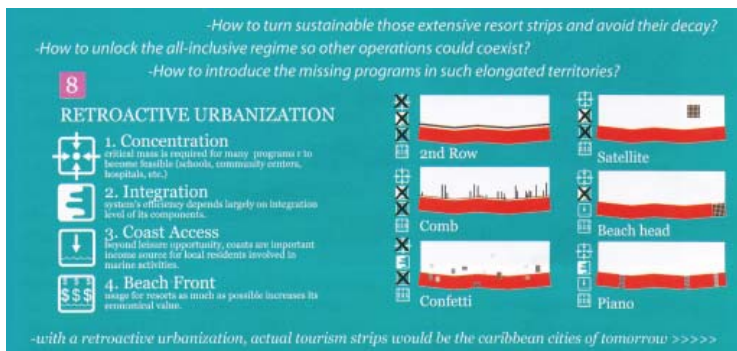
Rooms Full. This combination has proven extremely successful among consumers whose joyfully fall for the promise of high security in 'strange land' and controlled expenditure fills an impressive 84% room occupancy. Consider that 62.7% is the average for regular hotels in the Caribbean. Such levels of success is turning everybody's head. It is accepted that the all-inclusive operation is profitable from a 65% occupancy and above 80% means excellent. Puerto Rico for instance is lamenting its lack of All-inclusive offer and looking for investments in that type of hotel to compensate the disinterest from visitors towards the island to the level where its position of American Airlines hub is compromised. All-Inclusive will save you all!

From Plantations to Resorts to... Tourism appeared in the 60s as the alternative industry that would be able to help the poor regions of the world. The 'industry without chimneys', which would make cultures learn from each other, while dynamizing local economies by bringing numerous jobs and foreign currencies. But when you visit many places in the Caribbean you find out there is not so much enthusiasm from locals towards tourism anymore. Resorts are seen many times as the 21st century equivalent of the sugar plantation enclaves of the past.

All-Exclusive. Although beneficial as a successful tourist product and a good source for export revenue for Caribbean countries, a strong feeling of being marginalized in their own homeland is oftenly found among locals. All-Inclusive renders exclusive for local economies since marginalizes local individual enterprises and leaves only little of the tourist's expenditures in the destination.

Three Cents Leakage. For every dollar spent by a tourist in an all-inclusive package, very little arrives to the Caribbean, since as much as 89 cents remains in the origin country for paying the airline, tour operator, travel agency, etc. Of those 11 cents that do arrive in the destination, 8 cents go out of the country again to pay foreign managers salaries, advertising, credit interests and import goods (usually all-incl. guests are not so crazy about eating local food, imported Irish potatoes will do better French fries instead). From the 3 cents that finally remain are paid the workers salaries and some of the taxes if applicable. In conclusion, for every dollar spent by a tourist in an all inclusive package, only 3 cents stay in the Caribbean.

Unsustainable. Beyond socially and economically unsustainable as explained above, there is the ecological issue linked to these all-inclusive strips. These latest monofunctional developments have started in isolation, so water was obtained from underground sources, sewage evacuated into septic tanks and waste disposed through trucks. The moment it has reached such unprecedented scales of dozens of kilometers, these solutions become useless: that much sewage pollutes underground water and waste piles up next to the highways. Add to that the amount of workers with no city near to live in and their families to study or work. Tourist Operators and hoteliers in these areas are already reacting that something should be done (see for instance Tourist Operators Initiative from Punta Cana).

deja să reacționeze și să solicite luarea unor măsuri (a se vedea, de exemplu, Inițiativa agențiilor de turism din Punta Cana).

Nici o facilitate. Dezvoltarea stațiunilor nu a fost însoțită și de crearea altor facilități decât a străzilor și a aeroporturilor. Și, dată fiind distanța față de orașe, se constată o lipsă a anumitor programe care sunt incluse în mod normal în zonele urbane: locuințe și utilități pentru angajați, sisteme de canalizare, sisteme de deversare a deșeurilor, școli, spitale etc.

Cum să... Cum să fie abordat regimul all-inclusive astfel încât alte activități să coexiste și să diversifice oferta? Cum poate fi evitată decăderea fâșiilor-stațiune cauzată de lipsa de suport? Poate că insulele turistice de astăzi, în urma unei urbanizări retroactive inteligente ar putea fi transformate în orașele Caraibelor de mâine. Dar cum ar putea fi introdus în aceste teritorii înțeles programul care lipsește? Cum pot fi introduse centre în linii?

Concentrarea. Multe dintre programe necesită o masă critică minimă pentru a deveni fezabile (școli, centre comunitare, spitale etc.), astfel încât un anumit nivel de concentrare a acestora devine esențial.

Integrarea. Nici concentrarea tuturor programelor necesare împreună nu ar fi o idee bună. Eficiența sistemului de insule depinde în mare măsură de nivelul integrării diferitelor componente: stațiuni existente și programe noi. Un oraș al localnicilor și un oraș al turiștilor, separate, ca în legile antice ale Indiilor, ar fi neproductive. Este imperios necesar ca locuințele angajaților să fie aproape de stațiuni, iar restaurantele și piețele locale să fie aproape de stațiuni pentru a putea fi vizitate de turiști. În caz contrar, regimul de 100% all-inclusive nu ar putea fi încălcat.

Accesul pe coastă. Coasta devine nu numai o oportunitate de recreare, dar și o importantă sursă de venituri pentru rezidenții locali implicați în activitățile maritime.

Amplasarea pe malul mării. Atunci când împrejurimile permit, utilizarea țărmurilor în scopuri turistice determină creșterea valorii economice a unei stațiuni.

Opțiuni. Confetti, Al doilea rând de facilități, Comb, Satelit, Mach, Pian
Opțiunea pianului devine cea mai interesantă în condițiile în care face posibilă realizarea unor programe diferite și în același timp se integrează perfect în atmosfera locală, devenind o destinație alternativă care poate fi vizitată în cadrul unei plimbări din oricare alt punct. De asemenea, permite accesul la plajă, ocupând un loc la malul mării fără a deranja eventualele acțiuni de dezvoltare ale stațiunii.

Declarație. Relația simbiotică dintre fâșiile pe care sunt localizate stațiunile și satele inserate pe coastă ar conduce la apariția unui nou tip de oraș: Noul Oraș Caraibeian.

No Facilities. Resort growth hasn't been accompanied by facilities further than roads and airports. And, given their distant location from cities, there is a lack of several programs normally contained in urban areas: housing and facilities for the employees, sewage plants, waste plants, schools, hospitals, etc.

How To... How to unlock the all-inclusive regime so other operations could coexist and diversify the offer? How to avoid decay of the extensive resort strips due to their actual unsustainability? Maybe tourism strips of today, after a smart retroactive urbanization could be turned into the Caribbean cities of tomorrow. But how to introduce the missing program in such elongated territories? How to insert centers in lines?

Concentration. Many of the needed programs require a minimum critical mass to become feasible (schools, community centers, hospitals, etc.) so a level of concentration of them becomes essential.

Integration. Concentrating all the needed programs together would not be good either. The strip's system efficiency depends largely on the integration level of the different components: existing resorts and new programs. A city of locals and a city of tourists separated like in the ancient Laws of Indies would be counterproductive. It is highly needed that employee's housing be close to the resorts as well as local restaurants and markets be close to the resorts for the tourists to attend, otherwise the 100% all-inclusive regime could not be broken.

Coast Access. The coast becomes not only a leisure opportunity, but as well an important income source for local residents involved in marine activities.

Beach Front. When environmentally suitable, beachfronts usage for tourist resort as much as possible increases its economical value.

Options. Confetti, Second Row, Comb, Satellite, Mach, Piano
Piano Option becomes the most interesting since it generates a critical mass for programs to become feasible while manages to integrate with the resorts becoming an alternative to be visited at a walkable distance from any resort. It also allows beach access by occupying a beachfront location without neglecting with that the most front for the resorts development.

Declaration. The symbiotic relation between existing resort strips and inserted coastal villages would compose a new type of city: the Caribbean New City.